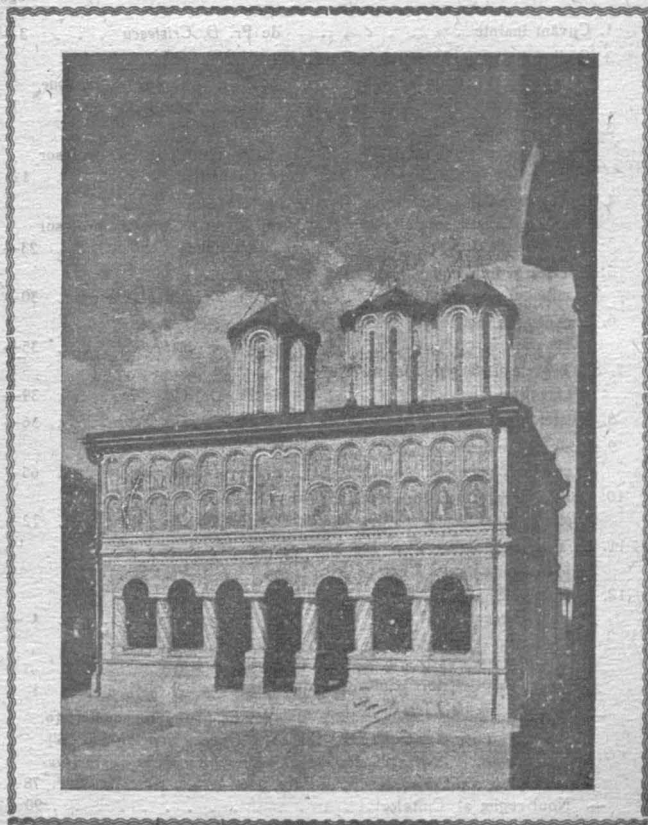

170
ANUL VII Nr. 9

SEPTEMBRIE 1948

GLASUL BISERICII

REVISTA OFICIALĂ A SF. ARHIEPISCOPII A BUCUREȘTIILOR
APARE CU BINECUVÂNTAREA ȘI INDRUMAREA I. P. S. PATRIARH JUSTINIAN

D. 37. 903/903

Redacția și Administrația : Secția Culturală a Sf. Arhiepiscopii a Bucureștilor

S U M A R :

	<u>Pagina</u>
1. Cuvânt înainte	de Pr. D. Cristescu 3— 6
2. O direcție nouă de activitate bisericească : Asistența socială	de Prot. Stavrofor D. Stăniloae, prof. universitar 7—11
3. Antimamonism — Un capitol de pastorală și misiune socială	de Pr. Gr. Cristescu, profesor universitar 12— 22
4. Prolegomena la o justificare doctrinală a Creștinismului social	de Nicolae Chișeșcu, profesor universitar 23— 29
5. Biserica și influența ei religioasă în mijlocul poporului	de Pr. Dr. Marin Ionescu 30— 34
6. Organizarea asistenței sociale prin Biserică	de Pr. V. Ștefan 35— 38
7. Sf. Grigorie Teologul : Despre iubirea săracilor	de Pr. Dr. Gh. Tilea 39— 55
8. Asistența socială a Bisericii	de Pr. Dr. Gh. Soare 56— 64
9. Modeste realizări practice ale unei strădării preoțești	de Pr. D. Cristescu 65— 71
10. Consfătuirea dela Moscova a Întâistătătorilor Bisericilor ortodoxe	de Pr. Al. Bârcă 72— 75
11. La muncă socială pe șantierele ortodoxiei	
12. Înalt Prea Sfințitului Patriarh Justinian, versuri	de George Lesnea — 77

PARTEA ȚEFICIALĂ

Culturale-administrative :

- Târnosire de biserică, cununii, instalări de protoierei, conferințe, hramuri, distincții, mulțumiri, inspecții, treceri la ortodoxie, licitații, anunțuri, excluderi din monahism, publicare de posturi vacante de preoți și cântăreți, etc. 78— 89
- Noul regim al Cultelor 90—100

ANUL VII Nr. 9

SEPTEMBRIE 1948

GLASUL BISERICII

REVISTA OFICIALĂ A SF. ARHIEPISCOPII A BUCUREȘTILOR
APARE CU BINECUVÂNTAREA ȘI INDRUMAREA I. P. S. PATRIARH JUSTINIAN

<https://biblioteca-digitala.ro> / <https://bibsiod.ro>

I. P. S. JUSTINIAN, PATRIARHUL BISERICII ORTODOXE ROMANE.

Cuvânt înainte.

Inchinăm numărul de față al revistei „Glasul Bisericii” celei mai arzătoare probleme a oremii de față: asistența socială. Pentru aceasta, am făcut apel la o seamă de încercați și prednici ostenitori în ogorul teologiei și al Bisericii ortodoxe române, ca să lumineze prin scrisul lor, feluritele ei laturi. Prestigiul însuși al revistei ne impune acest lucru, găsind potrivit să grupăm în jurul acestui organ de publicitate, autoritatea duhovnicească și cărturărească a unor distinse personalități ale oieții și culturii noastre bisericești.

Tema ce ne-am propus să o desbatem nu este ceoa nou. Ea își are ființa în însăși adevărurile și luminile sfintei evanghelii, care prin glasul Mântuitorului ne spune: „poruncă nouă dau vouă, să vă iubiți unul pe altul, după cum v’am iubit și Eu pe voi. Intru aceasta vor cunoaște toți că sunteți ucenici ai mei, dacă veți avea dragoste unul pentru altul. (Ioan X/II, 34-35).

Ideea forță a slujirii lui Dumnezeu prin slujirea semenilor și a obstei creștinești este tot atât de veche ca și Creștinismul însuși.

Această temă este totuși veșnic nouă, după cum și Creștinismul este veșnic nou ca și în prima zi a apariției lui. El este tot atât de tânăr ca în ziua aceea măreață când Mântuitorul își alege primii ucenici, pe umiliii pescari cari își dregeau mrejele trudiți și le spune: „Veniți după Mine și vă volu face pescari de oameni”.

Opera caritabilă a Creștinismului este evanghelia însăși în acțiune și astăzi mai mult ca oricând se cade să orientăm acțiunea apostolatului nostru evanghelic spre realitățile vii ale vieții sociale. În aceste timpuri mai ales, când primează socialul, păstorii sufletești trebuie să-și îndrepte toată atenția și să-și încordeze întreaga lor voință pentru intensificarea operilor de binefacere și pentru împlinirea apostolatului social, la care suntem chemați de însăși conștiința noastră de slujitori ai lui Dumnezeu.

Nu putem fi absenți și nepăsători la marile eforturi ce se fac cu atâta elan de către factorii de răspundere ai noii așezări sociale din Țara noastră. Biserica ortodoxă prin însăși doctrina, predaniile și așezămintele sale canonice, este Biserica poporului cu care a suferit și a luptat pentru toate năzuințele lui de bine și de propășire, cât și pentru mântuirea sufletească a omului. Biserica trebuie să răspundă cu tot sufletul și cu toată devoțiunea la nevoile și interesele superioare ale poporului, fiind gata de orice jertfă. Căci numai prin fapte se poate dovedi sinceritatea, care mai pre sus de toate, este cea mai înaltă virtute a Creștinismului.

Biserica aduce cu sine marele prestigiu al unui așezământ divin-uman, care prin excelență este în slujba obștească și care este o cheazăie nu numai pentru lucrarea pe tărâmul social, dar și o pârgie de moralizare și îmbunătățire a vieții și a sufletului poporului nostru. Ridicarea maselor populare este o datorie evanghelică și noi știm că numai o lucrare viguroasă, plină de dinamism poate aduce o îmbunătățire a vieții obștești a omenirii. Valoarea muncii este prețuită după cuviință de doctrina creștină; iar munca pentru binele obștesc a devenit o datorie și o poruncă.

Am închinat însă acest număr al revistei noastre temel de mai sus și ca un sincer omagiu adus Înalt Prea Sfințitului Patriarh Justinian, care și-a dedicat întreaga sa ființă preotească și arhierescă,

mai bine de un pătrar de veac, înaltei slujiri a apostolatului social. Puterea sa de lămurire pentru binele obștesc, în vremuri grele, mângâind inimile și alinând suferința, dragostea sa pentru ridicarea poporului sunt pentru toți slujitorii altarelor, o pildă și un îndemn. Voința neînfrântă a I. P. S. Patriarh Justinian pentru săvârșirea faptei bune, precum și dinamismul său creator iscorit din evanghelie care spune: „cel ce nu iubește pe fratele său, pe care-l vede, pe Dumnezeu, pe care nu l-a văzut, nu poate să-l iubească“, a fost chezașia biruinții întru înalta misiune a apostolatului social.

Iubirea se vădește prin operele de abnegație și Dumnezeu însuși cere lucrătorilor săi această probă de devotament. Sfintenia deasemenea se arată înaintea de orice prin iubire, iar o lucrare de apostolat, prednic de acest nume, este caritatea însăși întru săvârșirea faptei bune. Viața creștină este în mod esențial o viață de iubire; iar datoria carității sociale se extinde la toți oamenii de pe pământ, cari sunt fiii aceluiasi Tată ceresc.

Pătruns de aceste idealuri evanghelice și luminat de aceste adevăruri veșnice, I. P. S. Patriarh Justinian s'a identificat cu spiritul apostolic al iubirii aproapei și al propășirii vieții obștești. De aceea a fost sclavul datoriei și a urât viața comodă în totdeauna.

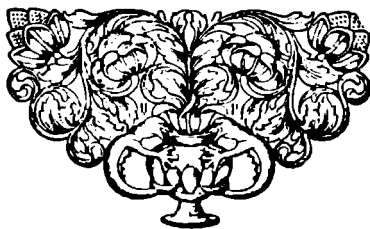
Datoria ceasului de față este ca întreaga preoție să fie mobilizată pentru deșăvârșirea apostolatului social, la care suntem chemați de către însuși Mântuitorul Hristos și la care ne îndeamnă și I. P. S. Patriarh. Impărăția cerurilor, adică o viață mai înaltă și mai bună, într'un duh de învoire totală se dobândește cu strădanie și cu trudă multă. În vâltoarea vieții de toate zilele, cu nevoile și bucuriile ei, în mijlocul poporului și pentru ridicarea lui, să mobilizăm toate puterile ființei noastre, fiind gata de orice jertfă.

Priviți cu voie bună întreaga lucrare socială la

care sunteți chemați voi frați de apostolat evanghelic și nu pregetați să fiți întotdeauna în fruntea inițiativelor trumoase. Munca și strădania voastră s'o faceți pentru poporul dreptcredincios în numele lui Dumnezeu care vede gândurile și fapta voastră.

Nu încetați de a vă ruga, împletind munca voastră obștească cu viața de rugăciune. Căci viața omului apostolic este o viață de rugăciune. Prin zelul, prin munca și strădaniile voastre să întăriți zi de zi și ceas de ceas viața omenească, făcând să pulseze cât mai viu fapta cea bună prețuită de conștiința noastră și binecuvântată de Dumnezeu. Fiți întotdeauna „lumină lumii“ și nu întinați prin pogorăminte morale aureola apostolatului preotesc, căci orice preot este și trebuie să fie un apostol.

*Preot DUMITRU CRISTESCU
Consilier referent cultural*

O direcție nouă de activitate bisericească: Asistența Socială

Dacă pomul se cunoaște după roade, iar omul după fapte, e vădit că intensitatea și sinceritatea vieții religioase a unei obști creștine se cunoaște după opera de asistență socială pe care o înfăptuiește. Căci asistența socială a unei grupări religioase nu e decât coordonarea și concentrarea faptelor bune, pe cari în mod necesar orice membru al acelei grupări e îndemnat de credința sa să le săvârșească. Ceeace-i mână pe membrii unei obști religioase să-și adune faptă lângă faptă, pentruca prin contribuții unite și organizate să înfăptuiască opere sociale mai importante, pe lângă considerentul că numai prin puteri unite și prin activitate concentrată pot înfăptui asemenea opere, dragostea intrabolaltă, sau voința de-a fi împreună nu numai în rugăciune și în mărturisirea credinței, ci și în încordarea comună spre realizarea unor opere sociale mai efective, încălzindu-se reciproc din această colaborare practică.

Astfel se poate spune că dacă faptele bune izolate își au izvorul în credința însuflețită de dragostea de om, asistența socială, ca unire a eforturilor generoase ale inșilor, își are resortul într-o și mai mare credință și dragoste de om. Căci îți trebuie o energie spirituală cu mult mai mare ca să nu faci fapta bună singur, ci să-i îndemni și pe frații tăi de credință să facă la fel și să contribuie ca manifestările acestea întâmplătoare să fie încheigate și organizate într'un întreg impunător, de mare eficiență. Mai ales preotul, care are primul rol în organizarea operelor de asistență socială, dovedește un mare spor de credință și de dragoste de om, când nu se mulțumește să facă rugăciuni oricât de cucernice și de frecvente în biserică și în casele credincioșilor, ci urnește toată parohia în opere comune de dragoste și susține vie această pornire.

Incât, departe de-a însemna o absență a credinței ca ferment de viață interioară, ca legătură intimă cu Dumnezeu, asistența

socială, prin energia ce-o implică, este dovada unei credințe spornice, așa cum bogăția roadelor de pe crengile unui pom, departe de-a însemna absența vitalității interioare a pomului, este tot mai dovada aceleia.

Astfel e greșit să se spună: azi trebuie să ne preocupăm mai puțin de credință și mai mult de activitatea practică. Credința ne-o sporim în vederea acestui rod care e activitatea practică și cu cât desfășurăm mai multă activitate practică, cu atât arătăm mai mult credința. Mai mult, activitatea practică e o cale de întărire a credinței, o cale cu atât mai eficientă, cu cât această activitate se desfășoară în atmosfera de solidaritate cu activitățile semenilor, în forma asistenței sociale. Credința și activitatea caritativă nu stau într'un raport de alternativă, ci sunt cele două fețe necesare ale aceeași energii, sunt cauza și efectul, sau inima interioară și corpul exterior al oricărei întrupări de viață.

Dar cum mai degrabă se arată cauza în efect, decât efectul în cauză, sau inima în corpul crescut din ea decât invers, căci cauza sau inima pot fi împiedicate de vreo slăbiciune nevăzută să se desvolte deplin în efect sau în corp, e mai just ca de'a prezența faptelor să se deducă la existența credinței, decât invers. De aceea Mântuitorul Iisus Hristos fixează ca normă de împărțire a oamenilor la judecata din urmă nu credința, ci faptele de caritate, singurele cari demonstrează prezența credinței ca energie bărbătească și statornică și nu ca părere subiectivă, sau ca afirmare orgolioasă, sau ca mișcare plâpândă și intermitentă (Mt. 25, 33—46). Și de aceea Apostolul Iacob spune: «Eu îți voi arăta credința din faptele mele» și declară fără de folos credința fără fapte, ba chiar moartă, adică cu o existență mai mult părută (2, 14, 17, 18).

Să fim deci în clar odată pentru totdeauna: să nu ne mai lăudăm cu credința când n'avem fapte, să nu ne mai înșelăm pe noi înșine și să nu mai înșelăm pe alții, scuzându-ne lipsa faptelor de asistență, cu afirmația că avem credință «Ce folos, fraților, zice Apostolul Iacob, de zice cineva că are credință, iar fapte nu are»? Dacă nu vor vorbi faptele noastre despre credința noastră și semenii noștri siliți de evidența faptelor, în zadar vom vorbi noi înșine. În chestiunea aceasta nu e pr.m.t omul ca avocat al cauzei sale, ci numai realitatea obiectivă în

care s'au înscris și pe care au modificat-o faptele sale, numai urmele lăsate de credința unui om înafară de el. Această realitate, vizibilă semenilor și înscrisă în ei înșiși prin semne netrecătoare, e singura care va fi luată în considerare și de Dumnezeu când va rosti aprecierea finală asupra credinții noastre. În general Dumnezeu ia în seamă aceiași martori la judecata sa, pe care-i ia și conștiința cea mai sinceră a omului. Pledoarea insului despre credința sa, care e cu atât mai stăruițoare cu cât e mai necesară din lipsa faptelor, e judecată și de Dumnezeu, ca și de oameni ca un fel de «laudă de sine». În definitiv valoarea credinței noastre stă în raport direct cu puterea ei de-a influența în bine dezvoltarea ansamblului relațiilor sociale, de-a grăbi progresul societății spre acea stare desăvârșită pe care Evanghelia o numește Impărăția lui Dumnezeu, în care nu vor mai fi nici bogați, nici săraci, nici domni, nici slugi, nici distanțele pe cari aceste diferențieri le mențin între oameni, ci vor fi toți ca frații unei mari și fericite familii.

Dacă-i așa, dacă valoarea credinții se măsoară cu transformările obiective pe cari le produce în ordinea vieții sociale, atunci fiecare credincios e dator să caute condițiile în care faptele lui din credință pot avea mai multă eficiență pe plan social. Iar condiția principală în acest sens este încadrarea faptelor bune individuale într'un ansamblu de fapte bune colective, sub forma asistenței sociale. Numai așa creștinul lucrează efectiv nu numai pentru mântuirea individuală, ci pentru Impărăția lui Dumnezeu în lume. Biserica creștină fără să nesocotească valoarea faptelor bune izolate, a apreciat în tot trecutul ei importanța deosebită a asistenței ca efort comun al colectivității credincioșilor. De aceea încă din primele timpuri a organizat aceste eforturi comune în acțiuni cu rosturi momentane, sau în instituții caritative permanente. Astfel Apostolul Pavel a pus la cale mai multe colecte printre creștinii orașelor înfloritoare din Grecia pe seama creștinilor lipsiți din Palestina. Mai târziu Sf. Vasile cel Mare a ridicat la marginea Cezareii Capadociei un oraș întreg de spitale pentru bolnavi, de azile pentru bătrâni, de ospicii pentru săraci și străini.

Printre aceste azile și ospicii erau presărate diferite ateliere, în cari infirmii și săracii deprindeau câte o meserie pentru a putea îndeplini un rol pozitiv în societate, redându-li-se astfel

demnitatea de oameni. Exemplul Sf. Vasile a fost urmat pe o scară tot mai mare de Biserica din Răsărit și Apus, care a creat o uriașă rețea de instituții de asistență socială pentru toate categoriile de năpăstuiți și obidiți. În Țările românești, toate spitalele au fost întemeiate și susținute de Biserică sau în legătură cu Biserica.

Dar dacă așa a fost în trecut, cu mult mai mult va trebui să fie așa de aci înainte. Și iată de ce:

Timpurile trecute au fost dominate de mentalitatea individualistă. Credincioșii Bisericii deși erau prin credința lor vestitorii și pionerii comuniunii și ai Impărăției lui Dumnezeu, nu erau nici ei cu totul liberi de influența individualistă a evului în care trăiau. Pe de altă parte mentalitatea individualistă a lumii nu făcea loc în sine cu prea mare ușurință unor instituții care ocroteau o viață de obște, pentru că acestea reprezentau tot atâtea spărturi în ordinea ei, tot atâtea deschizături spre o altă ordine de cât cea individualistă.

Acum însă ne aflăm la o mare răspântie socială. Lumea e în curs de trecere de la ordinea individualistă la o ordine în care va precumpâni comunitatea, ordine de mult visată de inima creștină. Tendința aceasta care a cuprins lumea face ca piedecile interioare ce ne îngreunau în avânturile noastre de-a ne împreuna eforturile în opere comune să se topească, iar pe de altă parte face ca societatea să nu mai primească cu ostilitate instituțiile obștești de ajutorare a oamenilor, ci dimpotrivă să le ceară și să ne poruncească tuturor să contribuim la înmulțirea și promovarea lor. Ordinea comunitaristă spre care tinde lumea se înfăptuește tocmai prin înmulțirea acestor instituții obștești în cari insul să-și găsească alinarea nevoilor și satisfacerea trebuințelor lui. Dacă în timpurile individualiste vrând nevrând creștinul trebuia să-și activeze voința de ajutătoare a semenilor în fapte particulare, fără prea mare eficiență asupra vieții sociale colective, azi se îngăduie și chiar se cere obștii bisericești să-și concentreze eforturile în opere destinate unor unități mai largi de asistență socială. Azi se înmulțesc creșele, azilurile, instituțiile de reeducare, dispensarele. Fie că Biserica va întemeia ea însăși asemenea instituții, fie că se va alătura cu contribuții statornice și apreciable la susținerea lor, ea va realiza o operă de mare însemnătate, mergând în pas cu vremea, dar mereu în duhul Evangheliei.

Din ce va întâlni mai rar individul izolat în suferință, pentru ca să-l ajutoreze, din aceea va fi mai de folos aportul adus de întreaga obște credincioasă pentru unitățile obștești de asistență a înșilor în suferință.

Iată de ce istoria deschide Bisericii de abia de aci înainte, în toată amploarea lui, marele capitol de dezvoltare a asistenței sociale. Să înțelegem chemarea vremii și să ne adaptăm activitatea cerințelor ei.

Prof. stavr. Dr. D. STĂNILOAE

Prof. Universitar

ANTIMAMONISM

– Un capitol de pastorală și misiune socială –

„Nu puteți sluji lui Dumnezeu și lui Mamona”.

(Matei, VI, 24).

Două fronturi: unul organizat și comandat de Dumnezeu; altul organizat și comandat de Mamona.

Două puteri antipodice. Două autorități în conflict permanent. Amândouă solicitând adeziunea omului și angajamentul lui total, devotamentul lui exclusiv, pe linia servirii absolute.

Mamona este, deci, o forță, care se dorește suverană și triumfătoare în conștiința omului, în toate sectoarele existenței lui.

Această forță tinde să absoarbă toate energiile lui materiale și spirituale și să și le asocieze, prin violență și fără rezervă, pentru atingerea unui obiectiv precis și unic: acumularea bunurilor materiale și anularea valorilor spirituale.

Antiteza este evidentă și ușor de înregistrat înăuntrul existenței, în conștiința psihologică și socială a omului.

Binele și răul își dispută pasionat dreptul de a domina și orienta autocratic viața și activitatea omului, gândirea, sensibilitatea și voința lui, adică toate creațiile lor.

Paradoxul atât de deprimant pe care-l formulează Apostolul Pavel «nu fac binele pe care-l vreau, ci răul pe care nu-l vreau», ar trebui să dea mai mult de gândit omului.

Omul ne apare ca prizonier al răului, făptură diminuată și paralizată iremediabil, falimentară, incapabilă de eliberare și autonomie.

Dispare, din pricina acestei captivități responsabilitatea lui morală? Poate fi omul dispensat de efortul de emancipare, de evadare, din cătușele, care-l strivesc; din servituțile, care-i limitează inițiativele și expansiunea?

Este el condamnat să servească, fără murmur, aceste pu-

teri enigmatice și fatale, mobilizate în spatele conștiinței lui morale?

Nu are omul la îndemână nicio formulă de salvare, nicio armă de apărare, niciun aliat, care să-l ajute să iese biruitor și, deci, stăpân pe destinul lui?

Putem nega orice, dar nu existența, realitatea și masiva forță a păcatului.

Păcatul este una din problemele cele mai chinuitoare ale omului din toate vremile.

Care dintre noi poate afirma că nu a luat niciodată contact personal cu misterioasele lui forțe, că nu le-a simțit prezența, influența și victoria în propria lui ființă?

Refugiul în ipocrizie și orgoliu nu-i poate salva prestigiul atât de vizibil avariat, atât de substanțial compromis.

Aparențele trec, se disolvă, esențele sunt permanente. Ele supraviețuiesc clipei și accidentului, efemerului, provizoriului și interimarului.

Conflictul este patent: permanent și disparent, vieată și moarte. Un compromis este imposibil.

Viața nu poate fi dirijată după canoanele moralistilor de profesie, ci de ceea ce este esențial și permanent în alcătuirea ei.

Dar acest esențial și permanent, îi este, de atâtea ori, atât de inaccesibil omului încât el se lasă ușor orientat de vizibil și transitoriu, de imediat și tangibil, adică de Mamona, încorporarea aparenței dominante și tangibile.

De aceia Mamona este numit «domn al veacului acestuia».

El s'a instalat imperial pe tronul aurului, care furnizează toate voluptățile și alimentează toate anarhiile orgoliului.

Mamona este o forță care dirijează spre păcat, adică spre sinucidere spirituală.

A păcătui înseamnă a fi sclavul lui Mamona, adică a te integra în aparent și relativ, în fictiv și iluzoriu.

În ființa omului sunt prezente ambele principii și cel divin și cel antidivin sau mamonic.

Psihologic, amândouă sunt servite concomitent sau alternativ. Experiența este universal umană.

Dar această dublă existență, până la capăt, devine insuportabilă și mortală.

Pentru că sunt în prezență două forțe care se neagă reci-

proc și fac din om o caricatură, în cazul că nu iese victorios principiul antimamonic.

Omul mamonizat, adică cel ce se supune voluntar supra-mației lui Mamona, poate fi apreciat uneori de semenii lui ca un om excelent. În lumea concretă el poate ocupa un loc eminent, dacă își însușește o cantitate de valori și anumite energii morale.

Absența bunurilor materiale nu înseamnă, însă, neapărat și o abundență de bunuri spirituale.

Sărăcia nu prezervă pe individ împotriva răului și atâtor catastrofe pe care el le deslănțue în ființa lui.

Sărăcia nu este o chiurasă prea rezistentă.

Este plină lumea de săraci, care nu visează decât să se îmbogățească, pentru cari bogăția este un ideal suprem, și de bogați, cari nu apreciază deloc bogăția și prestigiul social, pe care ea, uneori, li-l poate da.

Omul oscilează între ducii poli, binele și răul.

Adeseori el reușește, prin educație, disciplină și antrenament, prin cultură și civilizație să realizeze o atitudine superioară, un echilibru aproximativ stabil și un comportament apreciabil chiar în zonele controlate de Mamona.

Dar nu este mai puțin adevărat că Mamona utilizează el însuși principiile și imperativele etice, ca să-și realizeze scopurile lui antidivine, sub masca binelui.

Mamona posedă tehnica, geniul travestiului.

El se deghizează în contrariul lui.

De aci și formidabila lui putere de seducție.

Mamona evită extremele. De aceea el nu-și poate aservi oameni de mari convingeri și pasiuni.

Suita lui e compusă de mediocrități și nulități morale.

Adoratorii lui Mamona, bogați sau săraci, pot fi oameni corecți, priviți sub un anumit unghiu moral, pentru că Dumnezeu nu este morală.

Ei pot evita anumite păcate grosolane, dar niciodată ei nu vor putea sluji lui Dumnezeu numai cu principiile morale, pe care le admite și permite Mamona și cu care el însuși se familiarizează în chip perfid ca să inducă în eroare pe om și să-l conducă la toate ororile.

Mamonistul consideră pe omul devotat lui Dumnezeu, extremist, exagerat, fanatic și inutil.

De ce? Pentru că omul care-și încorporează activ și permanent principiul divin, nu neagă numai răul, dar și toată sfera în lăuntrul căreia se produce conflictul dintre bine și rău.

Iisus Hristos a avut preferință pentru omul rău, păcătos, căzut, pentru că acela era mai receptiv, mai impresionabil, mai deschis unei influențe salvatoare, spre deosebire de virtuosul orgolios, opac, impermeabil, inospitalier pentru valorile morale active în profunzime.

Mamona reprezintă forța și presiunea teluricului asupra imponderabilului uman. El exercită o putere de asfixie asupra spiritului.

Bogăția, creația tipică a lui Mamona, are o iresistibilă forță de atracție asupra omului.

Dar cine își face un ideal din acumularea nelimitată a banului se așează sub patronajul lui Mamona și oarecum participă la suveranitatea lui haotizantă.

Omul bogat este socotit stăpânul necontrolat al tuturor lucrurilor, suprema instanță, normativul și autoritatea universală.

Stat și societate se orientează după capriciile lui.

Bogatul își face morala lui, codul lui de justiție, criteriile lui, dă tonul în toate.

Opinia lui este apreciată ca cea mai justă și deci trebuie acceptată de toată lumea.

El tronează ca un monarh absolut, ca un tiran temut și ascultat de toți.

Inconjurat de o lume de adulatori, beneficiari, ei înșiși, ai puterii lui, în atmosfera tronului lui nu se poate vorbi și gândi decât despre bani și afaceri fructuoase.

Omnipotența lui, vasta lui influență, imperialismul lui, țin toată lumea în respect sau în panică.

Cu un cuvânt, bogatul își poate permite orice.

Cu aurul lui deschide ușile regilor, chiar când afacerile lui sunt veroase și ele ar trebui să i le deschidă pe-ale pușcării.

Capetele încoronate îl invită la banchete intime.

Strălucirea coroanei pălește la strălucirea aurului.

Plutocrația a condus lumea. La spatele politicii de stat au stat deschise casele de bani și băncile miliardarilor.

Banul a dominat lumea.

Omul, colectivitatea, au, evident, nevoie de bani. Dar, de câți și în ce scop? Și, mai ales, cum și-i câștigă, pe ce căi!

Gloria de a fi bogat este o glorie de paie.

Puterea care intimidează pe om și-l atrage ca pe un lunatic este o fantomă, o iluzie, un mare nimic.

«Vaiurile» lui Iisus Hristos își au o justificare tragică.

Iisus Hristos a văzut în bogăție minciuna absolută.

El n'a intrat în contraversă cu bogății, ci le-a spus atât: «vai vouă bogaților!» Teribilă sentință, definitivă, inexorabilă.

Iisus Hristos, sărac, n'a cerut nimic dela cei bogați.

Două suveranități: a lui Dumnezeu și a lui Mamona.

Dar Mamona nu poate rezista la infinit.

Unde este prezent Dumnezeu, puterea lui Mamona se descompune.

Dar în ce stă primejdia bogăției?

Bogăția face posibilă omului împătimit după ea, detronarea lui Dumnezeu și întronarea unui idol.

Omul bogat devine nesimțitor, obtus, fără scrupul.

El sfidează cele mai imperioase principii morale sau se complăce într'un vag diletantism religios.

Sportul religios este mai odios și mai condamnat decât indiferentismul cras.

Snobul religios este o creație a plutocrației contemporane.

Creștinismul de compromis, oportunist, transacționist este o negație trivială a adevăratului creștinism, care, acesta, are un caracter intransigent, așa zice, dur.

Iisus Hristos n'a fost un mănuiitor de sofisme și subtilități teologice. N'a fost un «abil» și un «expeditiv».

Impărat în fața conștiinței personale, el a fost un proletar în fața lumii. Un «cărșetor».

Escorta lui era alcătuită din muncitori și oameni nevoiași, nu din aristocrați și plutocrați, nici din savanți ai teologiei și din exegeți ai literii.

Hristos n'a condiționat asistența lui. N'a folosit clauzele cazuisticii.

A urât lumea aparențelor, minciunii și injustiției, a stigmatizat fariseismul și echivocul moral.

Bogatul este nemilostiv. Săracul, în duh sau în trup, este deschis pentru adevăr și pentru toate idealurile generoase.

Bogatul este sceptic. Săracul, entusiast.

Antiteza bogat-sărac a deslănțuit marca, pasionanta luptă a proletariatului pentru o viață mai bună pentru toți oamenii.

Pot creștinii sinceri să combată socialismul, care are atâtea afinități cu creștinismul?

Când Mamona își bate joc de săraci, Hristos îi ia sub ocrotirea lui.

Când înșiși creștinii devin **neuman** și **antluman**, manevrând formulele rasismului, șovinismului, confesionalismului, socialiștii deschid un spațiu vast de înțelegere și crează o atmosferă respirabilă pentru orice om de oriunde, restaurează simțul de demnitate al omului.

Evanghelia este a săracilor, nu a exploatatorilor lor.

Această Evanghelie trebuie servită de apostolii ei — nu răstălmăcirile ei, pentru uzul și beneficiul bogaților.

Preoții trebuie să-și ia locul lor de onoare alături de săraci, în slujba lor, ei înșiși săraci, ca Iisus Hristos.

Preotul asistent solemn și intermitent al oamenilor doborâți de lipsuri, nedreptăți și desnădejdi este o negație a preotului autentic.

Preotul trebuie să realizeze o permanentă și o omniprezență. Totdeauna și pretutindeni, servind, nu aservind, iubind nu iubindu-se, dăruind și dăruindu-se, jertfindu-se, nu jertfind pe alții, salvând, nu salvându-se, personal, din egoism, prin fuga de răspunderi.

Cu simplul comentariu al pericopei evanghelice dela Crăciun oricât de vibrant, de patetic, noi nu folosim întru nimic omului sărac. Resemnarea nu este un ideal.

Apologia ieslei și doctrina despre Kenoză nu salvează oamenii din mizerie. De atâtea ori, din nenorocire ele au contribuit la stabilizarea omului în mizerie, prin desemnarea, la care l-au invitat.

A face propagandă în favoarea desmoșteniților vieții este, desigur, o faptă bună. Dovedește, că preotul își împlinește anumite îndatoriri profesionale.

Dar trebuie să mergem mai adânc în realitățile tragice ale vieții omenești. Să nu ne oprim la retorică.

Fapta este singura probă valabilă, singurul examen, care promovează, singura diplomă de sinceritate a creștinului, care

este și se cuvine să fie fericit, nu pentru că «știe», ci pentru că și «face» el însuși ceea ce a învățat și învață pe alții.

Creștinismul practicat exclusiv pe amvon a fost și este suspectat și nu fără motive serioase, de pactizare secretă cu inamicul Nr. 1 al omului, care este bogatul nemilostiv aderent fervent al lui Mamona.

Creștinismul trebuie să fie practicat, nu «practic», în sensul peiorativ al cuvântului.

Filantropia teoretică și de zile mari provoacă repulsiune și proteste.

Creștinismul trebuie să fie activ și terapeutic, preventiv și curativ.

Sportul filantropiei de paradă, festive și grațioase trebuie să înceteze.

Preotul vizibil numai la bazarele carității anonime și în alte așezăminte de acest fel, poate obține un atestat de prezență protocolară și desigur, în interes personal, dar a rămas departe de realitatea misiunii lui.

El s'a identificat cu «preotul și levitul» din parabolă, nu cu «samarineanul» pe care ea îl glorifică și eternizează în universul uman, de atunci încoace.

Preotul «snob» al carității este un tip inadmisibil.

Preotul element de fațadă și decor pentru snobii carității amabile se dezonorează chiar numai prin prezență.

Tu, filantrop ardent, prin tot programul existenței tale, servești lui Mamona, dar, în puținele pauze, te gândești să slujești și lui Dumnezeu, prin cei câțiva săraci «selecționați» de care te interesezi vag, înscriindu-te într'o asociație de caritate și contribuind periodic cu o sumă oarecare, așa cum te-ai înscris într'un club sportiv, ca «suporter».

La o parte, cu oroarea morală a balaurilor, concertelor, bazarurilor și a altor exhibiții burgheze, în favoarea «săracilor».

Imaginați-vă pe «Aristo» și «Pluto» cerșind, dansând și «dinând»... pentru săraci.

Nu, domnilor filantropi!

Săracul este om. El trebuie să fie ajutat, nu pentru că este sărac, ci pentru că este om. El trebuie sprijinit ca să scape de «diminuți», ca să se reabiliteze ca om, ca să se reintegreze în

câmpul nobil al muncii, ca să fie prețuit și răsplătit cinstit pentru truda lui și pentru nevoile lui.

Omul sărac nu este cerșetor de vocație. El nu trebuie socotit și transformat în cerșetor calificat. Cerșetoria nu este o stare civilă, un titlu social.

Omul sărac are drepturi. Și are datorii. Să-i acordăm toate drepturile la muncă, la odihnă, la bună stare, la onoare, ca să-și poată împlini corect toate datorii.

Noi nu vedem pe preot «la locul lui» oridecâteori îl întâlnim în această lume suspectă, zisă «caritabilă», ci numai atunci când îl vedem lângă săraci, sărac el însuși, solidar cu ei, cu conștiința că alături de ei și el și ei se simt mai oameni și suportă viața mai ușor.

N'ar fi rău ca preotul să renunțe la atâtea comitete, ședințe, conferințe care-i iau atâta timp, fără niciun folos, și «să-și facă timp» pentru săraci.

Să stea în contact permanent cu ei. Să caute prilejurile cele mai bune de a sta de vorbă cu ei, acasă la ei, sau unde îi poate întâlni mai ușor și mai disponibili și nu cu ifosul omului care dă, ci cu solitudinea fratelui care suferă el însuși cu omul în suferință.

Pe sărac nu-l interesează ce și cât îi dai, ci, cum îl tratezi, la ce nivel uman îl consideri. Ce atenție îi acorzi. Cât de mult îl înțelegi. Cât îl iubești. Cât îl prețuești.

Este o falșă dragoste aceia care jignește și dezonorează.

Ea mărește volumul de suferință a omului.

Săracul este un om demn. Să-i sporim această demnitate. În marea majoritate săracii sunt victimele injustițiilor și inegalităților sociale provocate de capitalismul modern, de vițiile și păcatele claselor exploatoare, de nepăsarea noastră criminală față de ei.

Săracul nu este un lucru, un obiect inert, o unealtă, un număr, o mașină, ci o personalitate.

Nu-i cereți, calm, virtuți și idealități omului descompus de mizerie și dezechilibrat de nesfârșite dezolări.

Unde sunt răni deschise, care sângeră și supurează, nu veni cu mustrarea, cu predica și orgoliul tău de om sănătos, ci cu dragostea, compătimirea, ajutorul care liniștește, dă nădejde și vindecă.

Nu scoate în evidență erorile victimei, ci intră bărbătește în luptă pentru salvarea ei din ele,

Imensa cantitate de mizerie care strivește proletariatul din țările capitaliste se datorește inumanului sistem de producție și repartiție a bunurilor.

Intră în luptă și neînfricat pentru desființarea surselor de mizerie.

Altfel devii însuși complice și solidar responsabil cu autorii mizeriei.

Protestează cu toată indignarea sincerității tale de om, mobilizează toate indignările camenilor corecți împotriva injustițiilor sociale.

Studiază-le atent și lichidează-le fără nicio cruțare. Trezește și organizează conștiința colectivă și indică-i precis răspunderile.

Adeseori colectivitatea însăși poartă vina multor suferințe individuale.

Fariseismul și filistinismul nostru, însă, fac permanent un rechizitoriu porfid împotriva proletariatului ca și când el ar fi culpabil de mizeria care-l dezarmează și-l sufocă.

Conflictul acut dintre posesori și deposedați capătă, pe zi ce trece, extensiune și adâncime.

Cercurile burgheze, în panică, acuză, în loc să se acuze.

Instinctul de conservare le comandă să-și ia măsuri de apărare contribuind astfel la exacerbara luptei și la sporirea instituțiilor sociale.

Grevele de protest sunt înăbușite în sânge și prin licențieri din serviciu.

Poliția burgheză este mobilizată permanent pentru asasinarea în masă a muncitorilor și familiilor lor.

Pușcăria, instituție fundamentală a statului burghez, este la dispoziția asasinilor oficializați pentru «cumințirea» «anarhiștilor», cărora li se atribue toate dezordinile.

Preotul are datoria să denunțe și să vestejească această ignobilă pedagogie socială a lumii burgheze.

Adevărul incomodează totdeauna pe cei ce nu-l serveșc.

Dar el trebuie spus tare tuturor.

Iar adevărul acesta este: există o lume nesfârșită, majoritară, a muncii, care cere să i se facă dreptate sau să fie lăsată să-și facă dreptate singură.

Există o problemă socială care trebuie soluționată, o mizerie umană care trebuie remediată, o valoare umană, care trebuie respectată și promovată în fiecare om, o noblete a muncii, care trebuie să fie universal apreciată, o în Justiție masivă care trebuie lichidată, și niște monstruoși delinvenți împotriva omnirii, cari nu se mai pot sustrage răspunderilor.

Proletariatul este o realitate, revendicările lui un act de conștiință, lupta lui un angajament de onoare, biruința lui inaugurarea unei lumi mai fericite.

Apostolatul proletariatului este exemplar.

Preotul trebuie să intre în front alături de el, nu pentru a-și câștiga popularitate și simpatii, ci ca să-și asocieze protestul lui împotriva plutocrației, al cărei stateg este Mamona.

Preotul, teoretician incolor al unei etice atenuate și inopcrante în realitățile vieții colective, devine din ce în ce mai inutil și mai anacronic.

Poate subscrie, un preot, fără mustrare de cuget, programul de existență al expcatorilor, concepția lor despre om, lume, viață, muncă, progres, societate, misiune și răspundere?

Poate fi el creștin numai în interiorul lui? In crezul lui dogmatic, în predica lui solemnă? Și este acesta creștinismul lui Hristos?

Și același preot dogmatizat până 'n măduva oaselor și rectorizat la nivel clasic să rămâie în mijlocul societății un om izolat hermetic de nevoile, aspirațiile și tragediile ei, un monolit superb într-o Sahară plină de muribunzi și cadavre?

Deci, sau cu Dumnezeu împotriva lui Mamona și a partizanilor lui, sau cu Mamona împotriva lui Dumnezeu și a omului creat de El!

Creștinismul acesta «interior», «solemn», «abstract», «metafizic», «transuman» și, fatal, «antiuman», care consideră «reală», numai «lumea de dincolo», iar pe cea de aici «secundară» și «neglijabilă» este o denaturare a creștinismului Evangheliei.

Omul evită, d'n instinct, bărcile, care sunt sortite, prin deficiențele lør, naufragiului.

Lumea muncitoare luptă pentru realizarea unui ideal atât de înalt, încât dinamismul ei, ne apare foarte firesc și anume: reumanizarea omului și a colectivității, prin desmamonizarea ei.

Se n'țelege, că preotul, loial față de propriul său ideal, nu-și

poate interzice imediata și totala lui solidarizare cu idealul acestei lumi care luptă gigantic pentru o nouă suveranitate a omului, prin muncă, demnitate și răspundere față de colectivitate.

Deci, front comun împotriva haosului mamonist, servit de «regii» aurului, petrolului, oțelului, presei șovine, și de exponenții pseudocreștinismului plutocrației-contemporane.

Front comun împotriva instigatorilor la războiu, cari sunt și singurii profitori ai lui.

Front comun împotriva mizeriei universalizate, cu concursul închinătorilor zeloși ai lui Mamona.

Antimamonismul este o obligație de conștiință a creștinătății autentice din zilele noastre și de totdeauna și, în deosebi, a preoțimii, care vrea să-și onoreze misiunea ei cu toată eficiența.

Preotul GRIGORIE CRISTESCU
profesor universitar

Prolegomena la o justificare doctrinală a Creștinismului Social

Străvechea legendă a lui Oedip ne înfățișează pe acest erou stând în fața Sfinxului, care urma să-l înghită, dacă nu-i dădea răspunsurile cuvenite la întrebările sale...

Asemenea lui Oedip, omenirea stă azi la o răscruce de vânturi, care cere fără zăbavă deslegarea problemelor, de care atârână viața sau moartea, pacea sau războiul a milioane și milioane de oameni.

Biserica ortodoxă, strâns unită de destinele poporului, a înțeles că datoria ei e să fie prezentă la marile dăruri, prin dinamismul ei creator și regenerativ; ar însemna să nu la seama la lucrarea Duhului care se mișca pe suprafața apelor, ca să înoiască fața pământului și să uite că imobilitatea nu e totdeauna atributul veșniciei...

Una dintre marile probleme care se cer azi radical deslegate, e, fără îndoială aceea a Creștinismului social: Nu înțelegem aici practicarea lui, căci predania de două ori milenară a Bisericii noastre n'a înregistrat nici o încetineală întru imitarea văduvei cu bănuțul său, a lui Zacheu Vameșul și a celor ce și puneau averea la picioarele Apostolilor, spre a fi împărțită săracilor. Ci ne gândim mai ales la justificarea lui doctrinală.

1. Față de atitudinea celorlalte confesiuni creștine, Biserica ortodoxă are superioritatea de a nu fi făcut nici o «mea culpa» și de a nu fi înregistrat șovăeli și nesiguranță în poziția ei cu privire la Creștinismul social:

Nu are de făcut «mea culpa», ca Biserica romano-catolică. Aceasta, prin enciclica «Mirari vos», (din 15 August, 1832), a osândit mișcarea generală din sânul ei, care îi cerea să folosească toate puterile ei ca să îmbunătățească fără întârziere starea morală și fizică a clasei proletare... A trebuit să treacă mai mult de o jumătate de veac până la enciclica lui Leon al XIII-lea, «Rerum Nevarum» (15 Mai, 1891), pentruca Biserica să se angajeze

în lupta socială — sub o formă insuficientă, totuși; ea a d'îstrus în fașe mișcarea modernistă, pentru ca, apoi, să se slujească de principiile ei sociale.

Cât despre Protestantism, el a avut o atitudine șovăelnică și de mare nesiguranță în această problemă; experiența pietistă din veacul al XVII-lea și activismul social exclusiv cu urmările lui, sunt o dovadă vie a acestui adevăr: Astfel, urmașii pasto- rului Spener au fost absorbiți de Filosofie, dovedindu-se că viața religioasă despărțită de doctrină se stinge de inaniție. Activis- mul anglo-saxon pe terenul social, după părăsirea Bisericii și doctrinii ei, a eșuat deasemenea, izbîndu-se de realitate ca o co- rablă de stîncă, decarece întăiul război mondial și cele ce au urmat i-a dat o desmințire tragică. Urmarea a fost părăsirea oricărei ideologii care se sprijină pe om și pe progresul social, în fața cicloului nemai rezistînd nimic decît Dumnezeu și Cu- vîntul său: criză a umanismului protestant, care a dat naștere Teologiei dialectice a lui K. Barth și a altora.

Biserica ortodoxă a fost lipsită de astfel de catastrofe pen- trucă ea a împletit credința cu trăirea ei, nefăcînd deosebire în- tre fides implicita, pentru popor, și fides explicita pentru în- vățați, ei privind-o prin unghiul trăirii ei; ea a reflectat lumi- nile cerești și dumnezeești, asupra realităților pămîntești și omenești, transformîndule. (Iar adevărurile care în forma menințați, transfigurându-le. (Iar adevărurile care în forma unor formule divino-umane stăpînesc existența noastră în viață, în moarte și dincolo de moarte, sunt ca niște reflectoare a căror proiectare luminează calea acestui «homo viator», a acestui pelerin neliniștit care e omul). Nimănui dintre credin- cioșii Bisericii ortodoxe nu i-a trecut prin gînd să despartă în- vățătura de viață — învățătura fără viață fiind ca mișcarea curelei pe o roată scoasă din angrenajul mașinii, iar viața fără învățătura fiind ca frunza sau ca nisipul în furtună... Incepînd cu Sfîntul Apostol Pavel și continuînd cu sfinții Părinți, acest mare adevăr își capătă o strălucire deosebită¹. Și, ca să ne în-

1. Se știe că Sfîntul Apostol Pavel lucra corturi ca să trăiască și că porunca ca să nu mănînce celce nu lucrează; se cunoaște dea- semenca lucrarea urlașă pe terenul social a Creștinismului din toate tim- purile. Vem aminti numai paradoxal că inșiși pustnicii au avut o ase- menea lucrare: Astfel, în *Historia Monachorum*, atribuită lui Palade.

toarcem pe meleagurile noastre, cine a putut face vreo deosebire între preoții satelor noastre și ceilalți săteni, la munca câmpului? Și cine s'a mirat, auzind de cutare preot de pe valea Dâmboviței, care își băga barba într'un sac, ca să și-o apere, când lucra la fierărie?

Din această pricină, a neseperării vieții de doctrină, (care s'a manifestat și prin nedespărțirea Moralei de Dogmatică), nu s'a formulat niciodată în Biserica noastră, în chip sistematic, o doctrină a Creștinismului Social, deși toate elementele ei se găsesc în Biblie și în Sf. Tradiție.

2. Creștinismul social e dominat de două mari realități: de individ și de colectivitate sau, pentru ca să ne folosim de formula asupra căreia s'au întâlnit pedagogul protestant Förster, cu gânditorii romano-catolici și ortodocși, J. Mouroux și Berdiaef, de problema individualității și personalității: Omul apare pe lume ca un ins, individ, — celulă misterioasă și opacă, adânc acorată în biologic. Dar personalitatea e cea care face pe o ființă în stare să joace un rol în marea dramă a vieții. (Teologii numesc pe individ omul cel vechiu, iar personalitatea, omul cel nou: acesta e rezultatul dezvoltării maxime a tuturor virtualităților individului; chipul lui Dumnezeu e asemănarea Lui în potență, iar asemănarea e chipul în actualitate). Individualitatea e primul pol al omului; al doilea e colectivitatea, comunitatea, mai bine zis, față de care el se descopere ca persoană și ca personalitate, — care i-se dăruiește și căreia se dăruiește: Toți pentru unul, unul pentru toți!). Persoana umană nu poate fi concepută fără mediul în care și împlinește chemarea, în micul punct de timp și spațiu în care se mică: e societatea, pe care noi am numit-o «comunitate», dar cu o mai mare precizie o numim: Biserica. Sub inspirația comunei Descoperiri originale,

(18; P. G. 49, 21) citim despre călugării din Ars'noe: «...Era un obicei împământenit nu numai printre ei, ci printre toți pustnicii din Egipt, că se închiriau în timpul muncii câmpului și prin acest mijloc câștigau o cantitate de grâu, din care, cea mai mare parte o dăruiau săracilor; ceea ce făcea ca nu numai cei din împrejurimi să fie hrăniți din el, ci se încărcau chiar vase care-l duceau în Alexandria, ca să-l împartă prizonierilor și streinilor și altor persoane care se găseau strămtorați, neaflându-se destul săraci la țară, ca să consume toate roșdele pe care mila le producea cu o imbelșugare atât de mare». (Apud J. BRÉMOND, *Les Pères du désert*, cd. II-a, Paris, 1927), ed. II-a, vol. II, p. 163).

cei vechi (Grecii, cu Platon, Romanii, cu Menenius Agripa, etc., Indienii, cu Brahmaniștii, etc.), au conceput orice societate, ca pe un organism numai în măsura în care se integrează în sânul ei. În Vechiul Testament (Judecători, IX, 2, etc.), și mai lămurit în Noul Testament (Ep. către Romani, I Corint., Colos., Efeseni, etc.) și desăvârșit la Sfinții Părinți, această concepție minunată a luat o formă din ce în ce mai precisă și mai măreață. Vom aminti, d. p., ce ne învață Sfântul Apostol Pavel în Ep. către Efeseni, despre rostul fiecăruia dintre membrele Trupului tainice ale Domnului: «Este un singur trup și un singur Duh..., este un Domn, o credință, un botez, un Dumnezeu și Tatăl tuturor, care este peste toate și prin toate și întru voi toți. Iar fiecăruia dintre noi datu-i-s'a darul după măsura dărnicei lui Hristos... Și el a dat pe unii ca să fie apostoli, pe alții prooroci, pe alții binevestitori, pe alții păstori și învățători, spre desăvârșirea sfinților»...¹. Sfinții Părinți au arătat că prin taine și cu deosebire prin sfânta Euharistie persoanele omenesti primesc în ele o a II-a fire, care acum e cea principală și care constituie temelul unității Bisericii: unitate de natură dumnezească. Sfântul Maxim Mărturisitorul, d. p., proclamă acest adevăr tainic arătând că trebuie să împreunăm prin iubire firea creată cu cea necreată, făcându-le să apară în unitate și identitate prin dobândirea harului»². Iar teologia ortodoxă prin rostul celui mai mare cugetător rus din veacul trecut, Alexei Hoimiacov, a adus preciziuni, care au revoluționat învățătura despre Biserică, în spiritul părăsit, biblic și patristic, privind încadrarea credinciosului în trupul tainic al Domnului. Acest mare mărturisitor și crainic al ființei și al legii intime organice și pneumatice al vieții Bisericii a dat expresia desăvârșită comunitarismului creștin: «Individul nedesăvârșit în orice face, caută să se unească cu această desăvârșire, care se descopere în toate manifestările ei». Suprema lege, care conduce acest trup, mortarul, care leagă membrele ei, e iubirea: «Iubirea e legea supremă care trebuie să defincască toate relațiile dela om la om, în general, sau ale insului, înzestrat cu rațiune, cu întreaga sa specie». Rușciunea e Rubiconul, care desparte o Biserică vie de una moar-

1. *Efeseni*, IV, 4-12; cf. continuarea până la v. 15, etc.

2. SF. MAXIM MARTURISITORUL, *De Ambiguis*; P. G. XCI, 1308

tă; circulația ei dela cei vii pentru cei repauzați, dela Sfinții d'n Biserica triumfătoare pentru cei din Biserica luptătoare, e simbolul și summa circulației tuturor bunurilor (materiale, morale, spirituale): «Ea e viața Bisericii și expresia vieții sale, ea e glasul iubirii sale, e veșnicul geamăt al Duhului dumnezeesc». De aceea Homiacov ne îndeamnă: «Nu zice: «La ce folosește altula rugăciunea mea, dacă el însuși se roagă și Hristos mijlocește pentru el?» — Dacă te rogi, atunci se roagă în tine Duhul iubirii. Nu zice: «Judecata lui Dumnezeu nu mai poate fi schimbată». Căci rugăciunea ta se găsește în chiar calea lui Dumnezeu și Dumnezeu a prevăzut totul. Dacă ești membru al Bisericii, atunci rugăciunea ta e de trebuință pentru toți membrii ei. Dacă mâna ar zice că sângele ei nu folosește restului trupului și că nu trebuie să-i dea propriu-i sânge, atunci mâna s'ar usca. Tot astfel și tu ești de trebuință Bisericii, câtă vreme ești în ea. Dacă renunți, însă, la comuniune, atunci ești mort pentru ea și nu mai ești membru al ei... Sângele Bisericii e rugăciunea fiecărui penetru celălalt și respirația ei e lauda Domnului» .

3. Ajunși la aceste culmi ale gândirii creștine, în mintea noastră se deschid largi perspectivele ansamblului doctrinei Creștinismului social, cu toate amănuntele lui, ca văile privite de pe piscul muntelui:

Prin integrarea creștinului în Trupul tainic se transfigurează raporturile cu semenii săi, dându-se un colorit moral vieții familiare, economice și politice. Oricare dintre membrii Bisericii e tot atât de prețios ca și sine: Res sacra Romo? Cu toții năzuiesc spre un cer nou și un pământ nou; toate acțiunile și orientările lor își află echilibrul în principiul lor, în Dumnezeu!

Membrul Bisericii are în el inima lui Iisus, care, văzând mulțimile, i-s'a făcut milă de ele! El știe că orice existență pământească trebuie ajutată ca să se prefacă într'un sanctuar al Celui Prea Înalt!

El nu-și desparte existența în părți impenetrabile, ori paralele: partea lui Dumnezeu, partea afacerilor, partea familiei, etc.; căci fiecare parte ar fi o mutilare a totului, iar totul ar fi

1. Pentru Homiacov, v. studiul nostru despre «Taina Bisericii în gândirea lui Alexei Homiacov», în «Biserica Ortodoxă Română», revista Sfântului Sinod, nr. festiv, 5-7, închinat I. P. S. Patriarh Justinian.

cu neputință de refăcut: Nu poți sluji și lui Dumnezeu și lui Ma-
mona în același timp.

El caută întâi Impărăția lui Dumnezeu. Dar nu face abstrac-
ție de terenul ei: altfel s'ar asemena cu aviatorul care ar vrea
să aterizeze pe un teren nepotrivit și rezultatul ar fi asemănă-
tor cu vânătoarea lunei cu săgeți, într-o prinsă adeseori de săba-
tici... Cutare episcop rus din nord a putut atrage la creștinism
pe eschimoși dându-le hrană, iar Livingstone a atras pe negrii
africani dându-le îngrijire medicală: lucrarea lor a fost mai efi-
cace pentru Impărăția lui Dumnezeu decât cea mai frumoasă
predicare.

Din învățătura Sfinților Părinți, (Sfântul Ioan Gură de
Aur ș. a.), am învățat că o societate zidită pe nedreptate socială
și care e sprijinită de Biserică, nu e accesibilă Cuvântului lui
Dumnezeu: Conducătorii Bisericii se fac părtași la păcate streine
și compromit adevărul dumnezeesc. De aceea Biserica noastră
a sprijinit totdeauna năzuințele celor care vor să zidească o so-
cietate pe temelia dreptății sociale și a libertății căci, după cum
a spus un gânditor creștin, numai după ce lumea va înceta de a
mai trăi ca să mănânce, va putea mânca, pentru a trăi — și va
trăi pentru suflet: «Nu numai cu pâine trăește omul...»

Insemnătatea exagerată dată problemei averilor e un semn
de decădere a spiritului creștin; dar «banul e muncă acumulată,
e timp, e viață omenească, e sânge, sudori și lacrimi. Iată ce ți-
neți voi în mâinile voastre. Ce veți face cu ele?... Nu vedeți în
acest punct întreaga Evanghelie și întreaga judecată a lui Dum-
nezeu?» striga un celebru orator protestant, cu o exagerare vă-
dită, ca să impresioneze. «Evanghelia numește bogat», continua
el, «bogat blestemat, pe cel care, ținând în mâna lui acest sânge,
aceste lacrimi, care de obicei nu sunt ale sale, le prostituiază,
le risipește ca să petreacă. Evanghelia numește sărac, «sărac
cu Duhul», pe cel care, știind ce ține în mâinile lui, respectă ace-
ste bunuri sfințite și nu le dă decât pentru mântuirea oamenilor
și pentru progresul lumii. Și înțeleg atunci că Morala, ca și
Evanghelia, se rezumă la o singură întrebare: «Ce faceți voi cu
sângele omului? Consacrare? Profanare?»

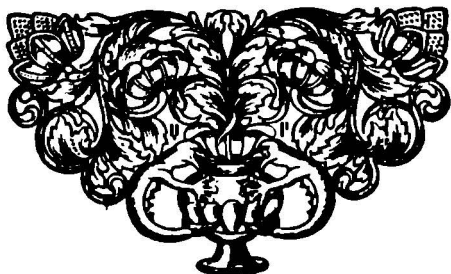
1. WILFRED MONOD, pasteur, *Quelques remarques pour le pau-
perisme*; (Paris, 1903), p. 45.

Natura nu cunoaște decât forța, care produce inegalitatea; harul supranatural cunoaște numai egalitatea și unitatea; acestea se lucrează în organismul harnic, care e Biserica, unde nu mai e Iudeu sau Elin, nici bogat sau sărac, ci numai fiii Celui Prea Înalt, care «în sărăcia iubitoare de Dumnezeu vestesc bogăția Impărăției lui Dumnezeu» precum ne învață Diadoh al Taticiei.

4. Creștinismul social e doctrina unității și a sintezii omenești: el cuprinde omul întreg, trup și suflet și învâluie în preocupările lui întreaga omenire, prezentă, trecută și viitoare. Mântuirea individului, ca și a popoarelor stă în cooperare, precum ne-a învățat Apostolul Neamurilor (în I Corint., XII, Romani, XII, etc.). Iar cea mai desăvârșită cooperare e cea a organismului Bisericii, despre care Homiacov a spus: «noi toți suntem de pe pământ, Biserica singură e din cer»!

Creștinul vede cât de mare e răul și cât de mic e el, dar aude glasul Celui ce strigă: «Indrăzniți, eu am biruit lumea!» Căci în Biserică, în slujba lui Dumnezeu și a fraților săi el nu e singur; iar slăbiciunile și lipsurile lui sunt vindecate și împlinite de Duhul Sfânt cel ce pe toate le plinește și le sfințește. În cadrul acestor adevăruri înțelegem cuvintele unui promotor al Creștinismului social modern: «Eu nu cer lumii contemporane decât un singur lucru: voința hotărâtă să desfășureze mizeria» (Gratsy).

Prof. N. CHIȚESCU

Biserica și influența ei religioasă în mijlocul poporului

Ne-am lăsat mrejuiți de un spirit scolastic în despicarea problemelor noastre teologice și n'am dat atențiunea trebuitoare cadrului practic în care se cade să căpătăm în orice clipă orientări sănătoase dela teologia noastră superioară.

Am fost argații erudiției și am pierdut contactul cu realitățile spirituale și morale ale poporului.

Cateheza și predica noastră a devenit o preocupare pur intelectualistă și nu ne-am dat seama că sufletele nu se câștigă cu puterea și superioritatea argumentelor, ci cu căldura inimilor noastre.

Chiar când am urmărit apropierea noastră sufletească de poporul dreptcredincios, n'am examinat nici afinitățile și nici intimitățile roditoare și ne-am mulțumit doar cu o demofilie dulceagă și nu rareori falsă.

Am uitat că fapta are o sonoritate și o putere de convingere mult mai mare de cât vorbele cele mai frumoase.

Ne-am distanțat de popor, deși divinul nostru învățător își găsia sursa învățăturilor Sale în simplitatea și în îndeletnicirile cele mai umile ale poporului.

Focșoarele sunt ca și pădurile: se refac de jos în sus, iar nu de sus în jos.

Ne-am complăcut în preajma elitelor sociale și am uitat de nevoile sufletești ale gloatelor.

Iată de ce ne simțim datori acum să rezolvăm în chip practic și psihologic toate problemele de gândire și de acțiune creștină în deplină consonanță cu transformările sociale ale vremurilor prezente.

Nu trebuie să neglijăm nici consecințele psihologice ale războiului, dacă dorim ca lucrarea noastră să se desfășoare în condițiuni cât mai fericite.

Războiul debilitază sufletul fraged al copilului și d'formează chiar și sufletul cmului matur.

Omul de azi este oboșit până la extenuare de războiu și cade pradă neîncrederii și tuturor decepțiilor.

Ăpatia îl pândeste în fiecare clipă.

Lipsa de rezistență a nervilor îl determină să fie grăbit și să fie atras de ispita celui mai mic efort în viață.

Iată atâtea elemente, care ne impun ca învățătura noastră religioasă să fie ușară, plăcută și plină de entusiasm.

Jocul bolnav al imaginației îl face pe cm să viseze situații nemeritate și-l îmbrânțește pe panta unui dezechilibru total și unor primejdioase răsturnări morale.

Aceasta ne impune să accentuăm din ce în ce mai mult coloritul moral al învățăturii noastre religioase.

Psihologia insului ca și a mulțimilor este o febră neîntre-ruptă, care stârnește sete de războiu în timp de pace și sete de pace în timp de războiu.

Nici o altă învățătură nu poate satisface setea de pace a sufletului omeneș ca învățătura sfintei Evanghelii.

Spiritul păcii divine trebuie să se reverse tot mai mult din toată truda noastră didactică.

Războiul lasă în urma sa sărăcie și inegalități, cari aprind în sufletul poporului dorința după cât mai multă dreptate socială. Biserica creștină este forma justiției supreme și învățătura religioasă trebuie să reverse în aceste vremuri, cele mai bogate mângăeri asupra celor năpăstuiți.

Problema începuturilor nu-l mai interesează pe omul zilei noastre, ci-l atrage foarte mult problema sfârșiturilor. Prezentul îl enervează și-l degustează. Profetismul îl recrează și-l pasionează ca un refugiu salvator. Spiritismul și ocultismul se infiltrează tot mai mult în sufletul intelectualilor.

Iată motive destul de serioase care ne îndatorează să stăruim tot mai mult asupra problemelor eshatologice, să tâlcuim cu neîmpușinat zel prorociile și Apocalipsul Sfântului apostol și Evanghelist Ioan.

Axa vieții omenești marcată de cei doi poli: cerul și pământul, se schimbă în sensul că cmul trage mai mult spre pământ decât spre ceruri până la stabilirea unei armorizări a condițiilor de viață și până la crearea unui mediu, a unui climat și a unei

ambianțe, care să permită din nou spiritului human să aspire fără riscuri către piscurile idealului suprem.

Invățătura noastră religioasă trebuie să alimenteze gândirea, să fecundeze simțirca și să captureze imaginația credincioșilor în așa măsură încât nimeni și nimic să nu deruteze sufletul gloatelor și să-l aventureze pe căi de aversiune către cele spirituale sau pe căi păgubitoare și protivnice ordinii în Stat.

Invățătura religioasă nu trebuie urzită azi ca un sistem doctrinar, ci mai ales ca un gen de viață.

Ea trebuie să-l pregătească pe credincios pentru o trăire intensă a adevăratelor valori culturale ale creștinismului.

A trăi cu adevărat creștinește, înseamnă a exista pentru alții, a semăna bunătate și câteva surâsuri pe drumul desmoșteniților scartei; a lua un nefericit de mână, și a-i proiecta o țintă de atins, a-l face să vadă pe îndelete că viața este cel puțin atât de frumoasă în cât să fie demnă de trăit.

Neplăcerile și desgustul vieții isvorăsc din aceea că noi am neglijat arta de a uita de noi înși-ne și de a trăi numai pentru altul.

Arta de a gândi este arta de a selecționa gândurile și de a asimila numai pe cele ce sunt demne să se rezoarbă în iconomia spiritualității noastre.

Este absolută nevoie de o igienă a gândirii noastre, desrobind-o de mentalități învechite și mai ales de prejudecăți.

Dacă trăirea noastră lasă prea mult de dorit față de progresul gândirii noastre, se datorește faptului că noi ascundem insuficiențele vieții noastre sub mască, căutând neîncetat să părem altfel de cât suntem.

Din nefericire, masca sfârșește prin a face parte din personalitatea noastră, falsificându-ne caracterul general al vieții noastre individuale și publice.

Numai o viguroasă educație și creștere creștină ne poate salva dintr'o asemenea însăimântătoare primejdie!

Nu trebuie de altfel să reducem rostul învățământului religios la o influență pur educativă.

Nu trebuie să se piardă din vedere rostul său instructiv manifestat prin elementul informativ în domeniul spiritual, prin elementul său combativ în structura sa sistematică și cristalizată în forme strict științifice și prin elementul său social în

grefarea elementului, religios pe realitățile cotidiene, prin elementul moral promovat și constatat în etapele evolutive ale progresului umanitar.

Descifrarea tainelor psihologiei umane este o arteră esențială a acestui învățământ.

Primele elemente de știință ușoară și nespecializată le capătă copilul prin religie și cuvântul scris al bibliei.

Biblia este izvorul cunoștințelor de ansamblu privitoare la viață și strict necesare pentru viață.

Tot fondul apercetiv al celor mai variate cunoștințe îl formează învățământul religios.

Noțiunea de proprietate (să nu furi), noțiunea adevărului (să nu minți, să nu mărturisești strâmb), noțiunea frumosului, binelui și dreptului sunt și rămân de esență pur religioasă.

Vieța în variatele ei desfășurări nu-și găsește orientări mai decisive de cât în elementul religios.

Sunt trei chipuri în care se poate depăna viața omenească:

- a) A trăi unul pentru altul.
- b) A trăi unul lângă altul.
- c) A trăi unul împotriva altuia.

Toată lucrarea noastră catehetică, omiletică și misionară trebuie să se desfășoare numai în sprijinul și în promovarea primului gen de viață din aceste trei reliefate de noi aci.

Nu putem să tămăduim relele sociale de cât militând cu timp și fără timp într'o asemenea fericită direcțiune.

Cozile nenumărate și nesfârșite provocate de criza de alimente nu sunt numai de natură economică, ci constituiesc tot atâtea simptome morbide, ce iau proporții de panică.

Ele nu pot fi combătute de cât printr'o dârză propagandă în alimentarea răbdării și în disciplinarea așteptării—singurele menite să susțină echilibrul sănătos al vieții.

Nici o altă educațiune, nu poate să aibă o isbândă mai deplină și un succes mai decisiv într'un asemenea dificil domeniu, decât educațiunea religioasă.

Toată educațiunea publică nu e decât o funcțiune a răbdării.

Transformările sociale în linie de progres, pe care istoria ni le-a oferit pe cale pur evolutivă, rămân absolut neroditoare, dacă panica cozilor rămâne neimpiedicată și nestăvilită.

Vezi oameni șezând în șiruri nesfârșite în fața magazinelor

și dacă-i întrebi ce aliment li se oferă, îți răspund fără zăbavă: «Nimic!»

Dacă pîntru «nimic» aceste colectivități se agită și mărăluiesc cu violență, e ușor de închipuit cu cătă ușurință vor polariza lângă cele mai bizare ficțiuni!

Numai educația religioasă cu resemnările și renunțările ei clasice poate să tămăduiască aceste stări maladive și să reîn-sănătoșeze vieța neamului nostru.

Nu putem să tăgăduim că sunt și curente zise religioase care răvășesc mulțimile de credincioși și le mobilizează în mișcări de misticism bolnav, care degenerază în fanatism păgubitor.

Asociații, societăți și frății zise religioase alimentează gloatele creștinești cu himere, care pe măsură ce isbutesc, înstrăinează sufletele de duhul curat bisericesc și de disciplina bisericească, le laicizează și le transformă în marfă bună de speculat în mîna unor profitori, fie clerici, fie mireni, urzind adevărate antreprize religioase. Personal am scris și am luptat contra unor asemenea groaznice rătăcirii încă din anul 1928 și am arătat că iau proporții catastrofale din cauză că preoții n'au putut să le țină piept cu studiile lor teologice reci și lipsite de nervul adevăratei religiozități.

(Va urma)

Pr. Dr. MARIN IONESCU

Bis. Cuibu cu Barză

Organizarea asistenței sociale prin Biserică

E un fapt necontestat că, în toate timpurile, Biserica a făcut operă de asistență socială. Că a făcut însă tot ce trebuie în acest domeniu sau măcar ce s'ar fi putut face, e mai greu de afirmat. Explicațiile nu lipsesc. Imprejurări nefavorabile, adversități de nebiruit, disproporția mijloacelor față de mulțimea relexor ce reclamar o urgentă remediere fie aceasta și provizorie, eclipse temporare ale spiritului de solidaritate creștină sau ale spiritului misionar, sunt motivări frecvente și, în mare măsură, întemeiate.

Mai rar sau relevat însă deficiențele de ordin organizatoric ale acestei opere de asistență socială, deși acestea explică, în bună măsură, slabele rezultate obținute în trecut. A ne angaja într'o amănunțită analiză a lor, ar însemna să facem o incursiune istorică, ceea ce nu-i nici în intenția noastră și nici nu-i utilă. Nu trecutul interesează în această materie, ci prezentul, ceea ce trebuie și se poate face acum. Iar dacă totuși relevăm unele deficiențe ale experienței trecutului, o facem pentru a ne feri să le mai repătam. Care sunt acestea?

Ceea ce ne surprinde, dela prima vedere, e constatarea în trecut a unei totale lipse de plan, lipse de coordonare și lipse de continuitate în acțiunea de asistență socială a Bisericii. Nu s'a stabilit niciodată cine să dea, cât să dea și nici cui să dea. Singura acțiune generalizată și susținută a fost doar aceea a predicării milosteniei, a datoriei de a fi ajutați cei în suferință, a formării unei dispoziții caritative la toți creștinii. În exercitarea acestei dispoziții însă, totul a rămas la libera alegere a fiecăruia. Toate inițiativele erau libere în acest domeniu. Creștinul știa că-i dator să-și ajute semenul în suferință și-l ajuta, dar în măsura și la timpul pe care și-l alegea singur.

Aceste acțiuni caritative izolate, oricât de meritorii ar fi ele, au marele desavantaj că disperează eforturile, dispersează mijloacele, sunt sporadice și prin aceasta chiar, sunt lipsite de rezultate durabile și de intensitate. Efectuate sub impulsul unei impresii de moment, fără discernământ obiectiv, de cele mai multe ori ele sunt lipsite

de garanții că se îndreaptă către cei care merită realmente să fie ajutați. De o coordonare sau de o continuitate de acțiuni în aceste condițiuni, nici nu poate fi vorba. Acestea presupun organizare temeinică, iar organizare temeinică nu se poate face decât de instituții investite cu autoritatea necesară. Biserica este o astfel de instituție și a inițiat în adevăr acțiuni de asistență socială.

Trebue să recunoaștem însă că nu le-a încheiat într'un sistem generalizat, ci au rămas în funcție de persoane. Au apărut inițiative ale unor preoți sau ale unor ierarhii. Odată cu dispariția inițiatorilor, dispărea și opera însăși, întrucât lipseau continuatorii. De aceste greșeli va trebui să se țină seama în viitor de către toți cei care vor năzui să dea o bună organizare operei de asistență socială.

Organizarea trebue să răspundă unor anumite probleme. Acestea nu sunt aceleași în toate locurile și în toate timpurile. Cerințele cărora trebue să li se facă față prin asistența socială poartă pecetea locului, a timpului, sunt probleme ale epocii. Sunt legate îndeosebi de organizația politico-socială. Într'un stat burghezo-capitalist, ca cel în care am trăit noi până la instaurarea actualului regim, exista un teren nesfârșit pentru o activitate caritativă. Specifica unei atari organizații politico-sociale e împărțirea în bogați și săraci. De aici posibilitatea unor nesfârșite știri de rele: mizeria sub diferite aspecte, foame, golătate, șomaj, accidentați de muncă lăsați în voia soartei, bolnavi ce nu-și pot plăti o îngrijire medicală, copii părăsiți, cerșetori, infirmi, bătrâni neputincioși fără resurse materiale, atâtea și atâtea categorii de oameni care erau avizați să trăiască din mila publică. Statul nu le purta nicio grijă, lăsându-i în seama unor binevoinți particulare, atunci când se mai găseau și de acestea.

Nu aceeași e situația în statul socialist către care tindem acum. Într'o organizație de stat socialistă, câmpul de activitate al asistenței sociale pentru inițiativa privată e redus la minimum. În primul rând, cele mai multe forme de rele, care formau obiectul asistenței sociale, sunt înlăturate profilactic. Într'un stat socialist nu e posibilă existența unor oameni valizi care să șomeze. Munca e nu numai un drept, ci și o datorie. Cerșetoria, vagabondajul sub diferitele lui aspecte nu mai sunt posibile. Un sistem adecuat de asigurări sociale rezolvă problema accidentaților

de muncă, a invalizilor, orfanilor, văduvelor, bătrânilor, bolnavilor etc. Statul, asumându-și prerogativa organizării vieții sociale în toate sectoarele ei, asistența socială devine ea însăși o funcțiune a statului.

Prin urmare într'o organizație statală socialistă mijloacele de existență sunt asigurate pentru toată lumea : prin munca la care au dreptul și datorită s'o săvârșească toți cei valizi și prin asistența socială acordată de către stat pentru toți cei care nu se găsesc în prima situație.

Și atunci, nimic mai firesc decât întrebarea : ce sens mai poate avea organizarea asistenței sociale prin Biserică de care vorbește titlul acestui articol? Ce rost poate avea o organizare lipsită de obiectiv? Trebuie să precizăm aici, că tot ce s'a afirmat mai sus, e valabil pentru un stat socialist pe deplin realizat. Nimeni n'a afirmat însă la noi în țară că am ajuns în acest stadiu. E adevărat că tindem spre un stat socialist, că s'au creiat premisele realizării lui, că s'au câștigat puternice poziții socialiste, care constituie garanții solide de izbândire în această direcție. Atât și nimic mai mult până acum.

Ori, în această perioadă de tranziție de la statul burghez-capitalist la statul socialist există încă un vast teren de activitate socială pentru Biserică. Contribuția Bisericii nu numai că-i necesară, că-i așteaptă, că-i bine venită, dar e reclamată chiar de către stat. Mai sunt încă oamenii care nu-și au asigurată existența. Sunt cerșetori, sunt invalizi și orfani de război, sunt bătrâni fără hrană și adăpost, sunt infirmi și oameni în mizerie. Presat de necesități mai imperioase sau lipsit de resursele trebuitoare, statul n'a putut găsi încă modalitatea unui aranjament convenabil pentru toți aceștia. Biserica va trebui să se ocupe de ei sau de unii din ei, după posibilitățile pe care le va avea. Prima grijă va fi cea a procurării mijloacelor. Resurse proprii nu mai are. Cele existente abia de-i pot asigura întreținerea sa. Va trebui să facă apel la dănia credincioșilor, care a susținut în toate vremurile opera sa caritativă. Întrucât sistemul colectelor în biserică nu dă rezultate fericite, mai potrivit ar fi o contribuție mică de fiecare familie, al cărui quantum stabilit de către consiliul parohial și aprobat de adunarea parohială, s'ar încasa lunar prin parohii și centraliza la chiriarhii, unde ar constitui un fond special.

Din acest fond, episcopiiile ar întreține una sau cel mult două instituții filantropice: un azil de infirmi, orfani sau bătrâni. E necesar acest lucru, pentru a nu se angaja prea multe laturi, riscând să nu poată face față cerințelor cum trebuie în nicio parte. Se va da preferință, în primul rând, bunei întrețineri a instituțiilor de această natură, existente deja pe lângă episcopii.

Pentruca toate categoriile de nefericiți, avizați să trăiască din asistența socială a Bisericii, să-și poată găsi un loc de azil, e potrivit ca fiecare din episcopiiile unei mitropolii să nu creeze o instituție filantropică de aceeași natură cu cele existente deja la celelalte episcopii.

În seama parohiilor rămâne sarcina întreținerii orfanilor. Nu prin creșterea de orfelinăte, ceea ce ar fi și imposibil și fără rezultate bune. Metoda aplicată de I. P. S. Patriarh în Moldova, de a plasa prin preoți pe orfani la rudeniile lor, cu obligația pentru preoți de a supraveghea cum sunt îngrijiți și educați, e excelentă.

Tot I. P. S. Patriarh se datorează găsirea unei noi forme de asistențe: oferirea unui adăpost și întreținere a studenților și profesorilor la mănăstiri în timpul verii, unde li se oferă gratuit posibilitatea de a-și reface nu numai puterile fizice, ci și cele sufletești.

Ca să avem însă o bună organizare a asistenței sociale prin Biserică, e necesară o unitate de conducere a ei. Aceasta i-ar coordona eforturile, ar distribui mijloacele, ar întrebuința persoanele cele mai calificate în această muncă, ar controla rezultatele și ar uniformiza metodele de lucru. Această conducere ar trebui să fie una din funcțiunile patriarhatului.

Pr. V. ȘTEFAN
Consilier Referent patriarhal

SFÂNTUL GRIGORIE TEOLOGUL

DESPRE IUBIREA SARACILOR

Lămuriri introductive

Ca și marii lui tovarăși de apostolat și de gândire creștină, Sf. Ioan Gură de Aur și Sf. Vasile cel Mare, în Orient și Sf. Ambrozie și Fericitul Augustin, în Occident, Sf. Grigorie Teologul, celebrul autor al «Celor cinci cuvântări despre Dumnezeu», nu este cu nimic mai prejos de ei pe terenul practic, în latura moral-socială a vieții creștine, chiar dacă, în concret, nu a clădit o Vasiliadă, de mărimea unui adevărat oraș, ori un spital Constantinopolitan, acele neintrecute realizări ale Creștinismului, prin divină și neegalată lui forță interioară, pusă în slujba filantropiei și asistenței sociale.

În slujba Dumnezeului social invățat și prin credința nestrămutată în inspirația Scrierilor Sfinte, Sf. Grigorie Teologul ca și ceilalți mari Sfinți Părinți ai timpului său, a prezentat Creștinismul ca pe un fapt de credință, ca pe o Teologie și în același timp și ca pe un fapt de viață înaltă, ca pe o sumă a virtuților, ca pe Morala neegalată. Ca și pentru Sfântul Ioan Gură de Aur, spre exemplu (1), și pentru Sfântul Grigorie Teologul Creștinismul este o știință, o învățătură a credinței și o învățătură ori știință a virtuții. Un creștin, o zidire creștină desăvârșită, se realizează numai prin armonia dintre aceste două însușiri fundamentale ale Creștinismului, numai prin împletirea lor reciprocă. Credința și filosofia faptelor la Sf. Ioan Gură de Aur, sunt unul și același lucru cu teoria ori contemplarea și viața morală la Sf. Grigorie Teologul. Atât Vechiul, cât și Noul Testament, spune el laudând pe Marele Atanasie, cuprind deopotrivă atât contemplarea Dumnezeului, cât și splendoarea vieții virtuoaase și «le împletesc minunat pe amândouă cu un adevărat lanț

1. Vasi, De Sacerdotio, lib. IV, 5, 8, 9. P. G. XLVIII.

de aur,... folosindu-se de viața morală ca de un călăuzitor către contemplarea lui Dumnezeu și de aceasta ca de o pecetie a vieții morale»²).

Mare temeinicitor critic în domeniul rațiunii pure, el este deopotrivă de mare și în domeniul rațiunii practice. Criteriile raționale ale credinței, pe care o știe coroborată de forța înteroară a Sfântului Duh, sunt, însă, o recunoaște, absolut necesare, dar, cum ele nu sunt la îndemâna oricărei înțelegeri, rămân mai de primă nevoie, în faptul Creștinismului, criteriile practice, al căror corolar stă în iubirea față de Dumnezeu, o cale cu mult mai bună către adevăr, decât discuțiile și contradicțiile raționale asupra naturii lui³). Mai mult decât «doctori în cunoașterea lui Dumnezeu», creștinii sunt, pentru Sf. Grigorie Teologul, «doctori în virtute»⁴).

Rămânând în ordinea practică, de unde mai mult ca de oriunde se vede adevărata și neintrecuta putere și dumnezeire a Creștinismului, virtutea creștină care le însumează aci pe toate celelalte este iubirea lui Dumnezeu și reflexul, corelata ei practică, iubirea față de aproapele, iubiri care, cum obeamă marii Sfinți Părinți, strălucesc pe cerul de aur al Sfintei Scripturi ce fel soarele pe cerul material al existenței fizice. Numele pe care și-l vrea Dumnezeu ca mai propriu este cel de «iubire» (I Ioan, IV, 16). Capul Legii și al Profetilor, cum spune Evanghelistul Matei XXII, 36), este iubirea. Și nu este nimic mai absurd pentru un creștin, interpretează Sfântul nostru, ca să adore și să se făliască cu Dumnezeul iubirii și să se arate în același timp neuman și vrăjmaș și să ascundă lumina drumurilor vieții creștine izvorâtă din căldura și din pacea iubirii lui Dumnezeu⁵).

2. In laudem Athanasii, VI, P. G. XXXV, col. 1088. Vezi și «Despre iubirea săracilor», cap. 4 fine, unde vorbește despre *θεωπία* și *πράσις*. O prețuire deosebită dă însă «făptuirii», care, cum vedem în cap. 6 fine, poate să îndeplinească și rolul «contemplării» (*θεωπία*), și pe drept, de vremece, cum vedem în cap. 4, ea primește pe Hristos (adică pe săracul, pe fratele lui mai mic), îi îngrijește și îi arată iubire prin fapte. În acest fel, aceste două noțiuni fundamentale în știința și în morala creștină, deși separate, sunt împreunate de Sf. Grigorie într-o desăvârșită unitate.

3. Vezi, *Carminum Liber I. Theologica. Sectio II. Poemata Moralia*, vers. 984—986, P. G. XXXVII, col. 751.

4. Vezi, *De pace*, II, 3, P. G. XXXV, col. 1133.

5. Vezi, *De pace* II, 4, P. G. XXXV, col. 1136.

Dumnezeu este iubire și vrea să-l iubim, mai mult decât prin orice, prin iubirea dintre noi, pe care el însuși a pus-o drept lege a iubirii noastre față de el. Acest lucru este spus de Sfinții Părinți, în lumina Sfintei Evanghelii, cu o deosebită putere de convingere, de credință chiar. «Acest lucru este capul virtuților, acest lucru este temelie tuturor poruncilor lui Dumnezeu, căci prin iubirea față de Dumnezeu intră și iubirea față de aproapele», spune Sf. Ioan Gură de Aur ⁶). Același lucru este spus de Fer. Augustin în cuvinte aproape identice: «Cel care iubeste cu sfințenie și duhovnicește pe aproapele său, pe cine iubeste el în acesta, dacă nu pe Dumnezeu?»). Și: «Unde este iubirea aproapelui, acolo este cu necesitate chiar și iubirea lui Dumnezeu» ⁷). Și tot mai limpede: «Dacă se socotește cu atențiune, aceste două precepte sunt așa de strâns legate între ele, încât nici iubirea lui Dumnezeu nu poate să existe în om, dacă nu-și iubeste aproapele și nici iubirea aproapelui, dacă nu iubeste pe Dumnezeu» ⁸). Și același lucru îl spune Sf. Grigorie Teologul într'un întreg tratat, cum se va vedea din traducerea de față, care, pe lângă temelurile naturale ale iubirii dintre noi, este cel mai frumos și duios tratat despre iubirea aproapelui prin și pentru iubirea lui Dumnezeu.

Dar, ceea ce aduce indeosebi și cu un plus de căldură, Sfântul Grigorie Teologul, aci, în acest concept creștin fundamental al iubirii aproapelui, este, pe de o parte, sublimul sacrificiului uman în jertfirea față de aproapele în nevoie și suferință, în lumina sacrificiului divin al Mântuitorului, sacrificiu de iubire față de lume, pentru reînvierea omului căzut. Nicio religie din lume, ne lasă să înțelegem Sf. Grigorie, nu a prezentat cândva, pentru viața socială a lumii, o atât de sublimă cooperare între om și Dumnezeu, pentru reînvierea omului prin sacrificiul iubirii divine față de el și prin sacrificiul omului față de aproapele său. Prin această iubire față de aproapele, pentru și prin iubirea lui Dumnezeu, spune Sfântul Grigorie, cu putere de imperativ ca-

6. In Genes. hom. LV, 3, P. G. LIV, col. 483.

7. In Joan. Evang. Tract. LXV, cap. XII, 2, P. L. XXXV, col. 1809.

8. In Ioan. Evang. Tract. LXXXIII, cap. XV, 3, P. L. XXXV, col. 1846.

9. De fide et opere, 10, cit. după Atanasie Mironescu Craioveanu, Manual de Teologie Morală, București 1896, p. 668.

tegoric pentru mântuire: «Reînolește-ți întreaga-ți viață, tot drumul de mers al traiului tău pământesc»¹⁰). Pe de altă parte, în acelaș concept exclusiv creștin al iubirii aproapelui, este subliniată, cu aceeași putere și căldură de convingere, divina economie a suferinții omenești. Tocmai pentru o cât mai strânsă și mai divină iubire între oameni, supne Sf. Grigorie, a îngăduit Dumnezeu sărăcia și suferințele. Nevola și suferința, cu toate lacrimile și neajunsurile lor, sunt singurele care ne mai aduc aminte că suntem oameni și că trebuie să fim solidari. Fără ele, ar dispărea una dintre cele mai solide și naturale legături din complexul natural-spiritual al umanității. Și acest lucru îl cunoaște până și natura, care are în ea comizerarea «stabilită ca o lege» esențială¹¹).

Sunt deci acestea rațiunile fundamentale pentru care adevărații, adică serioșii și consecvenții creștini, și-au făcut și își fac din iubirea cea nouă adusă de Hristos în lume, conducătoarea și moderatoarea vieții lor întregi¹²). Și aceste gânduri, cu care premergem traducerea lucrării «Despre iubirea săracilor», fac bogăția duhovnicească a Sfântului Grigorie Teologul, pe care bogăție, unindu-o cu averea sa proprie moștenită dela părinți și lăsată, ca un exemplu concret al iubirii față de Dumnezeu, pentru folosința exclusivă a săracilor din sarcina Bisericii din Nazianz¹³), o dă, în realitate, și bogaților și săracilor, pe unii făcându-i mai darnici și mai iubitori față de Hristoșii suferitori, care bogați, «cât timp plutesc pe mare favorabilă, trebuie să întindă mâna la cei din naufragiu¹⁴)», iar pe alții întremându-i în nevoi și suferințe prin umanitare alinări.

În felul acesta, luptând pentru împământarea noii iubiri evanghelice, substanțiată în supremul sacrificiu al lui Dumnezeu pentru om și al omului față de om, sub divina impulsie firească în el, alături de ceilalți mari luptători ai iubirii lui Dumnezeu, din secolul său, Sfântul Grigorie pune, în adevărata lui lumină și pe adevărata și originara lui cale de misiune, «Apo-

10. In Novam Dominicam, VII, P. G. XXXVI, col. 616.

11. Vezi, De pauperorum amore, 15, P. G. XXXV, col. 876.

12. Vezi, De pace, III, 1, P. G. XXXV, col. 1152.

13. Vezi, S Gregorii Theologie exemplum Testament., P. G. XXXVII, col. 390.

14. De pauperorum amore, 28, P. G. XXXV, col. 896.

stolatul Creștin», care, alături de marele cuvânt al Sfântului și întâi între Apostoli Pavel (I Corinteni, III, 9), este «Colaborare cu Dumnezeu».

Și această colaborare, înțelegem din strădania comună a secolului al IV-lea creștin, este realizată întotdeauna când omul se găsește curat alături de om, când se găsește întocmai în alt om, în lumea întreagă și cu totul la un loc în Dumnezeu, prin Hristos Iisus, Dumnezeul iubirii și nădejdiilor noastre de aici și de dintolo, din care și prin care sunt toate și cărula îi trebuie raportate și aduse toate.

Despre iubirea săracilor ¹⁵

1. O, bărbați și cu noi împreună săraci, căci cu toții suntem săraci și ducem lipsă de harul dumnezeesc, deși părem că ne întrecem unii pe alții, cu mici măsuri măsurându-ne, primiți-ne cuvântarea despre iubirea săracilor ¹⁶, nu cu sărăcie, ci cu răs-

15. Această cuvântare a văzut lumina tiparului în mai multe limbi și în diferite vremuri. Astfel este tradusă în limba italiană, în vol. II din *La Voce dei Padri*; în limba germană, în *Bibliothek der Kirchengäter*, în traducerea lui Philipp Haeuser (*Des heiligen Bischofs Gregor von Nazianz Redem*, I. Bd., München 1928) și înainte de aceasta, în traducerea lui Röhlm, de care depinde traducerea lui Haueser; în limba română în lucrarea «Cuvinte oarecare... din Sf. Vasile cel Mare și Grigore Cuvântătorul de Dumnezeu... care lucrare este tradusă la începutul sec. 19, și se află la biblioteca Academiei Române, cărți vechi Nr. 1293, dela pag. 524 înainte (vezi *Bibliografia românească veche, 1508-1830*, de I. Bianu și Dan Simonescu, III, fasc. III-VIII, 1817-1830, Edițiunea Academiei Române, București, 1936).

16. Traducerea exactă a titlului este «Despre iubirea sărăciei». Cuprinsul cuvântării însă cere traducerea «Despre iubirea de săraci». Am preferat deci traducerea îndată de cuprins. La fel este tradus, de altfel, și în *Patrologia greacă* și alte traduceri, cum este și cea românească mai sus amintită. Cuvântarea a fost ținută în Cezareea, în anul 373.

În ce privește acest titlu, mulți codici îl au în varianta Περὶ Πρωχτοροφίας, adică «Despre hrănirea săracilor». Fericitul Ieronim, mărturie contemporană cu apariția cuvântării în cauză, ne informează, în *De Script. Eceles.*, că titlul era Περὶ φιλοπτωχίας, ci nu Περὶ Πρωχτοροφίας. Justețea mărturiei lui Ieronim este confirmată chiar de Sf. Grigorie de Nazianz, în cap. I din cuvântarea de față, unde anunță că vorbește Περὶ φιλοπτωχίας adică «Despre iubirea de săraci».

nire sufletească, ca să vă îmbogățiți cu bogăția din împărăția cerurilor. Rugați-vă dar împreună cu mine ca să v'o procurăm și noi cu îmbelșugare și să vă hrănim sufletele cu cuvântarea și să frângem la cei flămânzi pâinea duhovnicească, fie făcând să plouă hrană din cer, ca Moise acela din vremea dedemult ¹⁷ și dăruindu-vă pâine îngerească ¹⁸, fie hrănind în pustie mii de oameni și până la săturare ¹⁹, cu puține pâini, cum a făcut mai pe urmă Iisus, pâinea cea adevărată și izvorâtoare a vieții celei adevărate.

Nu este însă lucru chiar atât de ușor să găsești între virtuți pe cea care le întrece pe toate și să-i dai aceleia privilegiul înțietății și cununile victoriei, după cum nici într'o livadă toată înflorită și plină de arome, nu este atât de ușor să găsești pe cea mai frumoasă și mai binemiroitoare floare, în timp ce care mai de care ți-atrage după ea mirosul și privirea și te îndeamnă s'o culegi pe ea mai întâi ²⁰. După socotința mea însă, spre a putea face o alegere între cele despre care am să vă vorbesc, așa am să privesc lucrurile.

2. Frumos lucru este credința, nădejdea și iubirea, aceste trei virtuți ²¹. Și martor al credinței este Abraam, care s'a făcut drept la Dumnezeu prin credință ²²; martor al nădăjdiei este Enos, care cel dintâi a nădăjduit să cheme pe Domnul ²³ și toți dreptii, care greu au pățimit din cauza nădăjdiei; martor al iubirii este dumnezeescul Apostol, care a îndrăznit să vorbească ceva și împotriva sa însuși, din pricina lui Izrael ²⁴, și Dumnezeu însuși, care se numește pe sineși iubire ²⁵. Frumos lucru este ospitalitatea și martor al ei, între cei drepti, este Lot sodomiteanul ²⁶, sodomitean însă nu prin felul său de viață, iar între

17. Eșire, XVI, 14..

18. Psalm LXXVIII, 25.

19. Matei XIV, 15.

20. O comparație similară găsim și la Sf. Ioan Gură de Aur, în Omilia I către poporul Antiohian (Despre Statul).

21. Vezi I Cor. XIII, 13.

22. Facere, XV, 6.

23. Facere, IV, 26.

24. Romani, IX, 3.

25. I Ioan, IV, 8.

26. Facere, XIX, 3.

cei păcătoși, martoră este desfrânata Raab ²⁷, desfrănată însă nu din împingerea sufletului ei, care, pentru iubirea-i față de străini, a fost și lăudată și mântuită. Frumos lucru este iubirea de frați și martor al ei este Iisus, care a suportat să fie chemat nu numai frate al nostru, dar și să pătimească pentru noi. Frumos lucru este iubirea de oameni și martor al ei este același Iisus, care nu numai că a creat pe om pentru fapte bune ²⁸ și a înjugat cu țărâna sufletul călăuzitor către lucrurile cele mai frumoase și agonisitor al celor de sus, ci s'a făcut până și om pentru mântuirea noastră. Frumos lucru este îndelunga răbdare și martor al ei este tot El însuși, când oprește nu numai legiunile de îngeri contra celor răsculați asupra lui și care-l tiranizau ²⁹ și când nu numai că ceartă pe Petru care ridicase sabia ³⁰, ci pune la locul ei urechea celui rănit. Și martor al îndelung răbdării este mai în urmă Ștefan ³¹, ucenicul lui Hristos, care s'a rugat pentru iertarea celor care-l băteau cu pietre. Frumos lucru este blândețea și martori aci sunt Moise ³² și David ³³, care au mărturisit-o mai înainte de alții și învățătorul acestora, care nu se sfădește, nu strigă, nu-și dă drumul glasului pe ulițe, nu se împotrivesc celor care-l duc ³⁴.

3. Frumos lucru este râvna și martor al ei este Finees, care a străpuns cu sabia pe femela madlanită împreună cu Israelteanul, ca să ridice rușinea dintre fiii lui Israel ³⁵, și care și-a tras numele din această dispozițiune a sufletului său și după el martori al ei sunt cei care zic: «Râvnind am râvnit după Domnul ³⁶» și «Vă râvnesc cu râvna lui Dumnezeu» ³⁷ și «Râvna casei tale m'a mâncat pe mine» ³⁵, și nu numai cu vorba spunând aceasta, ci și simțindu-o în suflet. Frumos lucru este mu-

27. Iosua, II, 1...

28. Efeseni, II, 10.

29. Matei, XXVI, 53.

30. Luca, XXII, 50, 51.

31. Fapte, VII, 59.

32. Numeri, XII, 3.

33. Psalmul CXXXI, 1.

34. Isala, XLII, 2 și LIII, 7.

35. Numeri, XXV, 7.

36. I Regi XIX, 14.

37. II Cor. XI, 2.

38. Psalm LXIX, 10.

cenicirea trupului și de aceasta să te convingă Pavel, pedepșindu-se încă pre sineși ³⁹, înspăimântând prin Israel pe cei care se bizuie pe ei însuși și dau frâu liber trupului, și Iisus însuși, când postește și când este ispitit și învinge pe ispititor ⁴⁰. Frumos lucru este rugăciunea și privegherea și să te convingă de aceasta Dumnezeu, când priveghează înainte de patimi și când se roagă ⁴¹. Frumos lucru este curățenia și fecioria și să te convingă Pavel, când pune legi pentru acestea și când hotărăște după dreptate în privința căsătoriei și a necăsătoriei ⁴² și Iisus însuși, prin aceea că s'a născut din Fecioară, ca să cinstească și nașterea și să dea o deosebită prețuire fecioriei. Frumos lucru este înfrânarea și să te convingă de aceasta David, când a pus stăpânire pe fântâna din Betleem, fără să bea, ci numai a vărsat jos apă, nesuportând să-și potolească suferirea de sete în sânge străin ⁴³.

4. Frumos lucru este pustia și liniștea și mă învață aceasta Carmelul lui Ilie ⁴⁴, pustia lui Ioan ⁴⁵, muntele lui Iisus, în care îl vedem adesea ducându-se și petrecând recules în tăcere ⁴⁶. Frumos lucru este simplitatea vieții și mă învață aceasta Ilie, când se retrage să se odihnească la o văduvă ⁴⁷, Ioan când umbă acoperit cu haină de peri de cămilă ⁴⁸, Petru care se hrănește cu lupini de o para. Frumos lucru este zmerenia și multe și pretutindeni sunt exemplele ei și mai înainte de altele exemplu este Mântuitorul și Stăpânul tuturor, care nu numai că s'a smerit până la chip de rob ⁴⁹, nu numai că și-a supus fața la rușinea

39. I Cor. IX, 27.

40. Matei, IV, 1...

41. Matei, XXVI, 36.

42. Cor. VII, 25. Vezi și cuvântarea lui dela Nașterea Domnului, cap. I.

43. II Samuel, XXIII, 14-17. E vorba de apa dela fântâna din Betleem, care i-a fost adusă de trei viteji ai săi, care erau pe punctul să-și piardă viața, în trecerea prin lagărul Filistenilor, cu care era atunci în război David. De aceea David, la gândul că apa pe care i-au adus-o ei putea costa chiar viața lor, se înfrânează, deși greu însetat, și nu bea.

44. I Regi, XVIII.

45. Luca, I, 80.

46. Matei, XIV, 23.

47. I Regi, XVII, 9.

48. Matei, III, 4.

49. Filipeni, II, 6.

scuipărilor și s'a socotit cu cel nelegiuți ⁵⁰, el care curățește lumea de păcat, dar care a spălat și picioarele ucenicilor ⁵¹, în înfățișare de rob. Frumos lucru este nedorirea de agoniseală și disprețuirea averilor și martor al acestora este Zaheu și Hristos însuși: unul, când cu intrarea lui Iisus la el, când a dăruit aproape toate roadele sale ⁵², iar celălalt când a pus desăvârșirea pentru bogatul acela în disprețul acestora ⁵³. Și ca să vorbesc mai pe scurt despre acestea, frumos lucru este contemplarea și frumos lucru este făptuirea, una, prin aceea că ne ridică din lumea de aci și ne duce la Sfintele Sfinților și ne întoarce mintea la ceea ce este înrudit cu ea, iar alta prin aceea că primește pe Hristos, slujindu-i și dovedindu-i cu faptele iubirea.

5. Fiecare dintre aceste virtuți este o cale spre mântuire și care duce hotărât la unul dintre sălașurile veșnice și fericite, fiindcă, după cum deosebite sunt alegerile de viață, tot așa și lăcașurile multe sunt la Dumnezeu ⁵⁴, împărțite și deosebite fiecăruia după a lui vrednicie. Și unul să meargă pe calea cea dreaptă a unei virtuți, iar altul pe cea a alteia, altul pe calea mai multora, altul pe cea a tuturor, dacă se poate, numai să meargă și să dorească să înainteze mai departe și să se țină strâns pe urmele bunului nostru călăuzitor și ducător pe drumul cel drept și la lărgimea fericirii de dincolo, pe calea și prin ușa cea strâmtă ⁵⁵. Și dacă trebuie să ne încredințăm spusei lui Pavel și a lui Hristos însuși, anume să socotim iubirea ca prima dintre porunci și cea mai mare, ca una care este cap al legii și profesilor ⁵⁶, puterea ei cea mai mare o află în iubirea săracilor și în îndușoșarea rărunchilor și în suferirea împreună cu cei din aceeași plămadă cu noi; căci prin nimic altceva nu se slujește așa de desăvârșit lui Dumnezeu, ca prin mila față de aproapele, fiindcă nici nu este ceva mai propriu lui Dumnezeu decât aceasta, înaintea cărui merge mila și adevărul ⁵⁷ și cărui trebuie

50. Isaia, I, 6; LIII, 12.

51. Ioan, XIII, 5.

52. Luca, XIX, 8.

53. Matei, XIX, 21.

54. Ioan, XIV, 2.

55. Vezi și Cuvântarea I despre Dumnezeu, cap. VIII.

56. Matei, XXII, 38... și I Cor. XIII, 13.

57. Psalmul LXXXIX, 15

să i-se aducă mila mai înainte decât judecata ⁵⁸, și prin nimic altceva, mai mult ca prin iubirea de oameni, nu ni se dă în schimb iubirea de către cel care la rândul-i ne-o măsoară după dreptate și care pune mila în cântar drept greutate de măsurat ⁵⁹.

6. Se cade dar să ne deschidem inima față de toți săracii și față de acela cari, din oricare pricină, pățimesc greu, după porunca care ne poruncțește să ne bucurăm cu cei care se bucură și să plângem alături de cei care plâng ⁶⁰. Și cum oameni suntem și noi, se cade ca mai întâi de toate să oferim oamenilor contribuția benevolă izvorâtă din iubirea bunătații, fie că ar avea ei nevoie de ea din pricina văduviei, fie din cauza rămănerii fără părinți, fie din cauza exilului, fie din cauza cruzimii stăpânilor, fie din cauza asprimii dregătorilor, fie din cauza lipsei de omenie a strângătorilor de biruri, fie din cauza crimelor fioroase ale tâlharilor, fie din cauza neștiului de pradă al hoților, fie din cauza confiscării averii, fie din cauza naufragiului, căci toți au o deopotrivă nevoie de mila noastră și așa se uită spre mâinile noastre, ca și noi spre cele ale lui Dumnezeu, pentru cele de care am avea nevoie. Și dintre aceștia, mai vrednici de milă sunt cei care suferă dureri venite peste ei fără vina lor, decât cei obișnuiți cu nenorocirile și, într'un mod cu totul deosebit, cei roși de boala sfântă (lepra) și mâncați până la cărnuri și până la oase și până la măduvă, cum este amenințarea contra unora în Sf. Scriptură ⁶¹, și trădați de acest josnic, umil și necredincios trup, cu care, cum de m'am înjugat, nu știu și cum de sunt chip al lui Dumnezeu și mă amestec cu țărâna, trup care și când este în plină sănătate se războiește cu mine, iar când i-se poartă război mă întristează, și pe care îl iubesc ca pe un rob împreună cu mine și dela care mă întorc ca de către un dușman și de care fug ca de un tovarăș de sclavie și de care mă rușinez ca de către un moștenitor împreună cu mine; mă lupt din răzputeri să-l istovesc și nu am de ce tovarăș să mă folosesc spre faptele cele mai bune, ca unul care știu pentru ce am fost făcut și că trebuie să mă urc la Dumnezeu cu ajutorul faptelor ⁶².

7. Sunt blând cu el ca cu un tovarăș și n'am cum să fug

58. Ioan, VIII, 1..

59. Isaia, XXVIII, 17.

60. Romani, XII, 15.

61. Isaia, X, 18.

62. Aceeași idee desfășurată în acest capitol și în cel următor, este

de scularea-i asupra-mi, sau cum să nu cad dela Dumnezeu, împovărat ce sunt de grelele-i legături care mă târăsc în jos, sau care mă țin trântit la pământ. Imi este dușman binevoitor și prieten întinzător de curse. O, ce ciudată împreunare și, o, ciudată înstreinare! De lucrul de care mă tem îl îmbrățișez și de lucrul pe care-l strâng la piept cu iubire ca de mamă mă tem; mai înainte de a mă război cu el mă împac și mă despart de el mai înainte de a mă împăca cu el! Ce este această înțelepciune arătată față de mine? Și ce este această mare taină? Sau cumva vrea prin aceasta Dumnezeu, devremece o parte suntem noi din el și curgem de sus dela el, ca nu cumva, îngâmfându-ne din pricina acestei vrednicii și înălțându-ne, să disprețuim pe Ziditorul; ca în lupta și războiul față de trup să privim întotdeauna către el și ca neputința împreună înjugată cu noi să fie o înfrânare și constrângere a vredniciei; ca să cunoaștem că în același timp suntem și foarte mari și foarte umili, pământești și cerești, vremelnici și nemuritori, moștenitori ai luminii și ai focului, adică ai întunecului, după partea din ființa noastră spre care ne vom apleca? Aceasta este deci rațiunea amestecării din ființa noastră și tocmai pentru aceste pricini, cum sunt absolut convins, ca oridecâteori ne vom îngâmfă din pricina chipulul dumnezeesc din noi, să ne zmerim din pricina țărânil din care suntem.

Acestea să le filosofeze deci cel care vrea și le vom filosofa și noi împreună la o vreme mai potrivită.

8. Iar acum, fraților, privitor la ceea ce pornisem să vă vor-

cuprinsă și în una din poeziile sale asupra naturii și destinului omeneș „Περὶ τῆς ἐνθροοντικῆς φύσεως”.

Iată cum se adresează el aci, în acest celebru dialog, atât trupului, cât și sufletului: «Ție, carne îți spun acestea, care ești greu de tămăduit; ție, dușmanului binevoitor și care nu încetezi niciodată războiul asupra mea; ție, fără care mă desmerzi cu amărăciune; ție, foc care mă îngheți, O, minune!»

Apoi, adresându-se sufletului Său: «Cine ești, de unde ești, ce ești tu suflete? Cine te-a înjugat la un loc cu firea mea muritoare? Și cine te-a legat cu groaznicele lanțuri ale vieții, din cauza greutateii cărora ești întotdeauna încovoiat la pământ? Cum te-ai amestecat cu pământul, tu care ești duh? Cum te-ai amestecat cu cărnurile mele, tu spirit cugețător și cu povara cărnii, tu care ai ușurimea duhului? Căci acestea se luptă vrășmășește între ele». Migne. P. G. Vol. XXXVII, vers, 59-61 și vers. 64-68, col. 760. Versurile următoare rezolvă în totul economia divină a acestui duel din natura omului.

besc, foarte îndurerat de cărnurile și de neputința mea în suferințele altora, trebuie să avem grijă de trupul înrudit cu al nostru și împreună cu noi sclav. Căci chiar dacă l-am și acuzat ca pe un vrăjmaș, din pricina suferinții, îl îmbrățișez totuși și ca pe prieten, din pricina celui care ne-a legat împreună. Și trebuie să purtăm grijă de trupurile semenilor și sănătoși și istoviți de aceeași boală, nu mai puțin de câtă poartă fiecare de trupul său propriu. Căci toți una suntem în Domnul, fie bogat, fie sărac, fie rob, fie liber⁶³, fie sănătos, fie în suferință trupească și fiindcă există un singur cap al tuturor, Hristos, din care sunt toate. Și ceace sunt între ele mădularele trupului, aceea suntem fiecare pentru fiecare și toți pentru toți. Așa dar, nu trebuie să fim nepăsători și nici fără de grijă față de cei care au căzut mai înainte în neputința cea de obște; și nici să nu simțim mai multă mulțumire că ne sunt în bună sănătate trupurile, decât să plângem că ale fraților noștri se găsesc într'o stare amară, ci să socotim că este o singură tărăie pentru corpurile și sufletele noastre: iubirea milostivoare față de ei.

Să socotim dar lucrurile așa.

9. Pentru ceilalți, un singur lucru numai este de plâns, cel al lipsei, pe care poate l-ar deslega, fie timpul, fie străduința, fie vreun prieten, fie vreo rugă, fie vreo schimbare de vreme; pentru aceștia însă, sărăcia nu le este cu nimic mai mică, dacă nu chiar și mai mare, cu cât pe lângă cărnuri, sunt lipsiți de puțința de a munci și de a-și veni singuri în ajutor pentru cele necesare vieții și întotdeauna le este mai mare frica neputinței, decât nădejdea însănătoșirii, încât prea puțină le rămâne încrederea în ajutorul dela nădejdie, care este singurul leac pentru cei căzuți în nenorocire. Li se adaogă dar la sărăcie și boala, un al doilea rău, și anume răul cel mai năpraznic dintre rele și cel mai greu de suportat și cel mai la îndemâna multora pentru blestemare. Și li-se mai adaogă un al treilea rău, acela că pentru cei mai mulți sunt socotiți că-i primejdios să te apropii de ei și să-i privești, ci că trebuie să fugi de ei și să te scârbești și să te întorci, lucru care le este mai greu de suportat chiar decât boala, când se simt și urâți din cauza nenorocirii. Și nu fără de lacrimi suport suferința acestora și mă turbur la

63. Romanl, XII, 5.

amintirea ei! O, de ați suferi și voi ca mine, ca prin lacrimi să scăpați de lacrimi! Și știu că și suferă dintre cei de față cei câți sunt iubitori de Hristos și de săraci și care au milostivirea lui Dumnezeu și dela Dumnezeu. Și martori ai suferinții sunteți și voi.

10. In fața ochilor ni se așterne priveliște inspăimântătoare și de plâns și tuturor de necrezut, afară de cei care au văzut-o: oameni morți și în acelaș timp vii, ciunțiți de cele mai multe părți ale trupului, aproape ne mai cunoscându-se nici cine au fost cândva și nici de unde sunt, ci mai de grab niște nenorocite rămășițe ale oamenilor ce au fost odinioară, declarând drept semne după care să poată fi cunoscuți pe tați și pe mame și pe frați și locurile de unde sunt: sunt al lui cutare și mama mea este cutare și numele meu este cutare și tu mi-erai cândva prieten și cunoscut! Și fac aceasta, căci nu pot fi recunoscuți după trăsăturile lor de mai înainte, acum fiind oameni distruși și despuși de averi, de rude, de prieteni, de trupuri înșiși, oameni care, singuri dintre toți, au milă de ei înșiși și care se urăsc deopotrivă, neștiind ce să-și plângă mai întâi: mădularele trupului care acum nu mai sunt, sau pe cele care le mai rămân, pe cele câte mai înainte le-a măcinat boala, sau pe cele câte le-au mai rămas după boală, căci acelea au fost distruse în mod nenorocit, iar acestea au scăpat într'un mod și mai nenorocit, acela au dispărut mai înainte de mormânturi, iar pe acestea nu este cine să le dea îngropării, căci și omul cel mai bun și mai iubitor de oameni este cel mai nesimțitor de durere față de aceștia. Și numai aci am uitat că suntem carne și îmbrăcați cu trupul umilinței și atât de departe suntem de purtarea de grijă față de cei înrudiți din fire cu noi, încât și socotim fugirea de ei ca o păzire a trupurilor noastre. Și de un om mort mai de mult și acela poate și imputit s'a apropiat cineva și a suportat trupuri imputite de animale necuvântătoare și s'a suferit plin de nămol, dar de aceștia fugim din răspuțeri. (O, ce neumanitate!), suportând aproape cu mare greutate că respirăm și acelaș aer cu ei.

11. Ce este mai devotat decât un tată? Și cine suferă pentru copilul ei mai mult ca o mamă? Dar li s'a incuiat până și firea. Și tatăl pe de o parte plânge, iar pe de alta alungă pe copilul lui însuși, pe care l-a născut, pe care l-a crescut, pe care îl socotea că îl are drept singurul ochi al vieții, pentru care a făcut multe și deseori rugăciuni la Dumnezeu, parte de bunăvoie, parte tira-

nizat; și mama își aduce aminte de durerile nașterii și simte că l-se sfâșie răunchii de durere și cu grea tânguire strigă la cer și punându-l în față îl plânge ca pe un mort pe copilul ei viu, zicând, «copile, nenorocit și al unei mame vrednică de plâns, pe care amarnic l-am împărțit cu boala, copile de plâns, copile care nu te cunoști, copile pe care te-am crescut pentru prăpăstii, pentru munți și pentru pustietăți, cu fiare sălbatice vei locui și de acoperământ piatră-ți va fi și dintre oameni te vor vedea numai cei evlavioși!» Și va glăsuși încă și aceste cuvinte jalnice ale lui Iob: Căci la ce te-ai mai plămădit în pânțelele maicii și ai mai ieșit din el și nu ai pierit pe dată, ⁶⁴, ca moartea să alerge împreună cu nașterea? De ce nu ai plecat mai înainte de vreme, mai înainte de a gusta din relele vieții? De ce s'au mai împreunat genunchi pentru tine? La ce bun să mai sugi țâțe ⁶⁵, când aveai să trăiești în nenorocire și o viață mai rea decât moartea? Și acestea le spune și dă drumul la pâraie de lacrimi și vrea să-l cuprindă cu brațele, nenorocita, dar se teme de cărnurile copilului ei ca de o vrăjmașă. De tot norodul se fac strigări și alungări, nu împotriva celor care nedreptățesc, ci împotriva celor loviți de nenorocire. Și pe criminal l-a sălășluit acum careva și pe desfrânat l-a făcut părtaș nu numai la acoperământ, dar și la masă și și-a ales de tovarăș de viață pe jefuitorul de cele sfinte și s'a aliat cu cei dela care a suferit vreun rău, dar de către suferința acestuia, care nu i-a pricinuit nici întristare, s'a întors ca de către o crimă. Și răutatea este mai omenită decât boala. Și am îmbrățișat neumanitatea ca pe un lucru vrednic de omul liber, iar milostivirea am nesocotit-o, ca pe ceva rușinos.

12. Sunt alungați din orașe, sunt alungați din case, din piață, dela adunări, dela drumuri, dela praznice, dela ospete (o, ce patimă!), însăși dela apă; pentru ei nu curg nici izvoarele comune pentru ceilalți oameni și nici râurile nu sunt crezute că nu târăsc cu ele ceva din întinăciunea, lor; și, lucrul cel mai ciudat, îi alungăm, pe de o parte, ca pe niște spurcăciuni, iar pe de alta îi întoarcem iarăși la noi, ca pe unii care nu ne-au mâhnit cu nimic, nedându-le locuință, hrana necesară, îngrijire pentru răni, neacoperindu-le boala cu înveliș după putere. Din cauza aceasta, rătăcesc încoace și încolo noapte și zi, sârmani și goi și

64. Iob, III, 11.

65. Iob. III, 12.

fără adăpost, arătându-și boala, povestind cum erau odinioară, chemând cu glas tare într'ajutor pe Ziditor, folosindu-se unul de mădularele altuia în locul celor care îi lipsesc, inventatori îndemânatici de cântece atrăgătoare de milă, cerșind o bucățică de pâine, sau foarte puțină zeamă fiartă, sau vreo zdreanță aspră de păr, ajutoare ale rușinii, sau mângăiere pentru răni. Și uman cu ei este acesta, nu care le-a fost ajutor de ajuns la nevoie, ci cel care nu i-a îndepărtat cu răutate. Mulți dintre ei nu fug de rușine nici dela praznicile obștești, ba din contră se îmbulzesc la ele împinși de nevoie, la praznice de obște și sfinte, zic, pe care le-am stabilit pentru grija de suflete, sau când ne adunăm cu prilejul vreunei taine, sau când prăznuim pe mărturisitorii adevărului, ca celor cărora le cinștim nevoițele să le urmăm și evlavia. Și, de o parte se rușinează de oameni din cauza nenorocirii, oameni fiind și ei, și ar vrea să fie acoperiți de munți, sau de prăpăstii, sau de păduri, sau, însfârșit, de noapte și de întunec, iar pe de alta se aruncă deopotrivă în mijloc, ca o povară nemernică și vrednică de plâns. Și poate fac acest lucru și după o chibzuință, anume ca să ne fie amintiri ale neputinței noastre și ca să ne convingă să nu ne lipim, ca de ceva durabil, de nimic din cele de față și văzute. Și se aruncă în mijlocul nostru, unii din dorința de a auzi glas omenesc, alți din dorința de a vedea față omenească, alți ca să adune câteva merinde pentru viață, dela cei care trăiesc în desfătări, și toți la un loc, ca expunându-și public tânguiriile lor, să guste în felul acesta o alinare a suferinții.

13. Cine nu-și simte inima sfâșiată de gemetele acestora, când desfășoară la un loc concertul lor de vătări amarnice? Ce ureche suferă această auzire? Ce ochi incape priveliștea aceasta? Unii, pe de o parte, zac deavalma, amarnic înjuțați de boală, fiecare contribuind cu felul lui de nenorocire la îndup'ecarea milei și își sunt unii altora o adăogare a suferinței, vrednici de plâns din cauza boalei, mai vrednici de plâns din cauza suferirii împreună, iar jur împrejurul lor stă o priveliște amestecată de oameni care iau parte la durerea lor, dar pentru puțină vreme. Alții, pe de altă parte, se tăvălesc la picioarele oamenilor, în soare și în pulbere; sunt împrejurări însă când îndură amarnic și geruri cumplite și ploii și turburări de vânturi, întru atât doar necălcându-l în picioare, întru cât avem oroare și să ne atingem de el. Iar tânguirea cererilor lor se la la între-

cere cu cântarea melodiilor din interiorul Bisericii și în fața glasurilor tainice de aci se înalță un plâns vrednic de milă! La ce trebuie să înfățișem întreaga lor nenorocire unor oameni adunați la prăznuire? Poate că v'aș mișca și vouă plânsul, dacă v'aș înfățișa cu deamănuntul toată această tragedie și suferința va învinge sărbătoarea. Căci zic deci acestea fiindcă nu pot încă să vă încredințez că există cândva o mahnire mai de cinste decât o plăcere și o întristare mai de cinste decât o sărbătoare și o lacrimă mai de laudă decât un răs nemernic ⁶⁶.

14. Acestea, și altele și mai de plâns decât cele ce am spus, le suferă deci acești oameni, care sunt frați ai noștri după Dumnezeu, chiar de nu ați vrea voi, care sunt părtași cu noi ai aceleiași firi, care sunt lucrați din acelaș lut din care am fost creați întâi, care sunt alcătuiți la fel cu noi din nervi și din oase, care sunt îmbrăcați cu piele și carne la fel cu toți, cum zice undeva dumnezeescul Iob, filosofând în suferințe și disprețuind partea noastră cea văzută și care, mai ales, dacă trebuie să zic o vorbă și mai mare, au și primit deopotrivă cu noi chipul lui Dumnezeu și poate îl și păzesc mai bine decât noi, măcar că au trupurile distruse; care s'au îmbrăcat cu acelaș Hristos, după omul cel lăuntric și care au crezut împreună cu noi în aceeași arvună a Duhului; care sunt părtași cu noi la aceleași legi, cuvântări, Testamente, adunări, taine, nădejdi; pentru care a murit deopotrivă Hristos care ridică păcatul întregii lumi ⁶⁷; care sunt împreună moștenitori ai vieții de sus ⁶⁸; deși au căzut cu desăvârșire dela cea de jos; care s'au îngropat cu Hristos și care înviază împreună cu el ⁶⁹; dacă într'adevăr pățimesc împreună cu el, ca să fie și slăviți împreună cu el ⁷⁰.

Cap. 15. Iar noi care am moștenit numele mare și nou, pe care ni-l tragem dela Hristos, noi neamul cel sfânt, preoția împărătească, poporul ales de Dumnezeu și deosebit ⁷¹, râvnitor de fapte bune și mântuitoare ⁷², ucenicii blândului și de oameni

66. Eccl. VII, 3.

67. Ioan, I, 29.

68. I Cor. VIII, 11.

69. Coloseni, II, 12.

70. Romani, VIII, 17.

71. I Petru, II, 9.

72. Tit, II, 14.

iubitorului Hristos ⁷³, și care a luat asupra sa neputințele noastre ⁷⁴, care s'a zmerit pre sine până la amestecarea cu firea noastră pământească, care din pricina noastră s'a sărăcit cu trupul acesta și cu cortul nostru pământesc și care din pricina noastră a suferit dureri și neputințe, ca să ne îmbogățim noi cu Dumnezeuirea ⁷⁵, noi cari am primit un așa de mare exemplu de îndurare și de compătimire, ce vom cugeta deci despre acestea și ce vom face la rândul nostru? Li vom disprețui, vom trece cu grabă pe lângă ei? Li vom lăsa în părăsire ca pe niște morți, ca pe niște oameni nelegiuți, ca pe cele mai rele dintre târătoare și dintre fiarele sălbatice? Nicidecum, fraților! Departe de noi acestea, care suntem oile lui Hristos ⁷⁶, ale bunului Păstor, care întoarce la turmă oaia cea rătăcită, și caută pe cea pierdută ⁷⁷, și însănătoșează pe cea bolnavă ⁷⁸; și departe și de firea noastră omenească, care a pus milostivirea ca pe o lege, din egala noastră neputință învățându-ne evlavla și iubirea de oameni ⁷⁹.

(Va urma)

Preotul GH. TILEA

73. Matei, XI, 29.

74. Isaia, LIII, 4.

75. II Cor. VIII, 9.

76. Ican, X, 11.

77. Matei, XVIII, 12; Luca, XV, 4.

78. Ezechiel, XXXIV, 4.

79. Această reală și convingătoare subliniere, în fața căreia inimile oamenilor se deschid cu înțelegere, este făcută și de alți Sfinți Părinți. Ea nu lipsește dela Ambrozio, nu lipsește dela Augustin, nu lipsește dela Sf. Ioan Gură de Aur și nici dela alții. Spre a da câteva exemple, iată ce spune Sf. Ioan Gură de Aur: «Natura omenească este aplecată spre compătimire și simțim cum ni-se sfășie inima de durere în fața nenorocirilor altora» (In Epist. I ad. Timoth. hom. X, 3, P. G. LXII, Col. 550); «din natură deci suntem aplecați către milostivire» (In Math. hom. LII, 5, P. G. LVIII, Col. 524); «vezi că din natură avem în noi seminte spre virtute» (In Epist. II ad. Ephes. hom. II, 3, P. G. LXII, col. 20)? «Este în noi deci... ceva neprihănit cărui nu știu cum să-l zic și avem în noi multe bunuri naturale către virtute, ca de exemplu: cu toți suntem mișcați către milostivire și nici nu există în natura noastră un alt bun deopotrivă și mai bun decât acesta». (In Epist. II ad. Cor. hom. XVII, 3, P. G. LXI, Col. 522; In Epist. ad. Philipp. hom. IV, 4, P. G. LXII, Col. 210). La fel spune și Sinesius al Ptolemaidei: «Parte mă supun legii, parte ascult de natură, care este mai aplecată (decât legea) spre umanitate». (Epist. LXVI, P. G. LV, Col. 1410).

ASISTENȚA SOCIALĂ A BISERICII

Privire introductivă

1. Biserica creștină ortodoxă, în decursul veacurilor, a avut poziția ei specială de îndrumătoare și de transformatoare a societății omenești, potrivit cuvintelor Mântuitorului Iisus Hristos, din pilda aluatului și a grăuntelui de muștar.

Iar în cucerirea lumii, unul dintre mijloacele prin care se făcea bine primită și, deci, cu adânc rost în înnoirea societății era ajutorarea săracilor. Aceasta era fapta care urma învățaturii, lucru care nu se petrecea cu învățăturile filosofilor din lumea anterioară Creștinismului.

Asistența socială a existat, desigur, în toate timpurile, chiar înainte de ivirea Creștinismului, fiind impusă de anumite trebuințe de neînlăturat și din îndemnul sentimentului firesc al mii pentru cei aflați în suferință și mai ales impusă de instinctul de conservare al grupărilor sociale.

Organizarea asistenței sociale însă a fost felurită, după împrejurări, timp și loc.

Și dacă, înainte de creștinism, asistența socială a fost lipsită de o organizare sistematică sau lăsată la voia întâmplării, în creștinism -însă- ea a fost cu totul îmbrățișată de oamenii Bisericii și ridicată la cea mai înaltă preocupare socială. Dacă în unele timpuri, Biserica oficială a fost lăsată la o parte, ne mai dându-i-se rolul de inițiator și conducător în opera de ocrotire socială, acesta s'a făcut pentru că s'a ignorat de conducătorii politici ai timpurilor respective, adevărul istoric că: *Biserica a creiat toate așezămintele de ocrotire socială existente azi în omenire, așezăminte cu care de multe ori, se laudă instituții care n'au contribuit cu nimic la aceasta.*

De aceea, în cele ce urmează, vom căuta să înfățișăm această operă de asistență socială a Bisericii creștine așa cum se desprinde ea principial din învățătura Domnului Hristos și cum

a fost pusă în practică, în cuvânt și în faptă de Sf. Apostoli și de Sf. Părinți ai Bisericii ortodoxe.

Vom arăta, astfel, în primul rând, că opera de asistență socială *intemeiată pe principiul iubirii creștine*, este expusă în cele mai frumoase cuvinte despre milostenie din predica Mântuitorului și a Sfinților Apostoli.

Vom vedea cum a înțeles Biserica să inițieze și să conducă opera de ocrotire socială, chiar din secolul apostolic; vom cunoaște care erau mijloacele prin care se adunau fondurile, cine administrau aceste fonduri, cine distribuia milostenia și care persoane se bucurau de asistența Bisericii.

Vom întâlni aceleași instituțiuni desigur, mărite, dezvoltate după nevoile timpului, în veacurile următoare. Vom constata nenumărate opere de caritate, întreprinse în timpul persecuțiilor, opere atât de entusiaste, mergând până la jertfirea de sine, încât păgânii uimiți exclamau cuvinte de laudă și mulți primeau creștinismul atrași de această armă duloasă de cucerire a sufletelor.

Vom urmări după aceea predica Sfinților Părinți, din epoca de aur, despre milostenie, vom admira aceleași forme de asistență socială, ca cele dintru început, dar mult mai dezvoltate și împodobite cu așezămintele filantropice pentru tot felul de durere și nevole omenească.

Vom înfățișa apoi, opera de asistență socială a mănăstirilor, prin care Biserica creștină a lucrat cu cea mai intensă activitate în această direcțiune, urmând apoi ca din toate acestea, să scoatem pentru timpurile prezente, concluziunile cele mai trainice, care pot fi folosite ca principii în *organizarea asistenței sociale prin Biserică*.

2. În lumea veche, înainte de venirea Mântuitorului, întâlnim unele instituții de asistență socială pentru săraci, dar acestea erau instituții oficiale răsărite numai din timp în timp. ¹ Într'o

1. — N. Cotlarciuc, *Ocrotirea socială și Biserica*, Cernăuți 1921, p. 1; Lallemand, *Histoire de la charité*, Paris 1902 p. 143; cf. H. Leclercq, art. „Charité”, în *Dictionnaire d'archéologie chrétienne et de Liturgie*, t. III, p. II col. 509.

lume în care domina bogăția și dreptul celui mai tare, se simțea, mai ales după război, nevoia unor îmbunătățiri, pentru a se îndulci situația celor săraci, pentru a tămădui unele răni făcute în popor. Cu aceste prilejuri, așa dar se făceau unele legi agrare favorabile celor săraci, se făceau unele distribuții alimentare gratuite sau cu prețuri reduse, sau se micșorau impozitele etc.¹.

Existau, chiar, și liste de săraci care primeau asemenea ajutoare de la Stat. Împărații Nerva și Adrian au făcut chiar unele fundații pentru copiii orfani². Se dădeau, apoi, ospete anuale, prânzuri funerare, invitații periodice la mase, la băi, cu prilejul unei nașteri, cu prilejul dobândirii unei demnități, al unei sărbători sau cu prilejul unei intrări triumfale, într-o cetate³.

Unii constituiau rente pentru a crește un număr oarecare de copii săraci; alții acordau favoruri diferitelor orașe, donau vase de doctorii, pentru a da gratuit, leacuri săracilor.

Nu putem spune că cunoaștem toate formele de societăți de asistență socială, din lumea antică, dar putem fi siguri, că acestea au fost numai excepții rare, căci altfel ar fi rămas urmele lor⁴. Toate aceste îmbunătățiri nu erau însă din spirit filantropic, adică pornite din iubirea de aproapele, ci erau cu scopuri politice sau personale. Tendința donatorilor era fie ca să susțină dinastia, fie ca să nu se dea loc la nemulțumiri sau revoluție, după războaie⁵. Alții le făceau pentru a-și trece faima în memoria posterității, legându-și numele de aceste binefaceri⁶. Chiar dacă în aceste binefaceri, se observa uneori bunătatea, totuși, pe lângă bunătate, în acordarea lor era și desgustul față de cei săraci.

Seneca spunea: „Înțeleptul va șterge lacrimile celui necăjit, va întinde mâna naufragatului, va deschide casa celor lipsiți ...”; dar îndată adaugă: „Însă ajutând pe nenorocit, înțeleptul se va feri de a fi înduioșat de soarta lui; sufletul lui

1. — Comp. H. Leclercq art. „Charité”, *Ibidem*, col. 599.

2. — N. Cotlarciuc, op. cit. p. 1.

3. — H. Leclercq, art. „Charité”, *Ibidem* col. 599.

4. — G. Bossier, *La religion romaine*, tom. II, p. 299—300; cf. H. Leclercq, loc. cit. col. 600.

5. — N. Cotlarciuc, op. cit. p. 1.

6. — Comp. H. Leclercq, art. : „Charité”, și loc. cit. col. 599

*trebuie să rămână nesimțitor la nenorocirile pe care le ajută, mila e o slăbiciune, e o boală*¹. El bine, aici este prăpastia între motivul și scopul binefacerii dinaintea de creștinism și între motivul și scopul milosteniei creștine, căci creștinul, potrivit învățaturii Sfintei Evanghelii, odată cu milostenia, trebuia să răspândească balsamul iubirii de aproapele, peste rănilor provocate de mizerie întocmai ca untdelemnul și vinul din pilda Samaritanului milostiv și să verse lacrimi compătimitoare, al căror izvor era închis celor dinaintea Mântuitorului².

În toată antichitatea, cunoaștem un singur popor ale cărui instituții civile și religioase erau, întrucâtva, insuflăte de un spirit de fraternitate și acesta era poporul Iudeu. Acest spirit de fraternitate la poporul Iudeu se datorea credinței monoteiste și dependenței omului de Dumnezeu. Astfel, se vede acest lucru din faptul că în ziua Sabatului, orice lucrare înceta, pentruca sclavul, lucrătorul cu ziua și chiar animalele domestice trebuiau să aibă odihnă³.

Deasemenea întâlnim anul sabatic, când pământul trebuia să rămână necultivat și recoltele pe care le-ar fi produs dela sine, erau comune tuturor⁴ și anul jubiliar, al 50-lea, când fiecare familie trebuia să reintre în posesiunea domeniilor pe care în decursul vremii, din diferite împrejurări, le-ar fi pierdut⁵. Iar legea religioasă impunea credincioșilor ofrande, determinând chiar cantitatea, în mod obligatoriu.

Aceste fapte de milostenie erau, însă, în primul rând, lipsite de libertate, fiind impuse de lege; iar în al doilea rând, se mărgineau numai la poporul ales, nu depășeau hotarele poporului Iudeu, după cuvintele Legii vechi: „*Să iubești pe aproapele tău și să urăști pe vrăjmașul tău*⁶.

1. — Seneca, De via beata, c. XXV; De Clementia I. II, c. VI; comp. H. Leclercq, art. „charité”, loc. cit. col. 601.

2. — Oct. Gréard, De la morale de Plutarque în 8, Paris, 1906, cf. H. Leclercq A. loc. cit. Sopra.

3. — Exod. XX, 8-10.

4. — Levitic XXV, 6, 12;

5. — Levitic, XXV, 10, 23, 24; Comp. și Etienne Chastel; Etudes historiques sur l'influence de la charité durant les premiers siècles chrétiens et considerations sur son rôle dans les sociétés modernes, Paris 1853, p. 15-16; Chenon, Le rôle sociale de L'Eglise, Paris p. 445-446.

6. — Levitic, XIX, 18; Deuteronom, VII, 1-24; XXIII, 6; Matei, V, 43; Comp. Chastel op. cit. pag. 16 sq; Chenon op. cit. 44, sq.

Aşa se prezintă, în scurte cuvinte asistența socială înainte de venirea Mântuitorului, potrivit cu principiile sociale și morala în vigoare ale popoarelor păgâne și ale poporului Iudeu.

CAP. I

IUBIREA CA PRINCIPIU FUNDAMENTAL AL RELIGIEI CREȘTINE.

a) In Evangheli.

Domnul Iisus Hristos venia în lume să predice oamenilor pocăința care avea să-i introducă în împărăția cerească. Venea să facă să lumineze înaintea oamenilor viața veșnică și să le arate drumul pe care trebuie să-l urmeze și condițiile pe care trebuie să le îndeplinească, pentru a intra în acea împărăție cerească¹. Și acele condiții erau: *iubirea de Dumnezeu și iubirea de oameni*.

Pentru a trăi cu Dumnezeu, în cer, trebuie să fi trăit cu El, pe pământ; trebuie să-L iubești pe El, ființa desăvârșită, „din toată inima, din tot sufletul și din tot cugetul”. Dar cum poate omul să iubească pe Dumnezeu, fără să caute a-L imita în iubirea Lui și în bunătatea Lui, față de creaturile Sale? Cum să iubești pe tată și să nu iubești pe copiii acestuia, adică pe frații tăi? Cum să iubești pe Dumnezeu și să nu iubești pe oameni?!

• Iată, deci, a doua poruncă, a doua condiție, asemenea celei dintâi: „Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși”!
„In aceasta — spune Mântuitorul — stă toată legea și profeții. Fă aceasta și vei fi viu”². Pe această temă își brodează Mântuitorul predica Lui despre iubirea creștină.

Fiind creat după chipul lui Dumnezeu care îmbrățișează cu același iubire pe toate creaturile sale, care „face să răsară soarele Său, peste cel bun și peste cel rău și plouă și peste cel drept și peste cel nedrept”, omul trebuie să se ridice prin

1. v. Matei, IV, 17; Marcu I, 14, 38; Luca I. 76—79; X, 25.

2. Luca X, 25—28, Marcu XII, 33; Matei XXII, 37—38; comp. și Chastel, op. cit., pag. 27;

iubire, deasupra oricărei deosebiri de origine, de condiție socială, deasupra oricărui egoism și socoteli pământești, deasupra oricărei patimi, deasupra oricărui interes omenesc ¹.

„Cine este aproapele meu?” — întreabă un învățător de lege. Și, prin pildă, Mântuitorul îi arată că Samaritanianul cel milostiv, pe care legea iudaică îl disprețuia ². Când tu faci ospăț, cheamă pe săraci, pe neputincioși, pe șchiopi, pe orbi și vei fi fericit că ei nu pot să-ți dea înapoi ³.

„Decâteori — întreabă Sf. Apostol Petru — să ții pe fratele meu? Mântuitorul îi răspunde: „Eu nu țin de șapte ori, ci până de șapte zeci de ori câte șapte”.

Voi ați auzit că s'a zis celor de demult: „să iubești pe aproapele tău și să urăști pe vrăjmașul tău! Dar eu vă zic vouă: „Iubiți pe vrăjmașii voștri, binecuvântați pe cel ce vă blestemă, faceți bine celor ce vă urăsc și vă rugați pentru cel ce vă supără și vă prigonesc pe voi. Ca să fiți fiul Tatălui vostru cel din ceruri, care răsare soarele Său peste cel rău și peste cel bun și plouă peste cel drept și peste cel nedrept. Că de iubiți pe cel ce vă iubesc pe voi, ce plată veți avea? Au nu și vameșii aceeași fac? Și de veți îmbrățișa cu dragoste numai pe prietenii voștri, ce mai mult faceți? Au nu și vameșii fac așa? Fiți dar voi desăvârșiți, precum și Tatăl vostru cel din ceruri desăvârșit este ⁴.

Oamenii trebuie să se iubească între ei ⁵, să trăiască în pace ⁶, să facă milostenie ⁷ în ascuns, fără a fi văzuți și laudați de oameni ⁸.

Odată împlântată în sufletul omului iubirea, în mod firesc, din ea va răsări binefacerea, milostenia, așa cum curge râul din izvorul său. Mântuitorul cere milostenie cât de mică;

1. Conf. H. Leclercq, art. „Charité”, loc. cit. col. 602 și Chastel op. cit. pag. 23.

2. Luca X, 29—37.

3. Luca XIV, 13, 14.

4. Matei V, 43—48; Luca VI, 27 sq.

5. Ioan XV, 12—17.

6. Mat. V, 23—26;

7. Luca, XIV, 13—14;

8. Matei VI, 1, 4, Luca XI, 41; comp. Leclercq, art. „Charité”, loc. cit.

un pahar cu apă dat celui însetat ¹ își are valoarea și plata lui. Pe cel ce vine să se împrumute să nu-l înfrunte nimeni ²; să aduni pe cei săraci, nenorociți să le dai hrană, îmbrăcăminte, adăpost, mângâiere și o vorbă bună ³.

Dar, ce face creștinismul să aibă mai multă valoare, mai ales la început, când lumea era sătulă de filosofii și învățători reci, era pilda pe care o da Mântuitorul, care propovăduind Evanghelia Sa, la toată zidirea, nu se mărginea numai să propovăduiască, ci vindeca toată boala și toată neputința întru norod ⁴. El merge din loc în loc, făcând binele și jăsând, pretutindeni, urmele iubirii Sale nețârmurite, față de oameni ⁵. Și, în purtarea ucenicilor Săi, acelaș sentiment de iubire avea să inspire și să rodească aceleași fapte pline de mireasma iubirii de oameni. „*Mergi de fă și tu asemenea!*” era cuvântul de îndemn la imitarea învățăturii și faptelor Lui. „Faceți cu bogățiile voastre înșelătoare, prieteni care să vă primească în corturile cerești ⁶.”

Mântuitorul pune pe om în fața tabloului dela sfârșitul lumii, când, la judecata viitoare, va zice celor de-adreapta: „*Veniți binecuvântați Părintelul Meu, de moșteniți împărăția cerurilor, care este gătită vouă dela întemeierea lumii; că am flămânzit și mi-ați dat de am mâncat, am însetat și mi-ați dat de am băut, străln am fost și m'ați primit; gol și m'ați îmbrăcat, bolnav am fost și m'ați cercetat, în temniță am fost și ați venit la mine. Atunci, vor răspunde lui dreptii, zicând: „Doamne când țe-am văzut flămând etc..? Și răspunzând împăratul, va zice lor: Amin zic vouă: întrucât ați făcut unuia dintre acești frați mai micul al mei, mie ați făcut” ⁷.*

În clipa când trebuia să părăsească pe apostoli, Mântuitorul le spune: „*Aceasta este porunca mea ca să vă iubiți unii pe alții precum eu V'am iubit pe voi. Mai mare dragoste decât aceasta, nimeni nu are, ca cineva sufletul său să-și*

1. Marcu IX, 40 ;

2. Matei V, 42 ;

3. Matei XXV 34 sq.

4. Matei VII, 12 ;

5. Matei IX, 35; Marcu I 39 etc. F. Ap. X. 38

6. Matei, VI, 1-4; XXV, 23; Luca VI, 38; XII, 21; XVI. 9; — comp.

7. Matei, XXV, 34, sp.

*pună pentru prietenii săi. Acestea poruncesc vouă, ca să vă iubiți unul pe altul*¹.

Această învățătură plină de viață și însoțită de pilda Mântuitorului, își va da roadele imediate, cum vedem chiar din Sf. Evanghelie, că făceau unii ca vameșul Zaheu și alții, cari lășau totul și-L urmau. Pe acest drum, pornit de El, se desfășoară milostenia creștină, izvorâtă din iubirea predicată de Mântuitorul și astfel o vom urmări și mai departe, la Sf. Apostoli și la Sf. Părinți.

b) La Sf. Apostoli

Pe aceleași temelii ale *iubirii creștine* propovăduite de Mântuitorul Iisus Hristos, au învățat și Sfinții Apostoli, propovăduind iubirea de aproapele, mai presus decât alte virtuți creștine. Astfel, Sf. Ioan Evanghelistul spune: *„Cel ce zice că este întru lumină și pre fratele său urăște, întru întuneric este până acum*².

Iar Sf. Apostol Pavel spune: *„De aș grăi în limbile omenesții și ingeresții, iar dragoste nu am, făcutu-m'am aramă sunătoare și chitaval răsunător. Și de aș avea prooroce, și de aș ști toate tainele și toată știința; și de aș avea toată credința, cât să mut și munții, iar dragoste nu am, nimic nu sunt. Și de aș împărți toată averea mea, și de aș da trupul meu să-l ardă și dragoste nu am, nici un folos nu-mi este*³.

Din aceste priviri generale asupra iubirii, Sf. Apostol Pavel coborînd la aplicații practice, arată că ea cuprinde numeroase datorii ca: menținerea păcii, unirea între frați, sprijinirea aproapelui, compătimirea față de cei slabi, bunătatea față de cei mici, omenia față de sclavi, serviciul reciproc între egali, ospitalitatea, milostenia, în sfârșit, binefacerea sub toate formele⁴. Iar în aceste îndemnuri, Sf. apostoli nu constrângeau pe nimeni întrucât poruncile Evangheliei nu erau constrângătoare, ca în Legea Veche: *„Nu ca și cum aș porunci grăesc, ci prin sânguința altora și adevărta dragostei voastre do-*

1. Ioan XV, 12—17.

2. I. Ioan, II, 9; vezi și III, 10; 16, 23; IV, 7 sq., 16, 20; II Ioan I, 5.

3. I. Corinteni, XIII, 1—3 și urm.

4. Romani XII, 10—13; XV, 5; Galateni, VI, 9—10; Coloseni I, 10 III, 12—13; Efeseni IV, 28, 31, 32; Ebrel, XIII, 1—3, 16, Fillmon I, 16; etc.

vedind... Și sfat întru aceasta vă dau... 1^a. Iar mai departe : „Fiecare să dea precum se îndură cu înțina ; nu din mândrie sau din silă ; că pre dătătorul de bună voe tubește Dumnezeu... 2^a etc. Astfel predicau apostolii ; ei lăsuu pe fiecare liber atât în ce privea cantitatea darurilor, cât și în ce privea darurile însăși. Ei nu porunciau, ci sfătulau, îndemnuu și rugau ; și această predică de îndemn, de sfat, de exemplu, mai ales, era ascultată de creștini și adusă la îndeplinire. Ca urmare a acestei predici vedem binefacerile lui Gaius, Filmon, Stefan, Epafrodit, Onisifor și alții 3. La Ioppe, când Sf. apostol Petru urcă în camera fecioarei Tavita, numită Căprioara, „văduvele îi arătau plângând, hainele și îmbrăcămintele câte făcea, fiind cu dânsese, Căprioara“, pentru a le da săracilor, căci „era plină de fapte bune și de milostenii ce făcea 4. Apoi, Mariam la Roma 5“, Fibe, diaconița la Chenhrea 6, asistaseră pe Sf. Apostol și pe alți frați ; Aquila și Priscila, deasemenea, își expuseră viața lor, pentru el 7. Pe lângă această milostenie individuală, vedem că toate bisericile fondate de apostoli se constituiră, dela început, în adevărate asociații de binefacere și cea mai mare parte din ele și-au îndeplinit în chip strălucit acest rol, desfășurând o întinsă operă de ocrotire socială 8.

Preot Dr. GH. I. SOARE

1. II Corinteni VIII, 8, 10 și urm.

2. II Corinteni IX, 7 ; V și Filmon I, 8, 9, 13, 14 ;

3. III Ioan, 6 ; Filmon, 5 ; I Corinteni I, 16 ; Filipeni II, 25, 30 ; II Timotei I, 16 ;

4. Faptele Apostolilor IX, 36, 39 și urm. ;

5. Romani XVI, 6 ;

6. Romani XVI, 1-2 ;

7. Romani XVI, 3-4 ;

8. A se vedea laudele pe care le aduce Sf. Apostol Pavel bisericilor din Corint, Filipi, Tiatira etc. (Rom. XV, 26 ; Filip. IV, 10-18 ; Apocal. II, 19 ; Ebrel VI, 10-11).

Modeste realizări practice ale unei strădanii preoțești.

Și ca o ilustrare a celor ce s'a scris în acest număr despre activitatea socială practică a preotului, mai jos vom înșira câteva din modestele realizări ale unui preot de sat în această eparhie, pe care mulți îl cunosc și îl știu, fără a-i pomeni numele.

Fiind primit cu multă rezervă și răceală în parohia pe seama căreia fusese hirotonit, acel preot a căutat a se face tuturor toate ca pe toți să-i dobândească pentru Biserică și pentru misiunea lui.

Și după multe frământări și încercări, tânărul preot s'a încredințat că „*milostentia*” este un mijloc sigur și o sigură metodă pentru îmbiserizarea și pentru mântuirea enoriașilor săi.

Astfel, fiind convins că un mintean în timp de iarnă convinge cât 10 predici, iar o sită de mălai în casa unui sărac face cât o bună conferință, și-a îndreptat toată atenția în latura aceasta.

Și după ce s'au lămurit credincioșii că: mila creștină, că a da e mai bine decât a lua, că pe dătătorul de bună voie, iubește Dumnezeu, că săracii sunt frații lui Hristos, că Mântuitorul când s'a înălțat la cer ni i-a lăsat în mijlocul nostru dar în locul său, că cine pe sărac ajută pe Dumnezeu împrumută etc. etc., a pornit la treabă ajutat de copii, de femei și de bătrâni, având ca metodă: stăruința, răbdarea, iubirea și mâinile curate.

I. — „Flămând am fost și mi-ai dat să mănânc”.

A făcut o cantină unde zilnic luau masa de prânz 30-40 copii și săraci, bătrâni și alți neputincioși.

Cantina funcționa într-o casă dăruită de un om al lui Dumnezeu.

Vesela era dania tuturor sătenilor.

Masa oferită gratuit de gospodinele din sat când le programa preotul.

Sătenilor li s'a dezvoltat cultul morților. Ei toți făceau pomenirea pentru morți. Slujba la Sf. Biserică. Liturghia și Parastașul, iar pomana la cantină când preotul o programa.

Oamenii au fost lămurii întâiu că pomana lor nu e primită dacă e făcută și mâncată numai de rude, prieteni și oameni cu bună stare, cari au ce mânca în casele lor. Dumnezeu primește numai milostenia ce se face cu cei săraci.

Deci în ziua sorocului, familia ducea la Biserică coliva, vinul, o prescură sau un căpețel cu pomelnicul respectiv. După slujbă, preotul li fixa ziua în care va face pomana și va da masa la cantină. Și în ziua aceea gospodina pregătea în vasele cantinei mâncările cele mai bune, pe care la ora 11 le ducea la cantină și le servea singură în prezența preotului, a Doamnei preotese a unei învățătoare sau o membră din comitet.

În fiecare Duminică după Sf. Liturghie, preotul mulțumea gospodinelor cari au servit masa în săptămâna trecută și anunța pe cele cari urmau să dea masa în săptămâna viitoare, pomenind la proscomidie, din Dipticul Bisericii, numele repausaților acestor familii.

Ce fericite erau bieteles femei auzindu-și numele cetit în sf. Biserică, unde li se mulțumea și ca să fie la înălțimea acestei atenții, se osteneau să servească o masă cât mai substanțială și cât mai bogată.

Și treaba mergea bine. Toată lumea mulțumită, mulțumită familia ce oferea, mulțumiți săracii cari mâncau, mulțumit și Dumnezeu care vedea și primea jertfa și dragostea lor în amintirea răposaților lor.

Era o plăcere să vezi cum se întrec gospodinele în a servi mai bine, mai curat și mai voios masa la cantină și ce fericite erau când li se mulțumea de copii și de săraci: „Bodaproste pentru masă” sau „Dumnezeu să primească” și „Dumnezeu să ierte pe cei răposați”.

Era o plăcere să le vezi pe bieteles femei, cum se ciudeau că nu le vine rândul mai repede, sau cum se întovărășeau câte 2-3 să servească masa într'o zi.

Așa procedând, preotul acesta a isbutit în timpuri bune și mai puțin bune să-și hrănească săracii și copiii din sat fără multă bătaie de cap, lămurind și organizând mila creștină și cultul morților în parohia sa.

Sătenii noștri țin la răposaii lor și bine fac. — Ei au și trebuie a li se desvolta cultul morților, însă practicarea acestui cult trebuie pusă în slujba lui Dumnezeu și-a fraților lui Hristos — nu numai pentru neamuri, prieteni și slujitorii Bisericii.

Sătenii noștri duc prinoase la Biserică și bine fac. Dar, . . . din aceste prinoase binecuvântate și sfințite nu se cade a mânca numai slujitorii bisericii, familiile lor, caii, porcii, vacile și câinii lor, în timp ce în parohie sunt enoriași care leșină de nemâncăți!

Binecuvântată fie dăsega dascălului în care se adună pentru el și pentru preot daruri dela credincioși, dar și din care se împarte la cei săraci și nevoiași.

Să fie binecuvântată ca traista văduvei din sarepta Sidonului și blestemat să fie sacul și căruța cu care se cară colaci acasă de unde nimeni nu apucă nici o coaje de prescură.

Mila e creștină! E creștină, e divină! și cel dintâi care e chemat să desvolte acest sentiment și să-l îndrumeze pe linia socială e preotul care nu mai poate spune azi în glumă sau serios: „eu sunt popă nu's creștin“, pentru că poporul îi dă replica usturătoare:

„Ca să faci ce zice popa, e ușor se înțelege, că el zice tot din Lege“.

„Dar, dece?.. dacă e Lege, tocmai popa, n'o 'nțelege“,

Milă, nu jertfă!

Mila aceasta, însă preotul e chemat s'o facă, s'o organizeze așa cum a predicat-o cea mai milostivă inimă și cel mai sensibil suflet, Prietenul Vameșilor, Fratele și Părintele lor, Mântuitorul Iisus Hristos!

II. — „Gol am fost și m'ai îmbrăcat“.

Și în satul acela, era obiceiul a se da haine și diferite obiecte de pomană — la înmormântare sau la trei zile și 40 de zile după înmormântare. Lumea da hainele de pomană și împărțea ce vrea, la rude, prieteni și cunoscuți.

Acest bun obicei, ce trebuie menținut, Preotul l-a organizat și la îndrumat a se face numai în spirit creștin. Adică e bine a împărți pentru răposat orice, însă numai după ce este binecuvântat de preot și numai cui recomandă sf. Sa.

Deci când preotul binecuvintează masa în familia călui răposat, binecuvintează și lucrurile ce se împart pentru el și familia le înmânează celui mai indicat sărac recomandat de preot, care merită să le poarte și care e îndatorat a se ruga pentru sufletul răposatului.

Așa procedând și așa lucrând, au fost îmbrăcați sute de copii și de săraci în tot timpul și mai cu seamă la Paști și la Crăciun, au fost înzestrate și măritate fete cuminți și sărace și s'a dat o bună mână de ajutor la vreme de nevoie, tuturor cărora era cazul a fi ajutați.

Mijlocitor între popor și Dumnezeu, preotul având la îndemână taina spovedaniei, poate îndruma toată opera samariteană din parohia sa pe linia Bisericii și în slujha poporului, fără multă bătaie de cap și fără comitete, firme și reclamă.

Canonul dela spovedanie să nu conștie numai în mătăanii, lumânări, sărindare, leturghii și untdelemn, ci să fie dat în opere de binefacere: haine la săraci, mâncare la orfani, cercetarea bolnavilor, sădiri de pomi, cărți la copii merituoși etc. etc. și preotul va avea bucurii sufletești ne bănuite și se va cutremura de fiorul mulțumirei când va vedea că'n mâna lui se pun daruri multe și de mare valoare și cu mâna lui le'mparte celor ce-i cer ajutor.

III. — „Bolnav am fost și m'ai cercetat !..”

Prin păcat a venit durerea'n lume și consecința durerii a fost moartea. Omul îndurerat, bolnav și necăjit are nevoie de ajutor moral și material. Și cum prietenul la nevoie se cunoaște, preotul prin misiunea lui de Părinte sufleteș are admirabil prilej să aline durerile, să mângâie neajunsurile, să șteargă lacrămile, să însenineze fețele enoriașilor săi.

„Iartă-ți-se păcatele” ; apoi : „Fă-te sănătos, ia-ți patul și te du la casa ta”. — Întâi i-a vindecat sufletul apoi i-a lecut trupul. Deci Preotul poate fi un medic, cum medicul poate fi un preot.

Convins de asemenea adevăruri, Preotul nostru și-a îndreptat atenția și asupra bolnavilor, asupra sufletului și trupului lor ca un bun teren de lucrat duhovnicește.

Chemat și nechemat, imediat ce auzea că e cineva bolnav, Preotul se ducea, îl sfătuia, îi făcea o rugăciune, și îi da medicamentele ce avea fără a primi vreo plată.

În servietă preotul pe lângă sghiasmatar, sf. cruce și epitrabil avea un termometru, și o cutie cu diferite medicamente.

La femei, se ducea însoțit și de D-na Preoteasă, iar în cazuri grave era chemat medicul, sau bolnavul era trimis la spital.

Sute și mii de bolnavi, șchiopi, orbi, surzi, accidentați s'au tămăduit prin puterea rugăciunii și cu ajutorul medicului recomandat de preot.

Șir nenumărat de oameni, suferinzi, din depărtări de kilometri de peste munți, și din câmpii se duceau să primească binecuvântare, ertare, și sănătate dela preotul ce lucra în perfectă armonie cu doctorii prietenii săi.

Și'n satul părăsit și oropsit ce nu fusese ocupat 4 ani de niciun preot, s'a făcut o farmacie parohială, o circumscripție medicală, a venit un doctor ca un inger, s'a făcut un dispensar, a venit un agent sanitar, o moașă comunală, o soră de ocrotire, cari lucrau mână'n mână cu preotul pentru sănătatea tuturor celor din jurul lor.

Dr. C. Georgescu, Bădulescu, Dumitriu, Botez, H. Ionescu, Petrescu Procopi, Gafton, Tocilescu și farmaciștii: Sorescu, Anghel, Müller, Mircescu s'au dovedit prin jerifa și înțelegerea lor misionari în slujba poporului necăjit.

Toți bolnavii îndrumți de preot către doctori erau primiți cu bunătațe, cercetați cu atenție și tratați cu desinteresată mărinimie creștină.

Acești doctori fără de arginți, au fost convinși de preot care le-a speculat prietenia în slujba celor mulți și nevoiași.

Iar Preotul la Biserică și la Cămin, prin predici și conferințe, a creiat o mentalitate despre viață și moarte, despre sănătatea trupească și sufletească, despre puterea rugăciunii, despre descân-tece și vrăji.

Și poporul s'a convins că rugăciunea nu e vrajă, că Biserica e un miraculos spital, iar Preotul un medic care în orice împrejurare le dă alinare durerilor lor trupești și sufletești. S'a convins că Biserica e o mare farmacie de unde se poate primi cea mai mare doctorie: Insuș sf. Trup și Insuși sf. Sânge al Mântuitorului Christos.

Pentru aceea preotul și poporul au numit și farmacia parohială și marea, frumoasa, nou zidita Biserică de act: Isvorul Tămăduirii.

Preotul desinteresat materialicește în slujba sănătății enoriașilor săi, e ingerul lui Dumnezeu în mijlocul poporului, iubit, aprobat, venerat, ca trimisul lui Dumnezeu pe pământ.

Preotul C. Dobre M. Pământeni, St. Ionescu Coțofenești, C. Nicolescu Podeni, V. Sardu Bălțești, Gh. Stănculescu Drăgănești, Ionescu Surani, Gh. Călineanu Homoricu, sunt modele vrednice de urmat în eparhie, iar memoria blândului și vrednicului Preot Gh. Stoicescu Mirești, mort la datorie din cauza tifosului luat dela enoriașii săi pe care i-a salvat, să fie binecuvântată'n veac!

IV. „Vulpile au vizuini și păsările cerului cuiburi”.

Oameni săraci au fost în toate vremurile și în toate locurile și'n satul despre care am vorbit, printre cari mulți erau fără case, și fără adăposturi.

Preotul lor, după ce în sf. Biserică înfățișa situația celui în cauză, arăta planul casei, data începerii lucrului, se trecea pe dânsul în fruntea listei și îndemna pe enoriași să ajute după dragoste și după putere în bani și materiale la fapta proiectată. Și-a doua zi, delegatul Preotului cu cal înconjură, cu lista și cu carul pornea prin sat și aduna ce-i da lumea: bani, lemne, șindrilă, cue, cărămidă, zile de lucru, încât în maximum 2-3 luni casa era gata. Și la inaugurare venea toată lumea și nimeni cu mâna goală, încât era o plăcere să vezi ce pot face oamenii când sunt bine îndrumați.

Așa s'au făcut 7 case la diferiți săraci, așa s'au făcut 2 Biserici noi, așa s'au făcut un dispensar, un cămin cultural, un cămin pentru bătrâni, 2 troițe monument, 3 fântâni și alte multe înlesniri unor oameni amărâți.

Nu există nicio bucurie'n lume și nicio satisfacție mai mare decât aceia de a trece și a țî vedea rodul unei cinstitute osteneli în care se adăpostesc săraci, bătrâni și copii cari nu aveau unde să-și plece capul și cu câtă dragoste te privesc și te'nconjură.

Iar ca nemărginită plată, Dumnezeu toate le rânduește și la toți le răsplătește.

Satul recunoscător preotului lui, n'a mai suferit să-l vadă că locuiește într'o casă mică și veche, i-au dăruit-o — fără voia lui — și i-au făcut una nouă, mare, încăpătoare și primitoare ca puține'n sat și sătenii o numesc „casa noastră”, fără chei la

ușă și fără zăvor la poartă, casa în care oricine poate intra la orice oră din zi și noapte.

Și când preotul trebuia să-și aducă copii la oraș în școli secundare, un om al lui Dumnezeu i-a dat o casă la un preț foarte mic, ca să nu-l jignească c'a primit-o de pomană. Iar când casa aceasta a fost dărâmată de bombardament, zidarii, lemnarii, și mulți lucrători din sat au plecat pe jos cu sculele și merinde la spinare și i-au refăcut-o din temelie, mai mare și mai frumoasă de cum era înainte.

Ce imensă bunătate e în inima poporului și cât e de recunoscător față de un bine ce i se face desinteresat !

V. — Tufur și tate !

Copii săraci și talentați îndrumați la carte și diferite meșteșuguri, cu taxe plătite, cărți, haine și încălțăminte necesară sunt azi ingineri, arhitecți și oameni de frunte în societate.

Intervenții pe la diferite autorități, recomandări la prieteni și cunoscuți, 6 boi de jug, 5 cai, 12 vaci, 15-20 capre, împărțite la diferiți oameni și în diferite ocazii.

Banca populară, Cooperativa alimentară, cooperativa forestieră, școala industrială, școala primară sunt roadele unei strădanii și răsplata unui umil slujitor care deși a călcat cu toată talpa piciorului pe pământ ținând seama de realitățile înconjurătoare, totuși cu toată ființa lui s'a ostenit să fie : precum în cer... așa și pe pământ.

A vrut ca din parohia lui să facă un mic colț de cer și, într'o măsură, a isbutit.

Și ca el sunt mulți risipiți prin munți și prin câmpii.

Pilda să fie imitată și truda lor binecuvântată !

Preot D. CRISTESCU
Consilier referent cultural.

Consfătuirea dela Moscova a Intâistătătorilor Bisericilor Ortodoxe

Intre 8—18 Iulie 1948, în cadrul solemnităților comemorative, organizate cu prilejul împlinirii a 500 ani de existență a Bisericii autocefale ruse, s'a ținut în Moscova o conferință a tuturor bisericilor ortodoxe.

Biserica ortodoxă română a fost reprezentată la această conferință de însuși I. P. S. Justinian, Patriarhul României, însoțit de I. P. S. Firmilian, Arhiepiscop al Craiovei, P. S. Antim, episcop al Buzăului, P. S. Nicolae episcop al Clujului, Pr. Dr. Petre Vintilescu — decanul Facultății de teologie din București, P. C. Protoiereu Neaga Simeon interpret și Dl. Ovidiu Marina, ca secretar particular al I. P. S. Patriarh.

Delegația Bisericii ortodoxe Române a sosit la Moscova în ziua de 5 Iulie orele 15 și a fost întâmpinată pe aeroport de oficialitățile sovietice în frunte cu D-l Carpov, președintele consiliului pentru chestiunile bisericești pe lângă Consiliul de miniștri al U. R. S. S., de Mitropolitul Nicolae Colcițkii și de ambasadorul R. P. R. D-l Gh. Vlădescu-Răcoasa.

La sosirea în Moscova, I. P. S. Justinian, Patriarhul României, a făcut reprezentanților presei din U.R.S.S. următoarea declarație: «La invitația I. P. S. Patriarh Alexei, eu am răspuns cu o profundă bucurie, cu atât mai mult, cu cât pentru a doua oară eu am prea fericita ocazie de-a vizita țara, atât de scumpă nouă, marea noastră vecină și prietenă U.R.S.S. Am sosit în fruntea unei delegații — pentru a lua parte la sărbătorirea a 500 ani dela înființarea Bisericii Ortodoxe ruse și pentru a participa împreună cu șefii celorlalte biserici ortodoxe la conferința, care sper, că va fi plină de succes pentru întărirea spiritului evanghelic ortodox de iubire, pace și unitate frățească între bisericile și popoarele noastre.

În acelaș timp țin să transmit bisericii ruse și întregului popor ortodox rus binecuvântările bisericii noastre ortodoxe

române și mesagiul de dragoste și sincer respect al poporulul nostru pentru marii conducători ai popoarelor prietene din U. R. S. S.».

Afară de Biserica Ortodoxă română, la aceste serbătoriri au luat parte reprezentanții Bisericilor ortodoxe din Grecia, Serbia, Bulgaria, Antiohia, Alexandria, Constantinopole, Cehoslovacia, Germania, Austria, Albania, America și Paris.

Festivitățile bisericesti au fost deschise la 8 Iulie în catedrala Patriarhală din Moscova cu un tedeum, în asistența tuturor reprezentanților Bisericilor Ortodoxe, după care în catedrala Invierii s'a ținut o ședință festivă prezidată de I. P. S. Alexei Patriarhul Rusiei.

Solemnitățile religioase precum și ședințele conferinței s'au ținut lanț între 8-18 Iulie.

La 12 Iulie I. P. S. Alexei Patriarhul Rusiei a invitat la o masă frățească pe toți membrii delegațiilor Bisericilor Ortodoxe.

La 15 Iulie s'a făcut recepția tuturor delegațiilor la președintele Consiliului pentru chestiunile Bisericești al U.R.S.S. Dl. G. Carpov.

La 16 Iulie I. P. S. S. Patriarhul Alexei a invitat pe oaspeți la un concert religios dat în sala Conservatorului din Moscova.

Festivitățile religioase și programul conferinței au luat sfârșit Duminică 18 Iulie la mănăstirea sf. Serghie din preajma Moscovei, unde s'a oficiat un solemn serviciu divin în fața unei mari mulțimi de oameni.

Principalele puncte din programul conferinței dela Moscova sunt următoarele:

1. Vaticanul și Biserica Ortodoxă. 2. Mișcarea ecumenică și Biserica Ortodoxă. 3. Ierarhia anglicană și 4. Calendarul bisericesc.

Discuțiunile asupra acestor probleme s'au făcut cu înaltă competență și concluziile la care s'a ajuns au dat dovadă de cea mai perfectă înțelegere în spirit curat ortodox.

Hotărârile conferinței dela Moscova au fost semnate de: Alexei, Patriarhul Moscovei și a întregii Rusiei, Justinian Patriarhul României, Calistrat Patriarhul Georgiei, Gavriil Patriarhul Serbiei, Mitropolitul Ștefan exarhul Bulgariei, Mitropolitul Alexandru în numele patriarhatelor din Antiohia și Alexandria, Episcopul Paisie de Corca în numele bisericei Albaneze, Arhie-

piscolul Timotei de Bialistoc și Bielsc în numele bisericeii ortodoxe din Polonia, Arhiepiscopul Elefterie de Praga în numele bisericeii ortodoxe din Cehoslovacia.

Luni 19 Iulie Dl Prof. Gh. Vlădescu Răcoasa, ambasadorul R.P.R. în U.R.S.S., a dat o recepție în onoarea I. P. S. Patriarh Justinian și a delegației bisericeii române.

După încheerea lucrărilor conferinței, delegația Bisericeii Ortodoxe Române, conform dorinței exprimate, a vizitat mai multe orașe din Rusia Sovietică, printre care au fost: Leningrad, Chiev și Tiflis. La Leningrad I. P. S. Patriarh Justinian a făcut următoarea declarație corespondentului agenției T. A. S. S.: «Leningradul, despre eroismul căruia am auzit atâtea, a produs asupra noastră cea mai minunată impresie.

Realizările și frumusețile acestui oraș s'au întipărit în memoria noastră. Ne-a surprins iuteala cu care populația și-a refăcut instituttele medicale, uzinele și fabricile. Am putut constata la Leningrad, ca și la Moscova, deplina libertate de credință.

În catedralele, în care am oficiat slujba divină, era o mare afluență de credincioși. Părăsim Leningradul cu sentimentul unui profund respect pentru populația sa, ale cărei fapte de un curaj fără seamăn, sunt o pildă vie».

La 3 August, părăsind Rusia Sovietică, I. P. S. Patriarh Justinian a făcut următoarea declarație:

«Părăsind» Moscova, noi îndreptăm cel dintâi gând al nostru, plin de admirație, către marele Stalin și către vrednicii săi colaboratori. Gigantica lor activitate în opera de restaurare, propășește cu succes pentru educația, sănătatea, bunăstarea și fericirea tuturor popoarelor din Uniunea Sovietică. În cursul celor 15 zile, pe care le-am petrecut la Moscova și alte 15 zile, petrecute în alte orașe și ținuturi ale Uniunii, noi ne-am convins că toată grija conducătorilor popoarelor Sovietice este îndreptată la ridicarea și asigurarea unui înalt nivel de viață pentru muncitorimea țării.

Noi ne întoarssem în țara noastră plini de admirație pentru munca creatoare a popoarelor Sovietice, plini de daruri duhovnicești, ce le-am primit în întrevederile avute cu capii Bisericilor ortodoxe și dela clerul și credincioșii popoarelor Uniunii Sovietice, care se bucură de o deplină libertate de credință.

I. P. S. S. Patriarhul Alexei și toți conducătorii Bisericii Ortodoxe Ruse se bucură de iubirea norodului credincios și de respect din partea guvernului țării.

Pentru amabilitatea și dragostea, cu care clerul și credincioșii ne-au înconjurat, și pentru toată atenția dată nouă și membrilor delegației Bisericii Ortodoxe Române, — noi suntem adânc mișcați și le aducem recunoștința noastră, încredințându-i de iubirea noastră frățescă și de prietenia noastră sinceră, precum și de sincera prietenie a credinciosului popor din tânăra «Republică Populară Română».

La data de 3 August cor., delegația Bisericii Ortodoxe Române a revenit în țară și pe aeroportul Băneasa I. P. S. Justinian a fost întâmpinat de către D-nii: Prof. Stanciu Stoian, Ministru Cultelor, Anton Alexandrescu, prim efor al Bis. Ort. Rom., P. S. S. Arhieriei Vicari ai Sf. Patriarhii: Veniamin, Atanasie și Pavel, precum și Pr. Ion Vască și D-l I. Nistor, secretari generali ai Ministerului Cultelor, de Consilierii Patriarhali și de mulți preoți și cântăreți din Capitală.

Ambasada Sovietică a fost reprezentată prin D-l Șutov, însărcinatul cu afaceri al Uniunii Sovietice.

D-l Ministru Stanciu Stoian a urat bun venit delegației, felicitându-o pentru rezultatele frumoase ale conferinței la care au luat parte.

In cuvântul de răspuns, I. P. S. Patriarh Justinian mulțumește la rândul său D-lui Ministru Stanciu Stoian și întregului guvern a R. P. R. pentru denunțarea Concordatului cu Vaticanul și pentru largul sprijin acordat delegației în misiunea ce a avut de îndeplinit.

Preot AL. BĂRCA .

LA MUNCĂ SOCIALĂ

PE ȘANTIERELE ORTODOXIEI

Preoțimea ortodoxă din cuprinsul Sfintei Arhiepiscopii a Bucureștilor, în lumina exemplului luminos, și călăuzitor dat de I. P. S. Patriarh Justinian, pentru care Evanghelia și Biserica sunt fapte de viață în obște și pentru obște, a pornit încrezătoare, adică cu elan și certitudine, la munca socială pe șantierele ortodoxiei.

Și și-a ales, din vastul ei plan de lucru bun și cu spor, drept primă etapă de realizare și de întrecere, șantierele Plumbuita, Căldărușani, Azilul de bătrâne Ghenadie Petrescu și Flămânda-Muscel.

La Mănăstirea Plumbuita a cărei refacere, împreună cu chiliile, clădiri administrative și atenanse, este în plină desfășurare, și gata de sfârșit, preoțimea din Capitală a contribuit și contribuie cu muncă și resurse proprii. Deopotrivă la Mănăstirea Căldărușani, unde preoții și călugării lucrează la restaurarea Bisericii și a chiliilor distruse de timp și de foc.

La Azilul Ghenadie Petrescu din Capitală s'au luat măsuri radicale de ușurare pentru viața zecilor de bătrâne infirme și naufragiate ale vieții. La cuvenită vreme vor fi anunțate toate aceste umanitare realizări de acolo.

Un exemplu masiv de concepție și conștiință colectivă îl dă deopotrivă preoțimea din Județul Muscel, prin contribuția ei de 200.000 lei pentru desăvârșirea începuturilor săvârșite de un mărinimos ctitor, pentru zidirea Bisericii din parohia Flămânda.

Inceputuri depline pentru nădejdi bune.

I. P. S. Patriarh Justinian.

*Sub binecuvântarea care-o reperi, sentină,
Când pleci, Prea Ferice, și-aceste zări te lași,
Cu inima măhnită Moldova îți se'nclină
Și în ingenunchiază îmbătrânitul lași,*

*Nu va uita norodul strădania fierbinte
Și binele pe care l-ai semănat mereu,
Că dragostea ai dus-o ca pe un steag 'nainte,
Și c'ai slujit pe oameni, slujind lui Dumnezeu,*

*În inimă amintirea-ți nîlcînd n'o să apule,
Și urmele lăsate nu vor pieri nîlcînd.
O să te fie mîntuie înălta Cătăuie,
Spre ea, ca spre Golgota te-ai ostenit urcînd...*

*Și-acum, când pleci departe spre slavă și mîrire:
„Întru mulți ani, Stăpâne”! îți spun cel ce rămân.
În România Nouă c'o nouă păstorie
Vrem să nu uităm Moldova și Iașiul ei bătrîn.*

GEORGE LESNEA

Iași, 30 Iunie 1948.

PARTEA OFICIALĂ

Culturale - Administrative

Târnosire de Biserică

Pe dealul Mărțișorului, la marginea de Răsărit a Capitalei, acolo unde oamenii muncitori și harnici și-au așezat căsuțele lor modeste și curate, a avut loc Duminică 19 Septembrie, sfințirea bisericii «Sf. Gheorghe» Mărțișor, ridicată prin contribuția și râvna credincioșilor din cartier, conduși de preotul lor Mihail Tătărâm.

Lume multă, venită din toate colțurile Capitalei, a ținut să participe la această înălțătoare sărbătoare.

Slujba sfințirii a fost oficiată de I. P. S. Mitropolit Efrem Enăcescu, înconjurat de P. C. Pr. Consilier Referent Gh. Iliescu-Isovoarele, P. C. Protoiereu al Circ. III Capitală, Al. Pârvulescu și un numeros sobor de preoți și diaconi.

După terminarea serviciului divin, a luat cuvântul P. C. Pr. Al. Pârvulescu, Protoiereu al Circ. III Capitală, care a arătat că I. P. S. Patriarh Justinian, apreciind strădanile P. C. Pr. Mihail Tătărâm, l-a distins cu rangul de econom stavrofor, iar ctitorilor: Dl. Avocat Gr. Alexandrescu cu soția și Dl. Ioan Prodanov cu soția, li s'a conferit diplome de ctitori.

A vorbit deasemeni I. P. S. Mitropolit Efrem Enăcescu, despre «Biserica lăcaș de închinare», după care Pr. Mihail Tătărâm a adus mulțumiri I. P. S. Patriarh Justinian, pentru distincțiunile acordate, precum și ctitorilor, donatorilor, epitropilor, consiliului parohial și tuturor binecredincioșilor creștini, pentru contribuțiunile și munca lor devotată la ridicarea sf. lăcaș.

Serviciul divin a luat sfârșit către orele 2 d. a., mulțimea credincioșilor exprimându-și cu multă căldură mulțumirile pentru sfaturile și îndemnurile primite, precum și bucuria de a fi participat la această sărbătoare.

CONST. VASILESCU

Din viața duhovnicească a enoriei „Sf. Maria Ghencea“.

Duminică 12 Septembrie a. c., parohia Sf. Maria-Ghencea, a trăit clipa de adâncă desfătare duhovnicească.

Prin îngrijirea și zelul neobosit al tânărului și vrednicului părinte paroh Vasile Daia și a colaboratorilor săi PP. CC. Preoți Nicolae Marin și Gheorghe Mănărcescu, credincioși din acel cartier au ținut să cinstească memoria celui dintâi păstor al lor Preotul Gheorghe Marin, decedat în floarea vârstei, așezând o prea frumoasă cruce, pe mormântul ce se află lângă altarul mărețului locaș de închinăciune, ridicat prin truda, până la jertfirea de sine, a Părintelui Gheorghe Marin.

La Sf. Liturghie săvârșită de P. S. Arhiereu Pavel Șerpe, Vicar Patriarhal, delegat al I. P. S. Patriarh Justinian, au participat P. C. Preot Gh. Iliescu-Isovoarele, Consilier la Secția Culturală a Sf. Arhiepiscopii, PP. CC. Protoierei Alex. Părvulescu și Spiridon Andreescu, P. C. Pr. V. Daia, N. Marin, Gh. Mănărcescu și Arhidiacon Anton Uncu, dela Catedrala Sf. Patriarhiei.

Predica zilei a fost rostită de P. C. Protoiereu Alex. Părvulescu.

După terminarea Sf. Liturghii întreaga mulțime de credincioși a trecut la mormântul Fr. Gh. Marin, unde acelaș sobor, a oficiat slujba de pomenire, și a sfințit crucea monument, pusă deasupra mormântului.

Au luat cuvântul, evidențind strădanțiile și deosebitele merite ale Păr. Marin, P. S. Vicar Patriarhal Pavel, P. C. Pr. Gh. Iliescu-Isovoarele și P. C. Pr. Paroh Vasile Daia

•

În după amiaza aceleiași zile, s'a desfășurat a doua parte a programului de lucru pastoral al parohiei și anume cununia religioasă a 62 perechi, care prin acțiunea de lămurire și convingere a PP. CC. Preoți dela aceea parohie, au venit să-și pună viața lor comună sub ocrotirea și binecuvântarea Sf. Bisericii.

Slujba religioasă s'a oficiat afară în jurul Sf. locaș, participând un număr imens de credincioși din aceea parte a Capitalei.

Au luat cuvântul, arătând importanța actului ce s'a săvârșit și dând sfaturi pentru viață, P. S. Arhiereu Pavel, P. C. Pr. Gh. Iliescu-Isovoarele și P. C. Pr. V. Daia.

La orele 8 seara a urmat a treia parte a programului zilei, obișnuita seară de meditație duminicală, la care într'o desăvârșită atmosferă de piozitate și religiozitate a participat un foarte mare număr de credincioși.

După rugăciunea rostită în genunchi, asistența cântă diferite texte religioase.

Au luat apoi cuvântul, vorbind despre Sf. Cruce, P. S. Arhiereu Pavel, P. C. Pr. Consilier Iliescu-Isovoarele și PP. CC. Preoți ai parohiei.

Constantin Vasilescu

Instalări de Protoierei

Luni 6 August a. c., în Biserica Sf. Nicolae Vlăd'ca, din Capitală, a avut loc instalarea P. C. Părinte Spiridon Andreescu, ca protoiereu al Circ. III Ilfov.

Instalarea a fost făcută, după oficierea Sfintei Liturghii, de către P. C. Părinte Consilier referent Cultural Gh. Iliescu Isovoare, delegat al Sf. Arhiepiscopii. Au fost prezenți preoți și cântăreți din Circumscripția res-

pectivă, cler din Capitală și popor dreptcredincios.

După tedeumul și polihroniul oficial de un sobor de preoți, P. C. părinte Consilier Iliescu citește actul oficial de instalare și rostește o cuprinzătoare și adânc pătrunzătoare cuvântare, dând bine gândite sfaturi și cuprinzând, în câteva cuvinte numai un întreg program de lucru în câmpul administrativ-misionar al noului ales.

Prezintă apoi noului instalat culionul, toiagul și pecetea protopopească, în cuvintele: *«Primește, părinte protopop, culionul roșu și în însărcinarea P. C. tale să-ți amintești că roșul lui reprezintă sângele curs din fruntea lui Iisus încununată de spini. Să te arăți vrednic, în însărcinarea care ți-se dă, de sacrificiul lui Dumnezeu pentru lume și popor. Iată ți dau acum și toiagul, nu ca să-ți sprijinești în el oboselile, ci ca să păstorești, pe drumuri drepte, pașnice și tubitoare de popor, pe cei din protopopiatul în fruntea căruia mergi de acum. Să-ți amintească acest toiag că ești păstor de turme duhovnicești și să nu uiți niciodată și pentru nimic, că păstorul cel bun, cum ai auzit în Sf. Evanghelie dela tedeum, sufletul își pune pentru oile sale. Și ți mai dau și pecetea, pe care să n'o pui peste nicio lucrare până nu cântărești totul bine, ca nu cumva să cazi în graba cu care a dat Pilat sentința față de Domnul cel fără de păcat. Să te arăți, în toate, P. C. părinte protopop, înțelept ca Solomon și puternic ca Samson».*

•

În ziua de 5 Sept. 1948, P. C. Părinte Consilier I. Hurduc, în calitate de delegat al I. P. S. Patriarh, a instalat ca protopop al Circ. III Teleorman, pe P. C. părinte Nicolae

Ionescu, în local P. C. preot Gh. Stăculescu. Instalarea a avut loc în cadrul Sfintei Liturghii și după oficierea Tedeumului. A vorbit Părintele Consilier și a răspuns noul instalat.

In Protoleria Circ. I Dâmbovița

În cadrul ședințelor Cercului de Studii al preoților din această circă protopopească, a avut loc în ziua de 16 Septembrie a. c., la orele 10 a. m., a doua ședință care a decurs după cum urmează:

În prezența delegatului Domnului Prefect al Județului Dâmbovița, profesor Toma Rădulescu vice-președintele organizației județene a partidului Național Popular, a numeroși intelectuali din oraș, precum și a peste 120 de cucernici preoți din Circ. I Dâmbovița, Domnul Prof. Universitar N. Chițescu și-a dezvoltat conferința D-sale despre: *«Biserica în concepția lui Alexei Homiacov».*

Conferențiarul în cadrul a o oră și jumătate și-a dezvoltat conferința sa, căutând să arate că datorită operei acestui mare scriitor rus eclesialogia tuturor bisericilor a apucat pe un drum nou. Adevărul asupra comunitarismului creștin stă în faptul că mântuirea stă în comunitatea creștină, adică în Biserică. A arătat lupta dusă de acest scriitor pentru desființarea iobagiei și atacurile date în opera sa împotriva bisericii romano-catolice, căutând să arate lumii întregi gresalele dogmatice ale acestei biserici.

Ședința a decurs într-o atmosferă de adevărat spirit academic, preoții reamintindu-și de vremurile când de pe băncile Universității ascultau prelegerile profesorilor cu vasta cultură teologică.

La orele 12 a. m., ședința s'a ridicat după ce P. C. Protoiereu a adus cuvânt de mulțumire Domnului prof. N. Chișescu, pentru dragostea dovedită preoțimii dâmbovițene, acceptând invitația de a veni în mijlocul ei, precum și pentru aleasa conferință dezvoltată din care preoțimea are prilejul să se orienteze în problemele teologice și în problemele sociale la ordinea zilei.

Protoieria Circ. II. Prahova, Cămpina, dă ca exemplu de activitate gospodărească și de dragoste pentru Biserică pe enoriașii parohiei Pietriceana Com. Brebu. Enoriașii acestei parohii în frunte cu vrednicul lor păstor C. Pr. Gh. Popescu, au adunat din anul trecut material pentru construire de Biserică, iar în anul acesta au strâns prin contribuții benevole peste 500.000 lei. Această sumă se folosește pentru construirea de nouă Biserică a cărei temelie a fost pusă în Iulie a. c.

Enoriașii au prestat deasemenea în acest an în mod gratuit 1.860 zile cu brațele și 425 zile cu carul.

În lucrarea lor au găsit tot sprijinul din partea autorităților comunale în frunte cu primarul I. Buzetolu.

Meritul este cu atât mai mare, cu cât sunt puțini la număr și nu dintre cei înstăriți din punct de vedere material.

Dragostea lor, însă, pentru Biserică învinge toate greutatețile pe cari le-ar întâlni în hotărârea lor de a termina noua Biserică în acest an.

Protoiereu, Pr. N. Șt Georgescu

La hramul unei Biserici

În ziua de 8 Sept. a. c. Biserica cu hramul Nașterea Măicii Domnului din

cartierul Bumbăcari și-a serbat hramul cu un fast deosebit.

Slujba Privegherii a fost oficiată de P. Sf. Arhiereu Pavel Ploieșteanu Vicar Patriarhal înconjurat de PP. CC. Econ. Dr. Gh. Tilea, Econ. Al. Părvulescu Protoiereu, Pr. C. Sârbu paroh, Preot C. Rădulescu, Pr. Diaconu, Pr. Ionescu, Arhidiacon Lavru și Protopsaltul Ilie Căltuț.

A predicat P. Sf. Vicar Pavel

În ziua hramului, serviciul divin a fost oficiat de acelaș sobor, iar răspunsurile liturgice au fost date de Corul Bisericii Ferentari.

A predicat Consilierul cult. al Sf. Arhiepiscopii, preot Gh. Iliescu

S'a oficiat parastas pentru ctitori, apoi P. Sf. Vicar a dat înțelepte sfaturi poporului.

Au mai rostit cuvântări Păr. Paroh Sârbu și Epitropul Barbu.

Au participat foarte mulți credincioși.

În acest cartier este un curent ră-tăcit dela adevărata credință, care vrea să fure sufletele bunilor creștini.

Parohului i s'a pus în vedere să fie treaz la postul său.

În Parohia Parcul Ghencea

Păstorește cu vrednicie P. C. Preot Spiridon Andreescu — care a înălțat în com. Văleni Mușcel o măreață catedrală și care a început și în acest cartier un nou locaș de închinare, pe lângă capela în care slujește.

Pentru înviiorarea enoriașilor săi și pentru entuziasmarea lor la lucrul cel bun, Păr. Andreescu a găsit potrivit să facă o slujbă deosebită în parohia sa.

Astfel Duminică 5 Sept. a. c. P. S. Vicar Pavel Ploieșteanu împreună cu Cons. cultural Pr. Gh. Iliescu, Ar-

hidiaconul Lavru și Protopsaltul Căltuț au oficiat sf. Liturghie în capela acestei parohii care era foarte neîn-căpătoare pentru marea mulțime de credincioși veniți la sf. slujbă.

Corul Bisericii condus de inginerul Andreescu-fiul Preotului a dat răs-punsurile la sf. Liturghie.

Au rostit cuvântări Pr. Andreescu, Pr. C. Coman și P. Sf. Vicar Pavel Ploșteanu

Pentru râvna cu care păstorește și pentru roadele strădaniei P. C. Sale, Preotul Spiridon Andreescu a fost numit Protoiereu al circ. III Ilfov.

Duminică 29 Aug. a. c., a fost vizitată parohia Sf. Andrei Bucureștii Noi.

Biserica plină de credincioși, curată, și frumos împodobită. Totul în ordine și cu dichis făcut.

Au slujit toți preoții.

Au rostit cuvântări: Cons. Cultural al Sf. Arhiepiscopii și Pr. Paroh.

După Sf. Liturghie s'au făcut colete pentru reclădirea Mănăstirii Plumbuita.

Preoții și credincioșii acestei paro-hii sunt sentinele treze la posturile lor. Toți își înțeleg rostul și menirea lor, așa cum s'ar cădea să fie în toate părțile

În conformitate cu hotărîrea Sf. Sinod în ședința sa dela 24 Mai a. c., pe baza Constituției votată de Mareea Adunare Națională a Republicii Populare Române la 13 Aprilie ș. c., formula de pomenire a Capului Statului, în biserică și la slujbele religi-oase este următoarea:

«...Membrii Prezidiului Republicii Populare Românești pentru sănăta-tea și mântuirea lor...»

Se face cunoscut că I. P. S. Pa-triarh a dispus ca pe viitor cunu-nile și botezurile să se officieze nu numai în biserică, ci pentru a se ve-ni în ajutorul credincioșilor, aceste Sf. Taine se vor săvârși, după ce-rere și în casele credincioșilor, cum și în alte locuri corespunzătoare.

-- *Primiți în sânul Bisericii orto-doxe.* După convenita catehizare și prin primirea Sfintei taine a bo-tezului, au fost primiți în sânul Bi-sericii ortodoxe următorii: Hermina Iaslovici și Golda Glickman, de reli-gie mozaică și Ling Hing Sing, de religie budistă.

Comunicări de ordin administrativ. Aducere de mulțumiri.

În urma raportului Nr. 57/948 al pa-rohiei Bisericii «Sf. Teodor» din Roși-orii de Vede, I. P. S. Patriarh a apro-bat să se aducă mulțumiri, pentru con-tribuție benevolă pentru repararea și înfrumusețarea Bisericii, următorilor credincioși din cuprinsul acelei paro-hii: Dr. Ștefan Noica, Ida Simonovici, Stan Ghițescu, Alexandru Șu-nescu, Florica Hagî Rădulescu, Du-mitru Șișcu, Paraschiv Grigoriu, Alex. Pătrașcu, Aurora Stănescu, Constan-tin Iliescu, Dr. Mihail Buzarnichi, Dr. Ștefan Ioachim, Dr. Gh. Perlețeanu, E. Ghețu, Ecaterina Marinescu, Eu-genia H. Zaharescu, Florea Popa, Florea Petrescu, Gh. Popescu, Gh. Alexandrescu, Ion Șerban, Ion Pe-trache, Ion Dumitrescu, Ion Stroescu, Ion Comșa, Iosif Segal, Marin An-gheț, Mihail Dala, Neagu Pârvulescu, Nicolae Florescu, Petre Mușat, Pavel Pătrașcu, Radu Diaconu, Sița Con-stantinescu, Ștefan Dumitrescu, Voicu Băcanu și Zamfir Florescu, precum și tuturor credincioșilor care au con-tribuit cu obolul lor cât de mic.

În ziua de 30 Iunie a. c. P. C. Protolereu al circ I. Capitală, a inspectat inopinată parohia Militari I din Capitală, unde a constatat o desăvârșită ordine, punctualitate, curățenie, legalitate și o deosebită râvnă misionară la Preoții C. Nițescu și Ștefan Letter.

•

Se face cunoscut, pe această cale, că a apărut lucrarea «Spionaj și trădare în umbra Crucii», Politica anti-națională a Vaticanului, de Dl. Al. Cerna-Rădulescu.

Lucrarea prezintă un deosebit interes și s'a învrednicit de cinstea binecuvântării I. P. S. Patriarh Justinian. Și această vrednicie este tot mai sporită prin Cuvântul premergător al I. P. S. Patriarh și cel al D-lui Prof. Stanciu Stoian, Ministrul Cultelor.

Sfânta Arhiepiscopie o recomandă tuturor clericilor.

•

Duminică 19 Septembrie a. c., a avut loc prohirisirea în Econom a P. C. preot Dr. Gheorghe Tilea, deservent la Biserica Sf. Spiridon Nou din Capitală.

Prohirisirea a fost făcută, în cadrul Sfintei liturghii, de P. S. Arhiereu Galaction Silișteanu.

•

Sf. Mitropolie a Ungro-Vlahiei, Arhiepiscopia Bucureștilor, face cunoscut că *Magazinul de obiecte bisericesti*, bine asortat cu toate cele necesare cultului nostru ortodox, este instalat în noul imobil, construcție proprie, pe terenul Sf. Patriarhii Str. Fundătura Sf. Mitropolii Nr. 1, colț cu Str. 11 Iunie.

Sfânta Arhiepiscopie pune la dis-

poziția P. C. Preoți și binecredincioși creștini, obiecte ieftine și de bună calitate, confecționează veșminte preoțești și alte articole bisericesti.

Toate obiectele au prețul sub nivelului celui dela magazinele particulare similare.

Magazinul este deschis zilnic în conformitate cu dispozițiunile legale; orele de lucru, sunt cele fixate de lege.

Tramvaele ce duc la magazin sunt: 15, 20, 17, 8. iar stația de coborire este «11 Iunie».

Publicație de licitație

Se aduce la cunoștința generală că în ziua de 22 August a. c., orele 11 a. m., se va ține licitație publică cu oferte închise, la primăria din Comuna Odobești-Dâmbovița, pentru construcția Bisericii din comună. Dacă la ora sus arătată nu se va prezenta numărul legal de licitatori, licitația se va ține tot în aceeași zi la orele 4 p. m.

Paroh, Pr. C. Petrescu

•

În legătură cu lucrările de pictură dela parohia Vârteju-Nefliu din Jud. Ilfov, se publică licitație pentru ziua de 29 August 1948, după amiază.

Excluderi din monahism

Urmare rap. Sf. Schit Sănic-Muscel Nr. 20/948, prin care se constată că ierodiaconul Cleopa Garștea, trimis din Mănăstirea Negru Vodă Câmpulung-Muscel la acel schit, spre canonisire, pentru abateri dela viața monahală întrucât în timp de mai bine de un an nu s'a acomodat cu viața dela sus amintitul Schit, înalstând și obținând ca atare să plece

de acolo, se pune în vedere și se dispune de a nu mai fi primit în nici o Mănăstire din Eparhia noastră.

Potrivit adresei Sf. Episcopii a Râmnicului-Noul Severin Nr.4938/948, ni se face cunoscută excluderea din monahism a călugăriței Pamfilia Stătică, fostă în Mănăstirea Surpatel-Vâlcea, pentru că a părăsit viața monahală, trecând în cea mirenească.

•

Sfânta Arhiepiscopie a Craiovei, cu adresa Nr. 5222 din 13 August 1948, ne face cunoscut, că a exclus din monahism pe monahul Dionisie Iorga, din Sf. Mănăstire Bucovățul Vechi, Jud. Dolj, pentru plecarea din Eparhie fără învoire.

•

Se face cunoscut că Ieromonahul Iacob Lașcu din Schitul Coșna Nouă, Jud. Câmpulung, a fost declarat scos din clerul monahal și desbrăcat de haina călugărească, în urma propriei sale cereri de demisie din monahism.

•

În conformitate cu ord. Nr. 9191 din 1948, al Sfintei Arhiepiscopii a Bucureștilor, se face cunoscut ca monahia Domnica Pencu din Sf. Mănăstire Pasărea-Ilfov, a fost exclusă din monahism. Toate unitățile bisericesti din Eparhie sunt rugate să ia cunoștință de această dispozițiune.

•

Conducerea Sanatoriului Militar Baletesti aduce mulțumiri Sfintei Arhiepiscopii pentru cărțile donate Sanatoriului.

•

În zilele de 16 și 17 Iulie a. c., P. S. Pavel, însoțit de PP. CC. părinți Consilierii administrativi Alex. Ione-

scu și I. Hurduc au vizitat următoarele parohii din protopopia I Muscel, iar în ziua de 18 Iulie a. c., au fost vizitate toate bisericile din Târgoviște, cu următoarea stare de lucruri:

Sf. Nicolae, Subești, Scheiu, Sf. Marina, Nicuț, Sf. Ilie, Domnească și Sf. Gheorghe. Toate au fost găsite în perfectă stare de curățenie, unele însă având nevoie de mici reparații, între care biserica Domnească căreia trebuie cât mai curând să i se repare acoperișul, căci plouă înăuntru.

Biserica Adormirea Maicii Domnului, par. Bughea de Mijloc, având ca preot deservent pe Iosif Vișoiu și cântăreț Gheorghe Ceapraz. S'a găsit murdară. Potirul coclit, Sf. Antimis indoit cu neorânduială și cu foarte multe părțițele în el. Ograda foarte rău întreținută, cu bălării și pământă, asemenea și cimitirul. Pentru reaua gospodărie a preotului și cântărețului și pentru faptul că face serviciul religios fiind îmbrăcat civil, s'a propus a fi canonisit la Mănăstirea Căldărușani, pentru 15 zile.

Biserica Sf. Apostoli Petru și Pavel, par. Bughea de Jos, preot fiind I. Rădoi și cântăreț Gh. Amzica. Biserica și toate obiectele murdare, Sf. Masă în mare necurățenie, Sf. Antimis fără acoperământ și cu miride, Sf. Potir coclit și în el un pahar murdar. În tinda bisericii diferite obiecte, par'că ar fi fost aduse de apă. Cimitirul cu bălării și neîngrădit.

Pentru lipsa de gospodărie a personalului s'a propus a fi canonisit 15 zile la Mănăstirea Căldărușani.

Biserica Schimbarea la față, parohia Bughea de Sus, preoți Tr. Gogoncea și Teofan Curmei, iar cântăreț I. Stănescu. Biserica și ograda bine îngrijite, împrejmuirea de zid, constituind o lucrare de artă. În iconostas este o icoană frumoasă, pic-

tată chiar de Pr. Gogoncea. Sf. Evanghelle trebuie legată și ferecată.

Biserica Buna Vestire, par. Domnești de Jos. Preoți: I. Radomirescu și Gh. Venescu, iar cântăreți Gh. Vasilescu și I. Gh. Popescu.

Biserica ca și ograda de o curățenie și o rânduială impresionantă. În apropiere de biserică se află muzeul parohial, care constă din acte și tipărituri vechi, ca și din vestimente bisericesti vechi, de valoare artistică. S'a aflat că sufletul acestei orândueli, care desfată ochiul și înalță sufletul se datorește preotului paroh I. Radomirescu, căruia s'a propus să i se aducă mulțumiri și binecuvântări.

Biserica Intrarea în Biserică, par. Domnești de Sus: Preoți Gh. Ionescu și I. Tițescu, cântăreț I. Mitulescu. Totul în bună rânduială.

Biserica Adormirea din par. Rucărul de Mijloc și biserica Adormirea din Rucărul de Jos: Preoți Ilie Băciolu, Spiridon Nițescu, I. Vasilescu și V. Vasilevski, cântăreți: Nic. Băjan, Iosif Băjan, M. Terceanu.

Rucărul este stațiunea climaterică, vizitată de multă lume. S'a așteptat ca în această comună, bisericile să fie în bună rânduială. Mare a fost însă mirarea când s'a constatat că biserici mari și încăpătoare, făcute de înaintași vrednici, au ajuns pe mâini rele, nefiind în stare să le întrețină cum se cuvine. În ograda iarba a năpădit z'dul bisericilor, iar ploala depe burlanele rupte curge pe pereți. În cele două biserici totul este în desordine și necurătenie. Nici pe Sf. Mese nu este mai multă rânduială. În Sf. Antimis s'au găsit miride. În Altarul bisericii Rucărul de Jos, femeia de serviciu merge prin Altar. Mai mult decât atât,

la Rucărul de Jos, preotul ajutător V. Vasilevski n'a slujit de 14 luni, fiindcă gonit mai întâiu de Pr. Sp. Popescu, fost paroh și acum de Pr. Vasilescu.

Pentru aceste motive și având în vedere că Rucărul trebuie să fie model în toate, s'a propus ca preoți Ilie Băciolu și Spiridon Nițescu și cântăreții N. Băjan, Iosif Băjan și Mih. Terceanu, să fie canonisiți pentru 15 zile, la Mănăstirea Caldărușani, spre a învăța gospodăria, iar Pr. I. Vasilescu, care din spirit de lăcomie nu primește la slujbă pe frațele său Pr. V. Vasilevski, să i se ia oficiul parohial și să i se încredințeze preotului ajutător Vasilevski, canonisindu-se 30 zile la Mănăstirea Caldărușani, ajutând la refacerea mănăstirii și meditănd la felul în care trebuie să se poarte preoții între ei, în special cel ce se împărtășesc din acelaș potir.

Ceeace s'a observat la toate bisericile vizitate în Muscel și la o parte din orașul Câmpulung, piciorul Sf. Mese nu este înfășurat în pânză, iar Sf. Masă nu este acoperită până jos, făcând o impresie neplăcută pentru creștinul care privește din naos. S'a discutat cu P. C. Păr. Protoiereu Dimulescu modul în care s'ar putea remedia această lipsă.

— În ziua de Duminică 18 Iulie a. c., au fost vizitate toate bisericile din Târgoviște și anume: Mitropolia, Târgulul, Stelea, Stolnicul, Sf. Arhangheli (militară), Sf. Nicolae Andronești, Sf. Dumitru, Sf. Gheorghe, Crețulescu, Izvorul Tămăduirii, Albă, Sf. Nifon și Sf. Nicolae Simuleasa.

Toți preoții și cântăreții au fost găsiți la datorie, oficiind serviciul divin, în afară de bis. Izvorul Tămăduirii, unde s'a constatat o frec-

vență mai mare, la celelalte biserici frecvența a fost slabă.

S'a găsit bisericile curate și bine întreținute, în afară de altarul bis. Sf. Nicolae Andronești, unde domnea mare neorândulală și bis. Sf. Nicolae Simuleasa, unde curățenia lasă mult de dorit.

Ceeace însă nu a plăcut în bisericile din Târgoviște este faptul că pangarul este instalat în naos înaintea icoanei Maicii Domnului.

Toate ogrăzile bisericilor sunt bine întreținute și în deosebi cea a bis. Crețulescu.

*

— *Inspekții.* În ziua de 24 Iulie a. c., P. C. părinte Consilier referent administrativ. I. Hurduc a vizitat Biserica din comuna Săftica-Ilfov, restaurată de Comisia Monumentelor Istorice. S'a atras atenția preotului paroh Ionescu să vegheze mai mult la curățenia Sfântului Locaș.

S'a propus și s'a aprobat ca preotul N. Constantinescu și cântărețul respectiv să fie pedepsiți cu Sfat și dojană, pentru lipsa de grijă față de Biserică și curte, la parohia Balotești și la filiala din Preotești-Ilfov.

«În ziua de 25 Iunie a. c., a vizitat biserica Sf. Nicolae din Suburbana Pantelimon. S'a găsit murdărie și negrijire și s'a propus ca preoții V. Ionescu și V. Colăcescu, cum și cântăreții Șerban Radu și Gh. Stoenescu, să fie pedepsiți cu sfat și dojană.

Intr'o stare jalnică a fost găsită Biserica parohială piteasca și Biserica filială din Burdușani Pasărea. Până la eliberarea titularului (Pr. Dan Popescu), s'a propus ca grija față de aceste Biserici și slujirea aci

să fie lăsate în seama Ieromonahului Nifon dela Sf. Mănăstire Pasărea, în locul preotului din Comuna vecină (Șindrilița), care nu și-a dat niciun interes pe timpul suplinirii care-i fusese încredințată.

Pentru murdărie și dezordine în Biserica din com. Brănești-Ilfov, s'a aplicat pedeapsa «sfat și dojană arhierescă» preoților Nicolae Stănescu și Gh. Dinescu și cântăreților N. Popescu și Gh. Purcărea.

În ziua de 1 August a. c., P. C. părinte Consilier I. Hurduc și Dl. Consilier economic Gr. Nicolau, au vizitat următoarele parohii, din protopopiatul III Vlașca: parohiile *Crevedia Mică* și *Vândorii Mici*, unde s'a găsit curățenie, ordine, muncă; parohia *Corbii mari*, păstorită de doi preoți care au arătat aci o totală delăsare, pentru care lucru preotului paroh Tomescu i s'a aplicat pedeapsa «canonizare» timp de o lună la Sf. Mănăstire Căldărușani, unde va lucra la refacerea ei, spre a învăța mai bine gospodăria bisericească, iar preotului ajutor Călinescu și cântărețului I. Pătrașcu li s'a aplicat pedeapsa «canonizare» timp de zece zile tot la Sf. Mănăstire Căldărușani; parohia Bisericii Sf. Treime din Com. *Petrești*, unde s'a găsit murdărie și delăsare de nedescris, pentru care lucru, preotul Gh. Petrescu și cântăreții I. D. Stan și C. Vlădescu au fost pedepsiți cu «sfat și dojană arhierescă»; parohia Sf. Nicolae din Com. *Tudor Vladimirescu*, unde s'a găsit ruină și murdărie, pentru care lucru preotul Ioan Ciobanu și cântărețul Gh. Grozavu au fost chemați pentru cinci zile la școala Sfinte Arhiepiscopii; parohia Sf. Nicolae din Com. *Fundul Părului*, unde s'a găsit dezordine, pentru care lucru, s'a

pus în vedere personalului deservent să i-a măsuri urgente de îndreptarea lucrurilor și să raporteze.

Se publică concurs cu termen legal de 30 zile, pentru ocuparea posturilor de preot vacante de mai jos:

1. Post preot IV parohia Sf. Vineri Nouă București — Protoieria Sectorului IV Roșu, sediul București Str. Monetăriei, 4.

2. Post preot paroh, parohia Andronache II, București — Protoieria Sectorului I Galben, sediul Biserica Amzii.

3. Post preot paroh, parohia Țintea Prahova, Protoieria II Câmpina.

4. Post preot paroh, parohia Pâslari, Protoieria I Vlașca, sediul Biserica Sf. Treime Giurgiu.

Cererile și actele regulamentare se

vor depune de către candidații la oficiul protopopesic respectiv, în termen legal, cunoscând că toate cererile ce vor fi depuse pe altă cale sau peste termen, nu vor fi luate în considerație.

SFINTIRE DE BISERICĂ

La 15 Aug. 1948 a avut loc sfințirea Bisericii «Sf. Teodosia» din com. Joița, Jud. Ilfov, ctitorie a D-lui General Paul Teodorescu.

Sfințirea s'a făcut de un sobor de preoți, în frunte cu P. C. părinte Gh. Ilescu-Izvoare, Consil'er Cultural, delegat al I. P. S. Patriarh Justinian.

Au asistat foarte mulți credincioși în frunte cu autoritățile locale.

Cu aceeași împrejurare, Ctitorul a donat Bisericii, zădă pe terenul său propriu, o casă-locuință pentru preot și un teren în suprafață de 1 ha.

POSTURILE VACANTE DE CÂNTĂREȚI BISERICEȘTI din cuprinsul Sf. Arhiepiscopii a Bucureștilor

Nr. Crt.	PAROHIA	POST	JUDEȚ	PROTOIERIA
1	Gherghiceanu	I—II	Capitală	I Capitala
2	Bis. Sf. Const. și Elena	—	"	" "
3	Bis. Stavropoleos	—	"	" "
4	Doamna Oltea	—	"	" "
5	Bis. Sf. Ilie-Rahova	—	"	III Albastru
6	Azîlul Elena Doamnă	—	"	II Capitală
7	Bălilești	—	Mușcol	I Mușcol
8	Slănic	—	"	" "
9	Drăghici	—	"	" "
10	Luica	II	Ilfov	II Ilfov
11	Tângăru	—	Vlașca	I Vlașca
12	Valea II Bulbucata	—	Vlașca	I Vlașca
13	Didești	—	Teleorman	I Teleorman
14	Hârlești	—	"	" "
15	Școala de mecanică agricolă și morărit din gara Titu	I—II	Dâmbovița	I Dâmbovița
16	Adormirea-Urlați	I—II	Prahova	III Plocești
17	Valea Crângului Filiala Valea Nucet.	II	"	" "

Nr. Crt.	PAROHIA	POST	JUDEȚ	PROTOIERIA
18	Albești Muru	I—II	"	" "
19	Albești Paleologu	I—II	"	" "
20	Apostolache	—	"	" "
21	Bucov	II	"	" "
22	Călugăreni I	II	"	" "
23	Călugăreni II	II	"	" "
24	Ceptura I	I	"	" "
	Fillala Valea Gardului			
25	Ghiojdeanca	II	"	" "
	Fillala Nucet			
	Fillala Vagoeni			
26	Cioceni	I—II	"	" "
27	Cioranii de Jos I	II	"	" "
28	Cioranii de Jos II	II	"	" "
29	Ciorani de Sus	II	"	" "
30	Chițorani	II	"	" "
31	Colceag	II	"	" "
32	Conduratu	II	"	" "
33	Coslegi	I—II	"	" "
	Fillala Dârvari			
	Fillala Radila			
34	Degerați	II	"	" "
35	Fântânele	II	"	" "
36	Fulga de Jos	II	"	" "
37	Fulga de Sus I	I—II	"	" "
38	Cornet Cricov	II	"	" "
	Fillala Coșerele			
39	Gura Văli	II	"	" "
40	Fillala Valea Mantii	II	"	" "
41	Hârșea	I—II	"	" "
42	Fillala Nisipoasa			
43	Inotești	II	"	" "
44	Iordăchianu	I—	"	" "
45	Lolotasca	I—II	"	" "
46	Magula	II	"	" "
47	Matia	II	"	" "
48	Mărășeasca	II	"	" "
49	Mireș	I—II	"	" "
50	Parepa	I—II	"	" "
51	Plopu	I—II	"	" "
52	Pantazi	I—II	"	" "
53	Rotari	I—II	"	" "
54	Sălcia	I—II	"	" "
55	Sălcile I	I—II	"	" "
56	Sălcile II	I—II	"	" "
57	Sângeru	II	"	" "
58	Tâtaru	II	"	" "
59	Tisa	I—II	"	" "
60	Tomșani	II	"	" "
61	Tronu	II	"	" "
62	Târculești	I—II	"	" "

Nr. Crt.	PAROHIA	POST	JUDEȚ	PROTOIERIA
63	Udrești	II	"	" "
64	Ungureni	II	"	" "
65	Vadul Părului	I-II	"	" "
66	Vadu Săpat	II	"	" "
67	Val de El	II	"	" "
68	Valea Boului	I-II	"	" "
69	Valea Nicovani	II	"	" "
70	Valea Popii	II	"	" "
	Verbile	II	"	" "

prezentul tablou este certificat de noi

Pentru conformitate
EUG. ORIȚĂ

IN ATENȚIA RP. CC. PREOȚI ȘI PROTOIERI

Prin decretul prezidial Nr. 224 din 1 Sept. 1948, Casa Națională de Economii și Cecuri Poștale a fuzionat cu Casa de Depuneri și Consemnațiuni, rezultând din această fuziune o nouă instituție sub denumirea de CASA DE ECONOMII, CECURI ȘI CONSEMNAȚIUNI (C. E. C.).

Ca urmare a acestui act, cele două servicii de conturi curente ale fostelor instituții s'au contopit într'un singur serviciu.

Deaceia, cu începere dela 1 Oct. 1948, vă rugăm să binevoiti a respecta următoarele norme în relațiunile Dvs. cu noul serviciu de conturi curente:

- 1) Cecurile cu dispoziții de plată prin Centrală nu se vor mai aviza,
- 2) Cecurile cu dispoziții de plată în numerar prin Administrațiile Financiare vor continua și după aceeași dată să fie avizate, cu deosebirea că borderoul de avizare se înlocuiește și trimite la C. E. C. în dublu exemplar, dintre care un exemplar vi se va înapoi anexasat la extrasul de decont prevăzută cu ștampila și data zilei de contabilizare.
- 3) La cecurile cu dispoziții de plată prin virament nu veți mai înlocui și trimite la C. E. C. borderoul de avizare.

Cecul, pe care veți indica numărul de cont al beneficiarului și îl veți tăia colțul din partea dreaptă sus, îl veți trimite prin poștă sau prin curier la C. E. C.

În cazul când din diferite motive ați avut conturi la cele două instituții fuzionate și doriți să mențineți la noua instituție un singur cont, ne veți comunica în scris dorința Dvs., indicându-ne numărul de cont, pe care-l mențineți.

NOUL REGIM AL CULTELOR RELIGIOASE

— TEXTUL LEGII APĂRUTE ÎN MONITORUL OFICIAL —

CAPITOLUL I.

Dispozițiuni generale.

SECȚIUNEA I.

Despre libertatea religioasă.

Art. 1. — Statul garantează libertatea conștiinței și libertatea religioasă pe tot cuprinsul Republicii Populare Române.

Oricine poate să aparțină oricărei religii sau să îmbrățișeze orice credință religioasă, dacă exercițiul ei nu contravine Constituției, securității și ordinii publice sau bunelor moravuri.

Art. 2. — Ura confesională manifestată prin acte, care stânjesc liberul exercițiu al unui cult religios recunoscut, constituie un delict ce se pedepsește conform legii.

Art. 3. — Nimeni nu poate fi urmărit pentru credința sa religioasă sau pentru necredința sa.

Credința religioasă nu poate împiedica pe nimeni de a dobândi și exercita drepturi civile și politice și nici nu poate scuti pe nimeni de la obligațiunile impuse de legi.

Art. 4. — Nimeni nu poate fi constrâns să participe la serviciile religioase ale unui alt cult.

Art. 5. — Nimeni nu poate fi constrâns, prin măsuri administrative de Stat, să contribuie la cheltuelile unui cult sau să se supună unor hotărâri ale organelor religioase de judecată.

SECȚIA II.

Despre libertatea organizării cultelor.

Art. 6. — Cultele religioase sunt libere să se organizeze și pot funcționa liber dacă practicile și ritualul lor nu sunt contrare Constituției, securității sau ordinii publice și bunelor moravuri.

Art. 7. — Cultele religioase se vor organiza după norme proprii, conform învățăturilor, canoanelor și tradițiilor lor, putând organiza, potrivit acloreași norme, așezăminte, asociațiuni, ordine și congregațiuni.

Art. 8. — Cultele religioase recunoscute pot avea organe de judecată religioasă pentru disciplina personalului din serviciul lor.

Organele disciplinare de judecată se organizează prin regulamente speciale, în conformitate cu canoanele și statutele cultelor respective. Regulamentele se alcătuesc de organele legale ale cultului respectiv și se aprobă prin decret al Prezidiului Marelui Adunări Naționale, la propunerea Ministerului Cultelor.

Art. 9. — Părțile componente locale ale cultelor religioase recunoscute pot avea și întreține, singure sau în asociație cu altele, cimitire pentru credincioșii lor.

Comunele sunt obligate a creia cimitire comune, sau locuri rezervate din terenurile cimitirelor existente, pentru înmormântarea celor ce nu aparțin cultelor ce au cimitire.

CAPTOLL II.

Raporturile dintre Stat și cultele religioase.

Art. 10. — Credincioșii tuturor cultelor religioase sunt obligați a se supune legilor țării, a depune jurământul în forma și în cazurile prevăzute de lege și a face înscrierea actelor de stare civilă în termen legal.

Art. 11. — Delictele și crimele de drept comun săvârșite de șefii sau de ierarhii cultelor religioase se judecă de Curți, cu recurs la Curtea Supremă.

Art. 12. — Cultele religioase recunoscute vor trebui să aibă organizație centrală, care să reprezinte cultul, indiferent de numărul credincioșilor săi.

Art. 13. — Cultele religioase, pentru a putea să se organizeze și să funcționeze, vor trebui să fie recunoscute prin decret al Prezidiului Marii Adunări Naționale, dat la propunerea Guvernului, în urma recomandării ministrului cultelor.

În cazuri motivate se va putea retrage recunoașterea în același mod.

Art. 14. — În vederea recunoașterii, fiecare cult religios va înainta, prin Ministerul Cultelor, spre examinare și aprobare, statutul său de organizare și funcționare, cuprinzând sistemul de organizare, conducere și administrare, însoțit de mărturisirea de credință respectivă.

Art. 15. — Biserica Ortodoxă Română, este autocefală și unitară în organizarea sa.

Art. 16. — Organizarea de partide politice pe bază confesională, este interzisă.

Art. 17. — Părțile componente locale ale cultelor religioase recunoscute, precum comunități, parohii, unități, grupe, vor trebui să fie înscrise într'un registru special al primăriei respective, cu arătarea nominală a organelor de conducere și control și cu indicarea numerică a membrilor care fac parte din ele.

Art. 18. — Asociațiunile civile și fundațiunile care urmăresc în total sau în parte, scopuri religioase, trebuie, pentru a fi recunoscute ca persoane juridice, să aibă încuviințarea Guvernului, Ministerul Cultelor, fiind supuse întru totul obligațiilor ce decurg din legi cu privire la caracterul lor religios.

Art. 19. — Inscricțiunile și semnele simbolice, precum și sigiliile sau ștampilele arătând denumirea cultului, vor trebui să aibă în prealabil aprobarea Ministerului Cultelor.

Art. 20. — Șefii cultelor, ierarhii și în general întregul personal din serviciul cultelor, trebuie să fie cetățeni români, bucurându-se de deplinătatea exercițiului drepturilor civile și politice.

Art. 21. — Șefii cultelor, precum și mitropoliții, arhiepiscopii, episcopii, superintendentii, administratorii-apostolici, vicarii-administrativi și alții, având funcțiuni asemănătoare, aleși sau numiți în conformitate cu statutele de organizare ale cultelor respective, nu vor fi recunoscuți în funcție decât în baza aprobării Prezidiului Marii Adunări Naționale, dată prin decret, la propunerea Guvernului, în urma recomandării ministrului cultelor.

Înainte de intrarea în funcțiune, toți aceștia vor depune jurământul de credință în fața ministrului cultelor.

Formula de jurământ este următoarea:

«Ca slujitor al lui Dumnezeu, ca om și ca cetățean,

Jur de a fi credincios Poporul și de a apăra Republica Populară Română, împotriva dușmanilor din afară și dinăuntru;

Jur că voi respecta și că voi face să se respecte de către subalternii mei, legile Republicii Populare Române;

Jur că nu voi îngădui subalternilor mei să întreprindă și să ia parte și nici eu nu voi întreprinde și nu voi lua parte la nici o acțiune de natură a aduce atingere ordinii publice și integrității Republicii Populare Române.

Așa să-mi ajute Dumnezeu! ».

Această formulă de jurământ este obligatorie și pentru conducătorii asociațiilor civile cu caracter religios prevăzute la art. 18.

Ceilalți membri ai clerului aparținând diferitelor culte, cât și președinții sau conducătorii comunităților locale, vor depune înainte de intrarea lor în funcțiune, în fața șefilor lor ierarhici, jurământul de credință după formula următoare:

«Ca slujitor al lui Dumnezeu, ca om și ca cetățean,

Jur de a fi credincios Poporul și de a apăra Republica Populară Română, împotriva dușmanilor din afară și dinăuntru;

Jur a respecta legile Republicii Populare Române și de a păstra secretul în serviciul orânduit de Stat.

Așa să-mi ajute Dumnezeu! »

Ceilalți funcționari din serviciul cultelor religioase vor depune, în fața autorităților competente de Stat, jurământul de credință prevăzut de art. 8 din legea Nr. 263 din 30 Decembrie 1947, pentru constituirea Statului Român în Republica Populară Română.

Art. 22. — Cultele religioase cu organizații eparhiale, pot avea un număr de eparhii în raport cu numărul total al credincioșilor.

Pentru crearea și funcționarea de eparhii, (dieceze, superintendențe), se vor socoti în medie 750.000 de credincioși de fiecare eparhie.

Delimitarea eparhiilor și repartizarea credincioșilor pe eparhii, se vor face de către organele statutare ale cultului respectiv și se vor confirma printr'un decret al Prezidiului Marii Adunări Naționale, la propunerea ministrului cultelor.

CAPITOLUL III.

Despre activitatea cultelor.

Art. 23. — Activitatea cultelor religioase recunoscute se va desfășura potrivit cu învățătura lor religioasă, cu statutul de organizare aprobat și în conformitate cu legile țării și bunele moravuri.

Art. 24. — Cultele religioase pot ține congrese sau adunări generale, cu aprobarea Ministerului Cultelor, iar conferințele și consfăturile locale (adunări eparhiale, protopopești), cu aprobarea autorităților locale respective.

Art. 25. — Ministerul Cultelor va putea suspenda orice hotărâri, instrucțiuni sau ordonanțe, precum și orice ordin cu caracter administrativ-bisericesc, cultural, educativ, filantropic sau fundațional, care ar contraveni statutelor de organizare ale cultului respectiv, actelor de fundațiune, actelor de constituire, securității și ordinii publice sau bunelor moravuri.

Pastoralele și circulările de interes general vor fi comunicate în timp util Ministerului Cultelor.

Art. 26. — Cultele pot întrebuița, în manifestările și activitatea lor internă, limba maternă a credincioșilor. Corespondența cu Ministerul Cultelor se va face în limba română.

Art. 27. — La pomeniri, în legătură cu autoritatea supremă a Statului, care în mod obișnuit se fac cu ocazia diferitelor slujbe religioase, precum și la solemnitățile oficiale prevăzute de legi și deciziuni, se vor întrebuița numai formule aprobate, în prealabil de Ministerul Cultelor. Cultele sunt ținute, de asemenea, să nu întrebuițeze formule și expresii, în cărțile de ritual, contrare legilor și bunelor moravuri.

CAPITOLUL IV.

Despre patrimoniul cultelor religioase.

Art. 28. — Cultele religioase recunoscute sunt persoane juridice și părțile lor componente locale, care au numărul legal de membri prevăzut de legea persoanelor juridice, precum și așezămintele, asociațiunile, ordinele și congregațiunile prevăzute în

statutele lor de organizare, dacă acestea din urmă s'au conformat dispozițiilor legii persoanelor juridice.

Art. 29. — Bunurile mobile și imobile ale cultelor religioase, ale diferitelor părți constitutive, așezămintelor, asociațiilor ordinelor și congregațiilor, vor fi inventariate de organele lor statutare.

Organele centrale ale cultelor religioase vor comunica toate datele cu privire la aceste inventare Ministerului Cultelor, pentru exercitarea dreptului de verificare și control.

Art. 30.—Culte religioase, diferitele lor părți componente, așezămintele, asociațiile, ordinele și congregațiile vor avea bugete proprii, cu arătarea veniturilor și cheltuelilor.

Aceste bugete sunt supuse controlului Ministerului Cultelor.

Bugetele și gestiunile organelor și instituțiilor centrale, ale centrelor eparhiale și ale așezămintelor lor, se aprobă, se verifică și se descarcă de Ministerul Cultelor.

Art. 31. — Cheltuelile pentru întreținerea cultelor religioase și a nevoilor lor, pot fi acoperite și din contribuțiuni consimțite de credincioși.

Art. 32. — Subvențiile acordate de Stat, vor fi contabilizate și controlate, conform legii contabilității publice.

Art. 33. — Contravenirea la legile care privesc ordinea democratică a Republicii Populare Române, poate atrage, în total sau în parte, retragerea subvențiilor acordate de Stat. Deservenții cultelor, care au atitudini antidemocratice, vor putea fi înlăturați, temporar sau definitiv, dela salarizarea acordată de Stat.

Art. 34. — Salarizarea personalului cultelor religioase se va face conform normelor generale în vigoare.

Art. 35. — Instituția patronatului, privind bunuri patronale provenite dela persoane sau instituții private de orice categorie, rămâne desființată.

Art. 36. — Avera cultelor dispărute sau a căror recunoaștere a fost retrasă, aparține de drept Statului.

Art. 37. — Dacă cel puțin 10% din numărul credincioșilor comunității locale a unui cult trec la alt cult, comunitatea locală religioasă a cultului părăsit, pierde de drept o parte din patrimoniul său, proporțională cu numărul credincioșilor care au părăsit-o și această parte proporțională se strămută tot de drept

în patrimoniul comunității locale a cultului adoptat de nouii credincioși.

Dacă cei care părăsesc comunitatea locală, alcătuiesc majoritatea, biserica (locașul de închinăciune, casa de rugăciuni), cum și edificiile anexe, aparțin de drept comunității locale a cultului nou adoptat, cealaltă avere cuvenindu-se celor două comunități locale în proporția arătată la alineatul precedent.

Dacă cei trecuți de la un cult la altul reprezintă cel puțin 75% din numărul credincioșilor comunității locale a cultului părăsit, întreaga avere se strămută de drept în patrimoniul comunității locale a cultului adoptat, cu drept de despăgubire pentru comunitatea locală părăsită, proporțional cu numărul celor rămași fără a se socoti biserica (locașul de închinăciune, casa de rugăciuni) și edificiile anexe; această despăgubire va fi plătită în termen de cel mult 3 ani dela stabilirea ei.

Cazurile prevăzute în acest articol vor fi constatate și soluționate de judecătoria populară a locului.

CAPITOLUL V.

Raporturile dintre culte.

Art. 38. — Trecurile dela un cult la altul sau părăsirea unui cult, sunt libere.

Declarația de părăsire a unui cult se comunică părții componente locale a cultului părăsit, prin autoritatea comunală locală. La cerere, autoritatea comunală respectivă este obligată să elibereze dovada facerii acestei comunicări.

Art. 39. — Niciun cult nu va putea înscrie noi adepți, decât dacă cel ce solicită acest lucru face dovada că a anunțat de părăsirea cultului, cultul căruia i-a aparținut.

Art. 40. — Relațiunile cultelor religioase cu străinătatea, vor fi numai de natură religioasă.

Niciun cult religios și niciun reprezentant al vreunui cult nu va putea întreține legături cu cultele religioase, instituțiuni sau persoane oficiale în afara teritoriului țării, decât cu aprobarea Ministerului Cultelor și prin intermediul Ministerului Afacerilor Externe.

Art. 41. — Jurisdicțiunea cultelor religioase din țară nu se poate întinde în afara teritoriului Republicii Populare Române

și nici cultele religioase din străinătate nu vor putea exercita jurisdicțiunea asupra credincioșilor din cuprinsul Statului Român.

Art. 42. — Ajutoarele sau ofrandele primite din străinătate de cultele religioase din țară sau trimise de acestea în străinătate, vor fi controlate de Stat.

Art. 43. — Bunurile bisericești aflătoare în străinătate și interesele religioase ale cetățenilor români în străinătate pot constitui obiectul unor înțelegeri internaționale pe bază de reciprocitate.

Capitolul VI.

Despre învățământul religios.

Art. 44. — Cultele religioase sunt libere a-și organiza învățământul pentru pregătirea personalului cultului sub controlul Statului.

Crearea școlilor și alcătuirea programelor școlare se vor face de către organele competente ale cultelor religioase respective și vor fi supuse spre aprobare Ministerului Cultelor.

Art. 45. — Membrii Corpului didactic se numesc de organele statutare ale cultului religios respectiv, în conformitate cu statutul și normele aprobate de minister, având pentru cei salariați de Stat recunoașterea prealabilă a ministerului, iar pentru cei plătiți de cult confirmarea în termen de 15 zile dela numire.

Ministerul Cultelor poate anula numirile făcute, când motive de ordine publică sau siguranța Statului cer acest lucru.

Art. 46. — Diplomele și certificatele eliberate de către școlile de învățământ pentru pregătirea personalului cultului, au valabilitatea numai în cuprinsul cultului respectiv.

Echivalarea diplomelor și certificatelor din străinătate, în ceea ce privește pregătirea religioasă, va fi stabilită de comisiuni speciale recunoscute de Ministerul Cultelor.

Art. 47. — Cultele religioase sunt obligate a comunica Ministerului Cultelor toate datele cu privire la organizarea și funcționarea învățământului pentru pregătirea personalului ecleziastic.

Art. 48. — Cultele religioase pot organiza, cu aprobarea Ministerului, pentru pregătirea deservenților cultului, școli de cântăreți și școli pentru pregeătirea clerului.

Școlile de cântăreți vor avea la bază cel puțin gimnaziul unic sau șapte clase primare (învățământul elementar de șapte clase).

Școlile pentru pregătirea clerului mirean și monahal pot fi seminarii teologice, având la bază gimnaziul unic sau șapte clase primare, institute teologice, având la bază absolvența liceului sau a școlii normale (pedagogice) și institute teologice de grad universitar, având la bază bacalaureatul sau diploma de școală normală (pedagogică).

Fiecare cult își va avea pentru formarea clerului, una dintre aceste forme de așezământ școlar.

Pentru pregătirea monahilor, cultele pot organiza, cu aprobarea Ministerului, seminarii speciale, cu bază de gimnaziu unic sau școală primară de șapte ani.

Art. 49. — Cultul ortodox va putea avea, pentru pregătirea clerului, două institute teologice de grad universitar.

Cultul catolic va putea avea un singur institut teologic de grad universitar, cu secțiile speciale necesare.

Cultele protestante de asemenea vor putea avea un singur institut teologic de grad universitar, cu secțiile speciale necesare.

Art. 50. — Cultele pot avea internate pentru elevii sau studenții care urmează școlile, reespectiv instituite de pregătire a clerului, însă exclusiv pentru aceștia și numai pe lângă școala sau institutul respectiv.

Art. 51. — Jurisdicția canonică și învățătura dogmatică în școlile de cântăreți, seminarii și institute, sunt pe seama cultului respectiv, iar controlul didactic și administrativ aparțin Ministerului Cultelor, indiferent de felul gradului lor.

Art. 52. — Incadrarea profesorilor actuali se va face prin decret la propunerea Ministerului Cultelor.

CAPITOLUL VII.

Dispozițiuni finale și transitorii.

Art. 53. — Actualele seminarii teologice, în care se predă și cultura generală, se desființează. Corpul didactic de specialități laice dela aceste seminarii, împreună cu prevederile bugetare

respective, trec dela Ministerul Cultelor la Ministerul Invățământului Public. Profesorii care intră în această categorie vor fi încadrați, după posibilități, la catedre de aceeași specialitate sau specialități înrudite.

Absolvenții cu diplomă ai seminariilor teologice și care au obținut această diplomă până la data apariției legii de față, se bucură de aceleași drepturi de a urma învățământul teologic superior ca și bacalaureați liceelor teoretice sau diplomații școlilor normale (pedagogice).

Art. 54 . — Facultatea de Teologie din București se transformă în Institut Teologic de grad universitar, iar personalul didactic și administrativ, împreună cu prevederile bugetare respective, trec dela Ministerul Invățământului Public la Ministerul Cultelor.

Art. 55. — Toate chestiunile cu privire la împărțirea bunurilor între diferitele comunități religioase locale ale cultelor, ne-rezolvate încă, se vor rezolva potrivit dispozițiilor art. 37 din legea de față.

Art. 56. — Toate cultele religioase sunt datoare a-și înainta statutul lor de organizare, pus în concordanță cu prevederile legii de față în termen de 3 luni dela data publicării prezentei legii Ministerului Cultelor, în vederea aprobării lor.

Aprobarea statutelor se face prin decret al Prezidiului Marelui Adunări Naționale, la propunerea Guvernului prin Ministerul Cultelor.

Art. 57. — Modificările ulterioare în statutele de organizare ale diferitelor culte religioase, se vor face în același mod.

Art. 58. — Dispozițiunile legii nr. 68 din 19 Martie 1937, pentru organizarea clerului militar se abrogă.

Membrii clerului tuturor cultelor sunt obligați a acorda asistență și servicii religioase ostașilor, ori de câte ori li se cere. Refuzul de a satisface această obligație, constituie o abatere ce se va sancționa disciplinar.

Art. 59. — Bisericile și capelele militare, cu întregul lor inventar, trec în proprietatea parohiilor de același cult, în circumscripția cărora se află.

Catedrala Episcopală a clerului militar din orașul Alba-Iulia, dimpreună cu patrimoniul său, trece în proprietatea Episcopiei ortodoxe române a Clujului, Vadului și Feleacului.

Art. 60. — Membrii clerului militar, care la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial au cel puțin 20 de ani de serviciu public vor putea cere pensionarea prin derogare dela dispozițiunile legii generale de pensiuini, beneficiind de un spor de ani, utili la pensie, adăugați la timpul efectiv servit.

Membrii clerului militar, care nu vor beneficia de dispozițiunile aliniatului precedent, vor fi încadrați în posturi de preoți, pe baze de cereri individuale, în Eparhiile unde au mai funcționat sau în alte Eparhii, care au posturi vacante.

Actualul episcop al Armatei, păstrându-și titlurile și drepturile personale actuale, rămâne la dispozițiunea Sfântului Sinod, care-i va fixa atribuțiuni potrivite rangului său.

Art. 61. — Plata acestui personal clerical, trecut la Ministerul Cultelor, se va face dintr'un credit extraordinar bugetar, ce se va deschide de Ministerul Finanțelor și care se va acoperi prin anularea unei sume de valoare egală din bugetul Ministerului Apărări Naționale.

Art. 62. — Legea Nr. 54. din 22 Aprilie 1928, pentru regimul general al cultelor, cum și orice dispozițiuni contrare prezentei legi, se abrogă.

